

TASAVVUFTA

DÖRT BÜYÜKLER

Prof. Dr. Mustafa TEMİZ

İstanbul, 2019

**ŞÂH-I NAKŞİBEND MUHAMMED BAHÂÜDDÎN BUHARÎ (KS*)
VE TASAVVUF YOLU****Giriş**

Biliyorsunuz “fenâ”, *fânî* olmak yâni yok olmak demektir. İslâm Ve Kültürümüz’de fânî olmanın tek geçerli vâsıtası, *‘sevgi’dir*. Bir insanın sevdiğinde yok olması demek, sevdiğiyle âdetâ tek vüvut olması gibidir. *Öyle ki bu*, kendisinde hiçbir varlık görmemesi, yok olduğu zatın emrini, isteğini kendisine tercih etmesi demektir.

Tasavvuf Eğitimi

Şimdi asıl Peygamberimiz (SAV) Efendimiz’de, *kolayca fânî olmak için*, güzel örnekler ister misiniz?

İslâm Tasavvufu’nu inceleyenler, *en sonunda*, şu karara varmışlardır:

“İslâm’ı zevk, huşû, maddî ve mânevî gark içinde yaşayarak Allah (CC) ve Peygamber (SAV) Efendimiz’i en iyi tanıyıp gerçeği görenler, tasavvufu tam mânâsıyla yaşayanlardır.”

Tasavvuf bir Eğitim Sistemi olup Nakşibendiyye, Sühreverdiyye, Kadiriyye, Çeşdiyye gibi, *Tarikat adı verilen*, yolları vardır. Bu Eğitim Sistemleri’nden, *ilmi esas alarak*, insanları kısa yoldan yetiştireni, *Nakşibendiyye Tarikat’ıdır*. Bu da çeşitli kollara sâhip olup Anadolu’da, *daha ziyâde*, onun Hâlidiye Kolu yaygındır.

* KS kısaltması, “Kuddise Sırruh-Allah onun sırrını mukaddes etsin!” demektir..

Burada, *örnek olarak alınan*, Nakşibendiyye Tarikatı'nın kurucusu, *Şâh-ı Nakşibend Muhammed Bahâüddîn Buhârî (KS*)* ile onun *Hâlidîye Kolu'nun kurucusu*, Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî (KS) Hazretleri'nin îtikat, ibâdet, kerâmet ve yaşayışlarının Kur'an ve Sünnet'e olan bağlılıklarına dikkatlerinizi yoğunlaştırmanızı tavsiye ediyorum.

Nakşibendiyye Tarikatı'nın 'Altın Silsile'si, Peygamberimiz (SAV) Efendimiz'den îtibâren şöyledir:

1. *Hazret-i Muhammed Mustafâ (SAV)*
2. *Hazret-i Ebû Bekir-i Sıddîk (RA)*
3. *Hazret-i Selmân-ı Fârisî (RA)*
4. *Kâsım bin Muhammed bin Ebû Bekir es Sıddîk (RhA)*
5. *Câfer-i Sâdık (RhA)*
6. *Bâyezîd-i Bistâmî (RhA)*
7. *Ebu'l-Hasan-il Harkânî (RhA)*
8. *Ebû Aliyyini'l Fârmedî (RhA)*
9. *Yûsuf Hemedânî (RhA)*
10. *Abdülhâlık-ı Gucdüvânî (RhA)*
11. *Ârif-i Revgirî (RhA)*
12. *Mahmud İncir-i Fağnevî (RhA)*
13. *Ali-i Râmitenî (RhA)*
14. *Muhammed Baba es-Semmâsî (RhA)*
15. *Emir Külâl (RhA)*
16. *Şâh-ı Nakşibend Muhammed Behâeddîn-i Buhârî (RhA)*
17. *Alâeddîn Attâr (RhA)*
18. *Yâkûb-u Çerhî (RhA)*
19. *Ubeydullah-ı Ahrâr (RhA)*
20. *Muhammed Zâhid Parsâ (RhA)*
21. *Muhammed Derviş (RhA)*
22. *Hâcegî Muhammed Emkenekî (RhA)*
23. *Muhammed Bâkî Billah (RhA)*

* KS kısaltması, "Kuddise Sirruh-Allah onun sırrını mukaddes etsin! Ya da Kaddesallâhu Sirrahu-Allah sırrını kutsal (pak-temiz) kılsın" demektir..

24. *İmâm-ı Rabbânî Ahmed Fâruk Serhendî (RhA)*
25. *Muhammed Ma'sûm Serhendî (RhA)*
26. *Muhammed Seyfüddîn-i Serhendî (RhA)*
27. *Nur Muhammed Bedvânî (RhA)*
28. *Şemseddin Cân-ı Cânân Mazhâr (RhA)*
29. *Abdullah ed-Dehlevî (RhA)*
30. *Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî (RhA)*
31. *Ahmed İbn-i Süleyman el-Ervâdî (RhA)*
32. *Ahmed Ziyâüddîn-i Gümüştânevî (RhA)*
33. *Kastamonu'lu Hasan Hilmi (RhA)*
34. *Safranbolulu İsmâil Necâtî (RhA)*
35. *Ömer Ziyâüddîn-i Dağistânî (RhA)*
36. *Mustafa Feyzi İbn-i Abdullah Tekfurdağı (RhA)*
37. *Hacı Hasib bin Ali Es Serezî (RhA)*
38. *Abdülaziz Bekkine (RhA)*
39. *Mehmed Zâhid Kotku (RhA)*

Muhammed bin Muhammed-Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Bahâüddîn Buhârî (KS)

Nakşîbendiyye Tarikatı'nın büyüğü Muhammed bin Muhammed'dir. Bahâüddîn veya Şâh-ı Nakşîbend ismi ise, *Tasavvuf'ta çoğu kere Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Behâeddîn-i Buhârî (RhA[©])* olarak geçen, Muhammed bin Muhammed'in lâkablarıdır.

Allah'ın (CC[✱]) sevgisini kalplere nakşettiğinden dolayı, onun Nakşîbend lakâbı, 'Nakşî ve bend' kelimesinden gelmektedir. 'Nakışçı' mânasına gelen "Nakşîbend" kelimesi görüldüğü gibi, nakş ve bend (bağ) kelimelerinden oluşmuştur.

Burada zikirden hâsıl olan tesir nakşa, *zikir de bu tesiri tesbite yarayan bağa benzetilmektedir*. Kelimenin ayrıca müridin şeyhe dâimâ ruh bağlılığını sağlayan râbîta ile de ilgisi vardır¹.

© "Rahmetullâhi Aleyh-Allah'ın rahmeti üzerine olsun!" demektir.

✱ CC kısaltması, "Celle Celâlihû-O'nun şâmı çok yücedir." demektir.

¹ *Risâle Ansiklopedisi*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi,

Şâh-ı Nakşîbend, *Milâdî 1318 (Hicrî 718) senesinde*, Buhârâ'ya beş kilometre kadar uzakta bulunan, *Kasr-ı Ârifân'da doğmuştur*. Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Bahâüddîn, *milâdî 1389 (Hicrî 791) yılında*, Kasr-ı Ârifân'da, *Rebî'ul-evvel ayının üçünde Pazartesi günü vefât etmiş* ve kabri orada bulunmaktadır.

Şâh-ı Nakşîbend (RhA), *bir Türk şehri olan Buhârâ'da doğduğuna göre*, Türk ahlâkı ile yakından haşır-neşir olmuştur. Şâh-ı Nakşîbend (RhA), *Peygamberimiz (SAV) Efendimiz'in soyundan olup*, insanları Hak'ka dâvet eden, *'Altın Silsile'nin on altıncı halkasıdır*; Muhammed Bâbâ Semmâsî ile Emîr Külâl'in talebesidir.

Hâcelerin hâcesi Abdülhâlık Gocdüvanî (RhA) Hazretleri'nin rûhâniyetlerinden de istifâde ederek *"üveysî"* olan Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *İslâm âlimlerinin en ünlülerinden olup*, tasavvufta en yüksek derecelere ulaşmıştır².

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri orta boylu, *mübârek yüzü değirmi olup*, yanakları kırmızıya yakın idi. İki kaşı arası açık, gözleri, *sarı ile elâ renk karışımı olan*, kestâne renginde idi. *Sakalının beyazı siyahından çok olan*, Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri *ne hızlı, ne de yavaş yürürdü*. Konuşmaları, *Peygamber Efendimiz (SAV[♥])'in konuşması gibi*, tâne tâne idi. Konuştuğu kimseye yönünü dönerek konuşurdu, *kahkaha ile gülmez*, tebessüm ederdi. *Her gün kendini yirmi kere ölmüş farzederdi*, mezara konmuş olarak düşünürdü.

Kimseyi küçük ve hakîr görmez, *dâimâ güler yüzle karşılar*, ancak celâllendiği zaman kaşlarını çatardı. *O zamanda heybetinden karşısında durulmazdı*. Şemâili, görünüşü birçok bakımdan Resûlullah (SAV) Efendimiz'e benzediği gibi, *sözleri işleri ve bütün hareketleri sünneti seniyeğe uygun idi*.

<http://www.angelfire.com/ns/nur/ansiklopedik.htm>, En Son Erişim Târihi: 21.08.2014.

² A. Fâruk M., *Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Behâeddîn Buhârî*, Çile Yayınları, 1970.

[♥] SAV kısaltması, *"Sallâllâhü Aleyhi ve Selle -Allah O'na salât etsin."* demektir.

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *o derece fakirdi ki*, evlerinde kış günleri namaz kılmak için yere serecek bir şey bulunmadığından, *eski bir kilim serip*, namazı onun üzerinde kılarlardı. “*İbâdet on kısımdır. Dokuzu helâl rızık aramaktır. Diğer kısmı sâlih ameller ve ibâdetlerdir.*” hadîs-i şerîfî gereğince, *geçimlerine bir çekirdek bile haram karıştırmayan*, Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *kendilerinin ve âile efrâdının helâl yemesine çok dikkat ederler*, şüphelendiği herhangi bir şeyden uzak dururlardı.

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *fakir olmalarına rağmen*, lütuf ve keremleri bol olup cömert idiler. *Bir kimse bir hediye getirse*, mümkünse getirilen hediyenin iki misli kıymetinde bir hediye verirlerdi. Tanıdığı veyâ tanımadığı bir kimse evlerine ziyârete geldiğinde, *onu güleryüzle karşılar*, ona nezâketle yol gösterir, *evde ne bulunursa ikrâm ederler*, misâfirlerinin hizmetmetini bizzat kendiler yaparlardı.

Eğer ev soğuk olursa, kendi giyeceğini ve yatağını misâfirine taktim eder, *misâfirin hayvanı varsa*, hayvanın yemini ve suyunu bizzat kendisi verirdi. *Nafakasını çalışarak temin eder*, bunun için eker, *biçerdi*. Bir mikdar arpa, biraz da hayvan yemi eker, kaldırır; *bununla geçinirdi*. İşinde bizzat kendisi çalışır, *bütün işlerini kendisi görürdü*.

Zamânındaki âlim ve sâlih kimseler, *Şâh-ı Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'nin ziyâretlerine gelip*, hâlis ve helâl yemek yiyelim diye, *onun yemeklerini yerlerdi*. Her zaman ve her işte sünnet-i seniyyeye uyar, *bilhassâ yemek husûsunda*, Peygamber (SAV) Efendimiz'e uymaya çok dikkat ederlerdi.

Çoğu zaman ekmeği kendileri pişirir, *sofra hizmetini kendileri yapardı*. Yemek yerken, “*Sofra başında kendinizi Allah'ın huzûrunda biliniz! O'nun verdiği nîmeti yediğinizi unutmayınız!*” buyururlardı.

Cemâat ile toplu hâlde yemek yerken, içlerinden biri gaflet ile ağzına bir lokma alsa, “*Önündeki yemeği, Allah'ın huzûrunda olduğunu unutmadan ye! Allah'ı hatırla! Başka şeyler düşünme! Allah, sana senden yakındır. O'nu düşün!*” buyururlardı. Bir yemek gafletle, öfkeyle veyâ zorla pişirilse, *o yemekten kendisi yemez*, başkalarına da yedirmezlerdi.

Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Bahâüddîn Buhârî (RhA), seyid idi ve zamânının kutbuydu.

“Bahâüddîn’e Uy!”

Âlimlerden biri, *Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’nin talebelerinden bir grupta, Irak’a gitmişti. O anlatıyor:*

Yolda Semnân şehrine varınca burada, *ismi Seyyid Mahmut olan, mübârek bir kimsenin bulunduğunu, hocamızı çok sevenlerden olduğunu duyduk. Topluca onun ziyâretine gidip hocamıza bağlılığının sebebini sorduk. Dedi ki:*

Resûlullah (SAV) Efendimiz’i rüyâda gördüm. Çok güzel bir yerdeydi. Yanında heybetli bir zât vardı. Resûlullah (SAV) Efendimiz’e tevâzû ve edep ile yaklaşıp:

“Sohbetinizle şereflenemedim, bereketli zamânınızda ve huzûrunuzda bulunamadım, bu büyük ve eşsiz saâdeti kaçırdım, şimdi ne yapayım?” diye arz ettim.

Resûlullah (SAV) Efendimiz bana:

“Bereketime ve beni görmek fazîletine kavuşmak istersen, Bahâüddîn’e uy!” buyurdular, sonra yanında duran mübârek zâtı işâret ettiler. Daha önce Bahâüddîn Buhârî’yi görmemiş idim.

Uyanınca, *ismini ve şeklini, şemâilini*, bir kitabın üstüne yazdım. Uzun zaman sonra, bir manifaturacı dükkânında oturuyordum. *Nûrlu ve heybetli bir zât gördüm; geldi ve dükkânda oturdu. Yüzünü görünce, o simâyı hatırladım ve birden etkilendim.*

Kendimi toparlayınca, evime gelip şerefleştirmesini kendilerinden ricâ ettim. Kabûl buyurdular. Kalktık. Bizim eve gelineye kadar, hiç dönüp bana bakmadı. , o önde ben arkalarında yürümeye başladık.

Ondan gördüğüm ilk kerâmet buydu: *Çünkü o bizim evin nerede olduğunu, daha önceden bilmiyordu. Buna rağmen doğruca bizim eve gitti. Sonra kütüphânemin bulunduğu odaya girdi. Çok kitabım vardı. Elini uzatıp rafların birinden bir kitap çıkardı. Bana uzattı ve “Bu kitâbın üzerine ne yazdın?”* buyurdular.

Bir de ne göreyim. *Yedi sene önce gördüğüm, târihini yazdığım rüyâ orada yazılı idi. Bu kerâmetlerinden, daha ilk anda bende büyük bir hâl değişikliği hâsıl oldu. Kendime gelince, bana lutf ile muamele edip, beni talebeliğe kabûl buyurdular, kapısında hizmet edenlerin saâdeti ile şereflendirdiler.*

İşte Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Bahâüddîn Buharî (RhA) Hazretleri, böyle bir velî ve mürşit idi.

“Bu Yavru, Büyük Bir Zât Olsa Gerekir”

Zamânının büyük velîlerinden, *Silsile'nin 14. halkası olan, Muhammed Baba Es-Semmâsî (RhA), henüz Muhammed bin Muhammed doğmadan, günlerden bir gün, Kasr-ı Ârifân'a gelmiş...*

Geldiğinde, *“Burada bir büyük zâtın kokusu geliyor. Burada büyük bir velî yetişecek, tarîkatın imâmı olacak³”* diyerek Nakşîbend (RhA) Hazretleri'nin geleceğini, *önceden talebelerine ve sevenlerine bildirmiştir.* Bu durumu daha sonra, *Şâh-ı Nakşîbend Hazretleri'nin babası şöyle anlatıyor:*

Oğlum Bahâüddîn'in doğmasından üç gün sonra Hâce Muhammed Bâbâ Semmâsî (RhA), *bütün talebeleri ile Kasr-ı Ârifân'a gelmişti.* Ben kendisini çok sever ve muhabbet beslerdim. *Kasr-ı Ârifân'a teşrif edince, yeni doğan oğlum Bahâüddîn'i alıp onun huzûruna götürüyüm ve himmet ve mânevî yardım isteyeyim, böylece feyze kavuşur dedim.* Bu niyetle Bahâüddîn'i kucağıma alıp Hâce Muhammed Bâbâ Semmâsî (RhA)'in huzûruna götürdüm.

Hâce Muhammed Bâbâ Semmâsî (RhA), *Bahâüddîn'i elimden alıp, bağrına bastı ve “Bu yavru, benim oğlumdur. Ben bunu, mânevî evlâtlığa kabûl ettim.”* buyurdular. Sonra yüzünü talebelerine çevirip, *aralarında en*

³ A. Fâruk M., *Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Behâeddîn Buharî*, Çile Yayınları, 1970.

meşhûru ve daha sonra Silsile'nin 15. halkası olacak olan Seyyid Emîr Külâl (RhA) 'e şöyle dedi:

“Size, bu yerde bir büyük zâtın kokusu geliyor derdim. Şimdi bu tarafa gelirken de, buraya yaklaştığımızda size önce duyurduğum koku iyice arttı demiştim. Hakikat şudur ki, size bahsettiğim mübârek zât doğmuştur.”

“İşte o mübârek koku, bu melek yavrunun kokusudur. Bu yavru, büyük bir zât olsa gerektir.” buyurdular⁴.

Annesi de Bahâüddîn'i şöyle anlatmıştır:

Oğlum Bahâüddîn dört yaşında iken, evimizde yavruluyacak bir inek vardı. Bahâüddîn, doğumuna bir müddet daha olan, bu ineği göstererek, “Öyle anlıyorum ki, bu inek beyaz başlı bir buzağı doğuracaktır” dedi. Birkaç ay sonra inek, dediği gibi, beyaz başlı bir buzağı doğurdu⁵.”

Bu sûretle Bahâüddîn, henüz daha üç günlük çocuk iken, zamânının en büyük evliyâ ve mürşid-i kâmilî olan, *Hâce Muhammed Bâbâ Semmâsî (RhA)* 'in müjdesine, himmetine ve feyzine kavuşmuş oluyordu.

Nakşîbend Tarikatı'nın Önemli Özelliği

Nakşîbend Tarikatı'nda ilimsiz ilerleme olmaz. İlmi olmayan bir insanla şeytan, *bir çocuğun topla oynadığı gibi oynar*. Bu yüzden câhilin ibâdetinden büyük bir kısmı boşa gider. Onun için, *“Âlimin uykusu câhilin ibâdetinden hayırlıdır.”* derler. Hz. Ali (RA) *“Âlim ölse bile yaşar, hâlbuki câhil yaşarken ölmüştür.”* diyor.

Dolayısıyla, *Nakşî Tarikatı'nda ilim öğrenmek, öğrenilen ilmi yaşamak esastır. İlimler arasında, Kur'an ve Sünnet İlmi başta gelir*. Bu nedenle Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'nin ilim tahsili, *Hâce Muhammed Bâbâ Semmâsî (RhA)* ile başlamış, yedişer sene Seyyid Emîr

⁴ . Fâruk M., *Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Behâeddin Buhârî*, Çile Yayınları, 1970.

⁵ A. Fâruk M., *Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Behâeddin Buhârî*, Çile Yayınları, 1970.

Külâl (RhA), Mevlânâ Ârif Dikgerânî (RhA)'in sohbetlerinde bulunmuş, *Kusam Şeyh (RhA) ve Halîl Atâ (RhA)'in sohbetlerine devam etmiştir.* Ayrıca Mevlânâ Bahâüddîn Kışlâkî (RhA)'den hadîs ilmini öğrenmiş, *sonra Abdülhâlık Goncdüvânî (RhA)'in rûhâniyetinden feyz alarak* ⁶ “üveysi” lakâbını almıştır⁷.

Allah'ın (CC) Rızâsının Önemi

Allah'ın Rızâsını kazanan kimseye belâ gelmez. Şâh-ı Nakşibend Hazretleri anlatıyor⁸:

Çocukluktan bülûğ çağına kadar, büyük hocam Muhammed Bâbâ Semmâsî (RhA)'in sohbetinde bulundum. On sekiz yaşına girdiğim sırada, dedem beni evlendirmek istedi. Hocam Muhammed Bâbâ Semmâsî'yi düşünümüne dâvet etmek için, beni Semmâs'a gönderdi. Semmâs'a varıp hocamı görmekle şerefledim ve elini öptüm. Sohbetinin bereketinden bende, öyle bir, hâl hâsıl oldu ki, hocamın sohbetine devamlı olarak katılmaya can atıyordum.

O gece, kalbimdeki bu arzû ve istekle, gece yarısından sonra kalkıp abdest aldım, *hocamın mescidine gidip, iki rekaat namaz kıldım. Başımı secdeye koyup çok duâ ettim. Dilimden şu duâ çıktı:*

“Allah'im, bana belâ yükünü çekmeye kuvvet ver. Mihnet ve muhabbetini çekmeye tâkat, güç ver⁹.”

“Sabah olunca hocamın huzûruna vardım. Bana bakıp gece olup bitenleri söyledikten sonra:

‘Evlâdım! Duâda, ‘Yâ Rabbî! Râzı olduğun şeyi bu zayıf ve güçsüz kuluna, fazlın ve kereminle ihsân et!’ demelidir. Çünkü Allah'ın rızâsını kazanan kimseye belâ gelmez.”

“Eğer Allah, hikmet-i ezelisiyle, sevdiği bir kuluna belâ gönderirse, kendi inâyetiyle o kuluna kuvvet ve tahammül ihsân eder ve o belâyı

⁶ Tasavvufî İlim Rehberimiz, *Şâh-ı Nakşibendi Hz. (K.S.) (1318-1389)* Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://hasaneyn.org/am-1/>, En Son Erişim Tarihi: 21.08.2014.

⁷ *Üveysilik ve Şeyhlerin Seceresi*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.yahyaefendi.com/default.aspx?durum=incele&id=712>, En Son Erişim Tarihi: 21.08.2014.

⁸ Tasavvufî İlim Rehberimiz, *Şâh-ı Nakşibendi Hz. (K.S.) (1318-1389)* Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://hasaneyn.org/am-1/>, En Son Erişim Tarihi: 21.08.2014.

⁹ Tasavvufî İlim Rehberimiz, *Şâh-ı Nakşibendi Hz. (K.S.) (1318-1389)* Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://hasaneyn.org/am-1/>, En Son Erişim Tarihi: 21.08.2014.

tutulmasının hikmetini bildirir. Belâ istemekte güçlük vardır ¹⁰ .’ buyurdular.”

“Bu Ekmek Yolda Lâzım Olacaktır”

Daha sonra sofrâ kurulup, yemek yendi. Hocam sofradan bir somun ekmeği alıp bana verdi. Ekmeği çekinerek aldım. Hocam bu çekingenliğimi görünce:

“Ekmeği almakta çekiniyorsun ama bu ekmek yolda lâzım olacaktır.” buyurdular. Nihâyet dâvetimiz üzerine, talebeleriyle birlikte hep berâber, köyümüz Kasr-ı Ârifân’a gitmek üzere, yola koyulduk.

Ben, hocamın bindiği, hayvanın üzengileri yanında yürüyordum. Rûhum zevkle dolup dolup taşıyordu. Kalbimde hiçbir dünyâ düşüncesi yoktu. Aşk ve şevkle dolu olan kalbim heyecanla çarpıyordu. Allah (CC) sevgisinden başka her şey kalbimden çıkmıştı. Bu sırada kalbim dünyâya meyledecek olsa hocam hemen, ‘Kalbini ayrılıktan koru!’ buyururlardı.

Hocamın kerâmetini ve keşfini gördükçe, muhabbetim daha da artıyordu. Yolumuz bir köye uğradı. O köyde hocamın dostlarından biri, bizi karşılayıp evine dâvet etti. Hocam da bu dâveti kabûl etti.

Ev sâhibinin, mahcûbiyetinden, ızdırap içinde yüzü kızarıyordu. Bu hâlini gören hocam, o kişiye, ‘Senin ızdırabının sebebi nedir?’ diye sordu. O da, ‘Efendim, size yemek ikrâm etmek istiyorum fakat sütten başka bir şeyim yoktur.’ dedi. Bunun üzerine hocam bana, “Bahâüddîn, sana verdiğim ekmeğe ihtiyaç hâsıl oldu. O ekmeği ver.” buyurdular. Ekmeği çıkarıp verdim.

Ev sâhibi de sütü getirip sofraya koydu. Ekmeği süte batırarak yedik ve hepimiz doyduk. Bu kerâmeti karşısında, hocamıza hayranlığımız, arttı da arttı. Sonra kalkıp yolumuza devâm ettik¹¹.

¹⁰ Tasavvufî İlim Rehberimiz, *Şâh-ı Nakşibendi Hz. (K.S.) (1318-1389)* Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://hasaneyn.org/am-1/>, En Son Erişim Târihi: 21.08.2014.

¹¹ *Şâh-ı Nakşibend Muhammed Bahâüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2014.

Ali Râmitenî (RhA)'in Taç'ı

Ali Râmitenî (RhA)'in Taç'ı Muhammed Bahâüddîn'e verilmiştir. *Muhammed Bâbâ Semmâsî (RhA) vefât edince*, yerine Seyyid Emîr Külâl (RhA) geçmitir. *Dedesî*, Muhammed Bahâüddîn'i Semerkand'a götürmüş, *orada bulunan büyük âlim ve velîleri ziyâret ettirmiş*, Bahâüddîn için duâ ve himmet istemiştir. Sonra Kasr-ı Ârifân'a dönmüşlerdir.

O günlerde Ali Râmitenî (RhA)'ten gelip, *emâneten saklanmakta olan*, silsilenin tâcı, *Muhammed Bahâüddîn (RhA)'e verilmiş*, o anda Bahâüddîn'in kalbi, *Allah'ın (CC) muhabbeti ile dolup dolup taşmıştır*.

“Sizi İstenilen Şekilde Yetiştirdim”

Bir gün Seyyid Emîr Külâl (RhA), Kasr-ı Ârifân'a gelmiş, *Muhammed Bahâüddîn (RhA)'e çok iltifâtta bulunmuş*, ona şöyle demiştir:

“Hâce Muhammed Bâbâ Semmâsî bana, ‘Oğlum Bahâüddîn'in yetişmesi ile ilgilen! Ondan şefâatini esirgeme! Eğer onun yetişmesinde kusûr edersen, sana hakkımı helâl etmem.” buyurdu. Ben de bu vasiyeti üzerine senin yetişmen ile ilgileneceğime söz verdim¹².” demişlerdir.

“Bostânı Senin İçin Kuru Ettim”

Gerçekten Seyyid Emîr Külâl (RhA), *Bahâüddîn Buhârî (RhA)'in yetişmesi için*, titizlikle meşgûl olmuş, *onu Tasavvufta yüksek derecelere ulaştırmıştır*. Hattâ bir gün ona şöyle buyurmuşlardır:

“Yüce mürşidim Hâce Muhammed Bâbâ Semmâsî (RhA)'in, sizin terbiyeniz ile ilgili vasiyetini yerine getirdim. Sizi istenilen şekilde yetiştirdim. Hem hâl bakımından, hem de ilim bakımından yüksek bir himmete sâhip bulunuyorsun. Şimdi nereye gitmeyi arzû edersen gidebilirsin!¹³.”

¹² *Şah -ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2014.

¹³ *Şah -ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2014.

“Her kimden olursa olsun, sohbetinde bulunmak ve istifâde etmek husûsunda serbestsin. Tarafımızdan size izin ve ruhsat verilmiştir. Bizde olan hâl ve makamları size fazlastıyla verdim. Bostânı senin için kuru ettim¹⁴.”

“Yâni göğsümde, kalbimde olanların hepsini sana verdim. Rûhâniyet kuşunu, dar nefis çerçevesinden olan insanlık yumurtasından çıkardım ama senin himmet kuşun, yükseklerde uçuyor. Bunu da biliyorum. Şimdiden sonra icâzetlisin, müsâdelisin, izinlisin¹⁵.”

Bilindiği gibi üstazlar, genel olarak, kendi müntesiplerinin, başka tarikat ve dergâhlara, gitmelerine müsaade etmezler. Bunun sebebi, dervişin kafası karışır, yol alamaz endişesidir. Fakat Emîr Kûlâl (RhA), Şâh-ı Nakşibend (Rh A) Hazretleri’ne, yeter derecede yetişmiş olması nedeniyle bu konuda:

*“Şimdi nereye gitmeyi arzû edersen gidebilirsin! Her kimden olursa olsun, sohbetinde bulunmak ve istifâde etmek husûsunda serbestsin.”*diyerek izin vermiştir.

Nitekim Bahâüddîn Buhârî (RhA) Hazretleri, hocası Emîr Kûlâl (RhA)’ın bu sözleri üzerine, Mevlânâ Ârif (RhA)’ın sohbetine gidip, yedi sene de onun yanında, sonra Halîl Atâ (RhA)’ın yanına gidip, on iki sene de onun sohbetinde bulunmuştur.

Bu arada iki kere Hac’ca gitmiştir. İkinci Hac’cında, Herat’a gidip, Mevlânâ Zeynüddîn (RhA) ile üç gün sohbette bulunmuşlardır.

İkinci Hac’ca gidişinde, Hicâz’dan gelirken, bir müddet Merv şehrinde kaldıktan sonra, Buhârâ’ya dönüp oraya yerleşmiş ve Emîr Kûlâl (RhA)’ın vefâtından sonra, insanlara doğru yolu gösterip rehberlik vazîfesini tam anlamıyla ele almıştır.

¹⁴ Şah-ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buhârî, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2014.

¹⁵ Şah-ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buhârî, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2014.

Türk Âlimleri'nden Gelen Feyiz

Şâh-ı Nakşîbend (RhA), bir rüyâsını şöyle anlatıyor: *Bir gece rüyâmda, Türk âlimlerinden Hakîm Atâ (Rh A), beni yetiştirmesi için, talebelerinden birine havâle etti. Sâliha bir ninem var idi, rüyâmı ona anlattım.*

Ninem, *'Oğlum, senin Türk âlimlerinden nasîbin vardır.'* dedi. Şâh-ı Nakşîbend Hazretleri (RhA) devamını şöyle anlatıyor: Bunun üzerine, *rüyâda gördüğüm, o dervişin sîmâsını hatırımda tuttum, karşılaşacağım günü bekledim.*

Bir gün Buhârâ pazarında, Hakîm Atâ (RhA)'ın, rüyâmda beni yetiştirmesi için, kendisine havâle ettiği, zât ile karşılaştım. Bu zatın İsmi Halîl Atâ (RhA) idi. *Ben onu derhâl hatırlayıp tanıdım.* Fakat bir türlü yanına yaklaşıp sohbet edemedim. *Bundan dolayı, üzgün bir hâlde eve döndüm. Akşam bir kimse evime gelip:*

"Halîl Atâ (RhA) seni çağırıyor" dedi.

Bu habere çok sevindim ve *bir mikdâr hediye bulup, hemen huzûrlarına gittim. Sohbetiyle şerefledim.* Bana çok iltifât etti.

Rüyâmı anlatmak isteyince, *'Senin hâtırında olanı biz biliyoruz, anlatmana gerek yok...'* buyurdular. Bundan sonra, *uzun zaman, sohbetlerine devâm ettim. Çok feyz alıp istifâde ettim.* Bir müddet sonra, *Mâverâünnehr Sultânı'nın vefât etmesi üzerine, oranın halkı Halîl Atâ (RhA)'i, sultanlık yapması için, Buhârâ'dan Mâverâünnehr'e dâvet ettiler. Dâveti kabûl edince ben de, kendileri ile birlikte gittim. O tahta oturdu. Ben de hizmetlerine devâm ettim.*

Kendilerinde çok kerâmetler görülüyordu. *Bana şefkat ve muhabbet gösterip beni yetiştirdiler.* Böylece orada altı sene süren sultanlığı sırasında da, *kendilerine hizmetim devam etti.* Kendisine o kadar yakın oldum ki, *her sırrına vâkıf, işlerinde idâreci oldum. Görünüşte diğer hizmetçiler gibi*

*çalışır, hâlimi bildirmezdim. Altı sene sonra, bu büyük âlim tahttan indi. Sultanlığı sona erdi. Bundan sonra Zeyvertûn köyüne yerleştim*¹⁶.

“Delikanlı Sana Ekmek Vereyim”

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *yine bir gün*, başından geçen bir olayı şöyle anlatıyor:

Bende tasavvuf hâllerinin görüldüğü ilk günlerde, mübârek bir zât ile yakınlığım oldu. Bu zât bana, “Seni Hak’kın âşinâlarından görüyorum.” deyince, “Umarım ki, sizin teveccühünüz ve yardımınızla âşinâlardan olurum!” dedim. O zaman bana:

“Arzûlar karşısında nefsin ile ne hâldesin?” dedi. Ben de “Bulursam şükrederim, bulamazsam sabrederim.” dedim. Onun üzerine:

“Bu kolay bir iştir! Asıl iş, nefsini bir yerde hapsedip ekmek ve su vermeyeceksin ve nefsin îtaatkâr olacak ki, seni dinleyip boyun eğsin.” buyurdular.

Bunun üzerine o zâta yalvardım. Bu hâle kavuşmam için teveccüh etmesini istedim. Buyurdular ki:

“Nefsinin, başkalarından ümitsiz ve yalnız, kalacağı bir sahrâya gideceksin, Allah’a (CC) ibâdet ile meşgûl olacaksın ve orada üç gün kalacaksın, dördüncü gün târif edeceğim bir dağa gideceksin, karşına çıplak ata binmiş bir kimse çıkacak... Ona selâm verip geç!”

“Üç adım geçtiğin zaman o sana”:

“Ey genç! Dur sana ekmek vereyim.” diyecek... Sen hiç aldırmayıp ekmeği almadan geçip gideceksin”.

¹⁶ *Şâh –ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2014.

Bu zâtın emri üzerine, söylediği gibi, üç gün sahrâda yalnız kalıp ibâdet ile meşgûl oldum. Dördüncü gün, târif ettiği, dağın eteğine gittim. Giderken, buyurduğu gibi, ata binmiş bir zât karşıma çıktı. Selâm verip geçtim. Bana, ‘Delikanlı sana ekmek vereyim.’ dedi. Ben aslâ aldırmadım ve ekmeği almadan geçip gittim.

Tasavvufta Hayvanlara Hizmet

Sonra, *bana bunları yapmamı tavsiye eden, zâtın huzûruna gittim. Bana:*

“Bahâüddîn! Bundan sonra insanların hatır ve gönüllerini alıp düşkünlerin hizmetinde bulunup zayıflara ve gönlü kırık olanlara ikram ve hürmette bulunacaksın! “İlim öğrenme husûsunda gayret ederek kimsesizlere yoldaş olup onlara karşı tevâzu göstereceksin!” buyurdular.

Bu zâtın bu emirlerini de yerine getirdim. *Uzun zaman bu yolda devâm ettim. Sonra tekrar huzûruna çıktım.*

Buyurdu ki:

“Bahâüddîn! Bundan sonra da hayvanlara bakacaksın. Onlar, seni yaratan Rab’binin mahlûklarıdır. Eğer yük çeken hayvanların vücûtlarında yara görürsen tedâvi edeceksin!”¹⁷

Bu emre de uyarak çok gayret gösterdim. *Yolda eğer önüme bir hayvan gelse, o geçinceye kadar dururdum. Hayvanın önüne geçmezdim ve geceleri izlerine yüzümü sürüp Allah’a (CC) yalvarırdım. Bütün bunlar, içimdeki nefis düşmanının kırılması, yola gelmesi için idi. Bu yedi sene sürdü.*

“Bundan Sonra Yolların Hizmetiyle Meşgûl Ol!”

Sonra tekrar o zâtın huzûruna gittim. Buyurdular ki:

¹⁷ *Şah –ı Nakşbend Muhammed Bahâüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2014.

Bahâüddîn! Bundan sonra yolların hizmetiyle meşgûl ol! Yolları süpürüp temizle! Gelip geçenlere eziyet veren şeyleri kaldır! İğrenç şeyleri yollardan alıp görünmez bir yere at! Yollardan gelip geçenler zahmet çekmesinler ve rahatsız olmasınlar.”

O zâtın bu emrine de uyarak, *bir müddet de*, bu işlerle meşgûl oldum. O zât ne emrettiyse, *büyük bir bağlılıkla*, bunların hepsini yerine getirdim. *Bu hizmetleri yaparken*, Allah'ın (CC) nice nîmetleri ve ihsânları bana verildi. *Nefsim iyice ezilip yola geldi*. Nefsâniyetten ve mâsivâdan, *Allah'tan (CC) başka herşeyden kurtulup*, rûhâniyet derecesine eriştim. Bu sırada bana Allah'dan (CC) pekçok sırlar tecellî etti¹⁸.

Abdülhâlık Goncdüvânî (RhA)'in Nasîhati

Şâh-ı Nakşibend (RhA) Hazretleri'nin ilk tasavvuf yıllarındaki hâllerini, kendisinden dinleyelim:

Tasavvuf hâllerinden cezbe hâli, *çoğalıp kararsız düştüğüm zamanlarda*, geceleri Ay ışığında kabristanda dolaşırdım. *Bir gece*, devamlı ziyâret edilmekte olan, *üç büyük zâtın mezârlarını gördüm*. Her birinin kabrinde yanmakta olan birer kandil vardı. Kandillerin yağları ve fitilleri olduğu hâlde, *çok sönük yanıyorlardı*. O kandilleri olduğu gibi bırakıp, *Hâce Muhammed Vasî (RhA)'in kabrinin başına vardım*.

Orada benim Hâce Ahmed Eçkarnevî (RhA)'in kabrine gitmem istendi, *öyle yaptım*.

Kabrin başına, *bellerinde kılıç takılı olan*, iki kişi geldi. Beni tutarak bir hayvana bindirdiler. *Hayvanın yönünü*, Mezdâhin tarafına çevirip gittiler. Hayvan beni o gece, *sabaha doğru*, Mezdâhin mezarlığına ulaştırdı. Burada da, *diğer kabirlerdeki gibi*, bir kandil yanıyordu. Fakat bu kandil de sönük yanmaktaydı. *Orada kableye karşı dönüp oturdum*.

¹⁸ *Şâh -ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2014.

Bu sırada bana kendimden geçme hâli geldi. *O sırada*, kible tarafında bir duvar gördüm. *Duvar yarıldı*. Orada yeşil örtüler ile süslenmiş bir taht ve *bu taht üzerinde bir zât oturmuş duruyordu*. Etrâfında ise kalabalık bir cemâat bulunuyordu. *İçlerinde hocam Muhammed Bâbâ Semmâsî (RhA) de vardı*. Sâdece onu tanıyordum. *Diğerlerinin de vefât eden ve bu yolun büyükleri olduğunu anladım*. Fakat kürsünün üzerinde oturanı çok merak ediyordum. *Ben böyle düşünürken*, kürsü etrâfında bulunan cemaatten biri bana şöyle dedi:

“Kürsü üzerinde oturan mübârek zât, Hâce Abdülhâlık Goncdüvânî (RhA) Hazretleri’dir. Etrâfındaki cemâat ise onun halîfeleri Hâce Ahmed Sıddîk (RhA), Hâce Evliyâ Gülân (RhA), Hâce Ârif Rîvegerî (RhA), Hâce Muhammed İncirfağnevî (RhA), Hâce Ali Râmitenî (RhA)’dır.” dedi ve sonunda hocam Muhammed Bâbâ Semmâsî (Rh A)’i göstererek:

“Bunu sen hayatta iken gördün, o senin şeyhindir. Sana tâc verdi. Kendisini tanıdın mı?” dedi.

“Evet, hocamı tanıdım fakat bıraktığı tâcın nerede olduğunu bilmiyorum.” dedim. Adam:

“O senin evindedir. Onu sana kerâmet olarak verdiler ki, bir belâ gelecek olsa, onun bereketiyle belâ def edilir.” şeklinde sevindirici bir cevap verdi. Cemâatten bana dediler ki:

*“Dikkat et! Kulak ver! Şimdi sana Abdülhâlık Goncdüvânî Hazretleri nasîhat edecek! O nasîhatten başka bir şeyle **Hak** yolunda ilerlenemez!”*

Abdülhâlık Goncdüvânî (RhA) Hazretleri’nin elini öpmek için izin istedim. *Bana izin verildi*. Kalkıp yaklaştım, *selâm vererek saygıyla elini öptüm*. Sonra huzûrlarında edeble ayakta durdum. Tasavvufda ilerlemek husûsunda bana buyurdular ki:

“Kabirlerin başında kandillerin sana öyle sönük gösterilmesi, senin bu yolda kâbiliyet sâhibi olduğuna alâmettir. Fakat fitil gibi olan kâbiliyeti hareketlendirmek lâzımdır ki, bu kâbiliyet ortaya çıksın, Hak’kın gizli sırları sana açık olsun...”

“Her durumda dinimizin caddesinde yürümek, azîmet ve sünnet-i seniye üzere olmak gerekir. Emirler ve yasaklar husûsunda istikâmet üzere olacaksınız! Bidatlardan ve ruhsatla amel etmekten uzak duracaksınız! Hadîs-i şerîfleri öğrenip amel edersin!”

Sonra cemâattan bana dediler ki:

“Yarın acele Nesef tarafına gideceksin! Seyyid Emîr Külâl (RhA)’in hizmetinde bulunacaksın! Oraya giderken yolda ihtiyar bir zât ile karşılaşacaksın. O sana sıcak bir çörek verecektir. Ekmeği al fakat onunla hiç konuşma!”

“O ihtiyârı geçtikten sonra bir kervana, sonra da ata binmiş bir kimseye rastlayacaksın. O kimse senin önünde tövbe edecek... Sen, onun evindeki mübârek tâcını al, Emîr Külâl’e götür!”

Bu konuşmalardan sonra, bendeki o hâl gitti, eski hâlîme döndüm. Başında bulunduğum kabrin yanından derhal ayrılıp, Zeyvertûn tarafına doğru ilerledim. Evime ulaştım ve bana bırakılmış olan tâcı aldım. Onu giyince, hâlîm çok değişti, bambaşka bir hâle girdim.

Tâcı alarak yola çıktım. Sabah namazı vaktinde, Mevlânâ Şemseddîn (RhA)’in mescidine ulaştım. Sabah namazını orada kıldım.

O gün Eyne adındaki köyde kaldım. Ertesi gün Güneş doğarken, Nesef tarafına hareket ettim. Yolda, önceden büyüklerin söyledikleri gibi, bir ihtiyâra rastladım. İhtiyâr bana bir ekmeğe verdi. Ekmeği aldım fakat hiçbir şey söylemeden, geçip gittim. Sonra bir kervana rastladım. Kervanın başı bana:

“Ey yiğit, nereden geliyorsun?” deyince, “Eyne köyünden.” dedim.

Kervancılar ne zaman yola çıktığımı sordular. “Güneş doğarken...” cevâbını verdim. Kervana rastladığım vakit, kuşluk vakti idi.

Kervandakiler bu sözümü işitince hayret edip:

“Eyne köyü buraya dört fersah, yaklaşık 24 km mesâfededir. Sabah vakti çıkılsa, ancak buraya ikindiden sonra gelinebilir.” dediler.

Kervanı da geçip gittim.

Kervanı geçtikten sonra, *bir athya rastladım*. Atlı bana:

‘Sen kimsin? Seni görünce içime bir korku düştü.’ dedi. Ben de:

“Ben öyle bir kimseyim ki, sen benim önümde tövbe edeceksin!” dedim. O atlı yanıma gelerek tövbe etti. *Atlının şarap yüklü bir beygiri vardı*. Beygirin üzerindeki şarabı yere döktü.

Atlıyı da geçip yoluma devam ettim. *Nesef taraflarında bir köye uğradım*. Seyyid Emîr Külâl (RhA)’ın orada olduğunu öğrendim. *Hâcegân büyüklerinin mübârek tâcını*, çıkarıp kendilerine arz ettim. *Seyyid Emîr Külâl (RhA)*, bir müddet sükût ettikten sonra:

“Bu Tâc, Hâcegân büyüklerinin mübârek tâclarıdır.” buyurdular. *“Evet, efendim.”* dedim. Seyyid Emîr Külâl Hazretleri (RhA), konuşmalarına devâm ederek:

“Bu Tâc-ı şerîfi almakta iki şart vardır. Birinci şart bunu korumak; ikincisi îcâbını yerine getirmek... Bu iki şart, büyüklerin (Hâcegân’ın) yolunda bulunmak ve bize hizmettir. Bundan sonra ben de bu şartlara uymak üzere Tâcı alıp kabûl ettim.” buyurdular¹⁹.

İbretle Bakmak

İbretle bakan ve ibretle dinleyen bir kimse kurtuluşa yaklaşır.

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *yine bir gün*, şöyle anlatmıştır: *Tasavvufda ilerlemek için, çalıştığım ilk günlerde, iki kişinin konuşup*

¹⁹ *Şah –ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2014.

sohbet ettiklerini görsem, hemen gider onlara katılır, onları dinlerdim. Eğer Allah'tan (CC) Resûlullah (SAV) Efendimiz'den, Kur'ân'ı Kerîm'den konuşup, hayır olan işlerden bahsederlerse, memnun olur, ferahlık duyar; boş şeyler konuşurlarsa, keder ve üzüntü duyarak, onlardan uzaklaştırdım.

Günahlardan arınmağa ve olgunlaşmağa çalıştığım, bu ilk günlerde, bir gün yolum bir kumarhâneye uğradı. İnsanlar kumar oynuyorlardı. Bunlardan iki kişi, kumara öylesine dalmışlardı ki, bunlar hiçbir şeyin farkında bile değillerdi; bir müddet oynamaya devâm ettiler.

Nihâyet bunlardan birisi, *kaybettikçe kaybetti*, neyi varsa ortaya koydu, *onları da kaybetti*. Dünyâlık neyi varsa, *hepsi bitti*. Buna rağmen, *kumar oynadığı kimseye şöyle diyordu:*

“Bu kadar kaybıma rağmen, başımı dahî versem oyundan vazgeçmem!”

Kumar oynayıp bu kadar zarar ve ziyân görmesine rağmen, kumarbazın oyun oynamaya olan bu hırsı, bana ibret oldu. Bu manzara, bende öyle bir gayret hâsıl etti ki, Hak yolunda yürüyüp, daha da olgunlaşabilmek için, o günden itibaren Tasavvuf yolundaki talebim, her gün biraz daha artmaya başladı.

Allah’a (CC) Dönme Zamânı

“Her şeyi bırakıp Allah’a dönme zamânı gelmedi mi?”

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *tövbe edip, tasavvufa yönelişini* şöyle anlatmaktadır:

Âileme ve çocuklarıma karşı, kalbimde sevgi ve muhabbetim, çok fazla idi. Bir gün evimde otururken, âileme ve çocuklarıma pek fazla iltifât ve muhabbet gösterdim. Bu sırada âniden kulağıma gizli bir ses geldi. Seste:

“Her şeyi bırakıp Allah’a dönme zamânı daha gelmedi mi?” deniliyordu. Bu sesi duyunca, *hâlim birden değişti*. Oturduğum yerde duramaz oldum. *Hemen yakındaki nehre gidip elbisemi yıkadım ve gusûl abdesti aldım. Sonra iki rekaat namaz kılarak, bir daha günah işlemek üzere, tam bir tövbe yaptım. Her şeyden el çekip Allah’a (CC) döndüm.*

İnanınız ki, nice seneler sonra, hâlâ o kıldığım iki rekât namazı arzû ediyorum. Bu yola girdikten sonra, Zeyvertûn köyünde oturdum. Beş vakit namazımı bu köyün câmisinde kılıyordum.

Bir gün nasıl olduysa, bir vakit namazı cemâatle kılmayı kaçırmışım. Câminin, âlim ve takvâ sâhibi, bir imâmı vardı. Bana:

“Ben seni, ibâdet meydanının safını dolduran erlerinden zannederdim. Meğer sen, saf dolduran er değil, saf kıran imişsin!” dedi.

Buna karşılık ben de imama:

“Zât-ı âliniz, hakkımda böyle düşünüyorsunuz ama ben yaldızlı ve parlak bir tuncum.” dedim.

Böyle deyince imâm efendi, *şu beyti okuyarak*, cevap verdi:

*“Kalbinin yönünü aşk pazarına çevir,
Demirin hâlis olması ateş iledir.”*

İmamın bu sözü kalbime fazlasıyla tesir etti, *içime öyle bir dert saldı*, beni öyle bir aşka düşürdü ki, *bu aşk beni kararsız bir hâle soktu.*

Bu târihten sonra Allah (CC) bana, *lütuf ve kereminden çok kapılar açtı*. Önceki dostlarımdan birkaçı, *bir gece yoluma çıktılar*. Bana her biri bir şeyler söyledi. Böylece benim kendilerine uymam için, *çok uğraştılar*. Onlara *tâbi olmak isterken*, Allah’ın (CC) yardımı ile bir âyet-i kerîmede bildirildiği gibi, *‘Allah’ın açtığı kapıyı kapatmaya ve kapamış olduğu kapıyı açmaya kimsenin gücü yetmez’* dedim.

Bu söz, *eski dostlarımda iyi bir tesir meydana getirdi*, benim bulunduğum yola girdiler. *Benim bütün gayretim*, Allah’dan (CC) başka her şeyi bırakıp Allah’ın (CC) rızâsına kavuşmaktı. *Allah’a (CC) sonsuz hamdû*

*senâlar olsun ki, bana O'nun yardımı erişti, böylece, Rab'bım beni maksadıma kavuşturdu*²⁰.

Tasavvuf Yolunda...

“Bu alanda sarı yüz ve eski elbise ararlar”

Bir defâsında da Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri şöyle anlatmıştır: *Talebeliğimin ilk günlerinde, büyük hocam Hâce Muhammed Bâbâ Semmâsî (RhA)'in emrettiği şeylerin hepsini harfiyen yerine getirdim. Bunların fayda ve tesirlerini hemen gördüm. Hocam bana, Resûlullah (SAV) Efendimiz'in ve Eshâb-ı Kirâm'ın yolunda bulunmamı söylemişti.*

Ben bu vasiyeti tuttum. *Bu hususta son derece dikkat ve gayret gösterdim. Âlimlerin meclisine devâm ederek nasihatlerini dinledim ve onların eserlerini okuyup bildirilenlere göre amel ettim. Allah'ın (CC) ihsânıyla bunların faydalarını gördüm.*

Tasavvufta en faydalı ve maksada çabuk kavuşturan şey, Allah'a cân-ü gönülden, kendinden geçerek duâ ve niyaz etmek, yalvarmak ve Allah'ın (CC) rızâsını istemek, nefsi ezerek onu mağlubetmektir.

İşte bizi bunun için bu kapıdan içeri aldılar. Her ne bulduksa, *bu sebeble bulduk. Bu alanda sarı yüz ve eski elbise ararlar.* Burası atlas ve ipeğin pazarı değildir. *Bir sâlik hakikat yolunda, kendi nefsinin Firavun'un nefsiyle mukâyese etmeli, kendi nefsinin onun nefsinden yüz bin defâ daha aşağı görmelidir.* Eğer böyle olmazsa o sâlik, *hakikat yolunun ehli olamaz.* Bu yolda yokluk (mahfiyet), nefsi temizlemek, *kolay değildir, ama bu, maksada ulaşmak için, bir ipucunu meydana getirir.*

İşte ben de bunun için, *nefsimi kâinâtta her şey ve varlıkların her tabakasıyla karşılaştırıp, bu yolda yürüdüm. Her şeyi, her varlığı, her mahlûku, nefsimden daha üstün ve daha hoş gördüm. Bu, benim içimdeki,*

²⁰ *Şah -ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2014.

her türlü kir ve pası temizledi. Sonunda kâinatta ne varsa hepsi bana fayda verdi.

Fakat nefsimden hiçbir fayda görmedim. *Dolayısıyla nefsimin önüne geçmemiş olsaydım, onu terbiye etmeseydim, kendi isteğimle başbaşa bıraksaydım, beni bu kapıdan içeri almadıkları, bu makama koymadıkları gibi, nefsimin daha bana nice zararları dokunacaktı.*

Teveccüh

“Evliyâ-i Kirâm’ın rûhlarına teveccüh ediyor, hepsinin rûhâniyetlerinin eserini görüyordum”

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, yine şöyle anlatıyor.

Gençliğimde Allah’a (CC) yalvarıp:

“Yâ Rabbî! Bana yardımını ihsân et! Bu yolun ağırlığını çekmeye kuvvet ver. Bu yolda ne kadar riyâzet, nefsin isteklerini yapmamak ve mücâhede, nefsin istemediği ne varsa yapayım!” diye duâ ettim.

Allah (CC), *duâmı kabul edip, bana, öyle bir güç, kuvvet ve kudret verdi ki, bu yolun ne kadar zahmet ve güçlük varsa hepsine dayandım. Ne yapmak lâzımsa, Allah’a (CC) hamd olsun, hepsini yaptım.*

Şimdi bu yaşlı hâlimde, *riyâzetten ve nefsimle mücâdele etmekten kurtulmuş bulunuyorum. Büyüklerin rûhlarına teveccüh ediyor, hepsinin rûhâniyetlerinin eserlerini hissediyorum*²¹.

Ölü Kalplerin İlâcı

Şâh-ı Nakşîbend Hazretleri (RhA), *öyle bir şekilde yetişti ki, irşâd dünyâsı onunla süslendi. O, ucu bucağı bulunmayan, bir ilim ve irfan ve fazîlet denizi oldu. Her nerede cehâlet karanlığı varsa, onu nurları ile örttü.*

²¹ *Şah –ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2014.

Kimin gönlüne bir şüphe düştüyse, tasarruflarıyla onu giderdi. İnsanlara nice işâretler, kerâmetler gösterdi, ölü kalbleri diriltti. Ruhlara kuvvet vererek onları hayâta kavuşturdu. Pekçok kerâmetler gösterdi. Ünü bütün dünyâyı doldurdu. Dünyâ onun sevinciyle doldu. Kıs râlar, kırallar ve sultanlar, onun karşısında edeple durdular.

Çöldeki vahşî hayvanlar bile duyarak, *ondan yardım istemeye geldiler*. İşte onun kitapları dolduran kerâmetlerinden ve menkıbelerinden bir kaçını, *daha burada arz ediyorum*:

Rahmet Duâsı

“Üzülmesinler, Allah onlara yağmur gönderecek...”

Bir defâsında Neseף’te büyük bir kuraklık oldu, *sıcaktan toprak çatlayıp*, mahsûller kurumaya başladı. Halk, *günlerce yağmur bekledi ise de*, bir damla bile yağmur düşmedi.

Neseף halkı, Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’nin duâsını almak için, aralarından birini huzûrlarına gönderdiler. O da gelip durumu Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’ne arz etti:

“Neseף ahâlisi kuraklıktan dolayı mahzûn ve kederlidir!”, dedi. Bunun üzerine Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri buyurdular ki:

“Üzülmesinler, Allah onlara yağmur gönderecek...”

Aradan kısa bir zaman geçmişti ki, *Neseף’e yağmur yağmaya başladı*. Bu durum, *bir gün ve bir gece devâm etti*. Kuraklık kalkıp her tarafa bolluk oldu.

Sabrın Rolü

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’nin bir talebesi şöyle anlatmıştır: Ben küçük yaşta Cenânyan denilen yerden Buhârâ’ya geldim. *Âlimlerin derslerine devâm ettim*. Sonra içime Kâbe’yi ziyâret etme arzûsu düştü. *Mekke’ye giderek, Kâbe’yi ziyâret etmek şerefine kavuştum*.

Sonra Buhârâ'ya döndüm. *Ama nefsim çok azgındı.* Eşkiyâlık yapacak kadar kötü bir hâlde idi. *Ben bu hâlde iken,* bu hâl beni ister istemez, Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'nin huzûruna sürükledi.

Hoca Efendi, *beni yanına yaklaştırdı.* Sonra ensemle öyle bir vurdu ki, *yediğim sillemin etkisinden şaşırdım,* istemeyerek bağırdım. Nakşîbend Hazretleri, *bu hâlime öfkelenip "Sus!" dedi.* Sonra da:

"Eğer sabredip o nârayı atmasaydın, bir sohbetle işin tamâm olurdu!" buyurdu.

Suyun Üzerinde Yürümek

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'nin talebelerinden Şeyh Ömer Taşkentî (RhA)'i şöyle anlatmıştır. Benim Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'ne olan sevgim ve *ona talebe olmam şöyle olmuştur:*

Önce Taşkent'te, *Hoca Efendi'nin talebelerinden,* bir kısmını tanımıştım. *Onlar ile sohbet eder,* onların hizmetlerinde bulunurdum. *Sohbet sırasında bana,* Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'nin fazîletini ve *hâllerini anlatırlardı.* Böylece görmediğim hâlde, *içimde ona karşı,* bir sevgi doğmuştu.

Bir gün, *Taşkent'teki talebelerinden birinin evine gittim.* Ev sâhibi, *hocasını hatırlıyor* ve ona râbîta ediyordu. Bir müddet oturduktan sonra yemek getirdi. O anda Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri gözüme göründü ve kulağıma:

"Senin Horasan'a gitmen gerekir." dedi.

Heyecanlandım ve yemekten sonra *Horasan'a gitmek üzere,* hemen yola çıktım. Horasan'a, *oradan da Nakşîbend (RhA) Hazretleri'nin yakın talebelerinden Mevlânâ Celâleddîn (RhA)'in bulunduğu yere ulaştım.* Evine varıp kapıda durdum; *kendisi tarafından çağrılmamı bekledim.*

Bir saat sonra, Mevlânâ Hazretleri'nin evinden bir cemâat çıktı. *Daha sonra,* Mevlânâ Celâleddîn (RhA), *beni çağırıp,* huzûruna kabûl ettiler ve:

“*Sen geldiğin sırada, gelişinden haberim var idi. Ama seninle başbaşa görüşmek istediğim için seni beklettim.*” dedi. Bundan sonra hâlimi ona anlattım, *çok ağladım*, yardımcı olmasını istedim.

Yemin ederek bana dedi ki:

“*Bahâüddîn Buhârî sana kâfidir, teveccühüne kavuşursun.*”

Sonra Şâh-ı Nakşibend (RhA) Hazretleri’nin faziletinden, menkıbelerinden bahsettiler, *huzûruna kavuşmam için*, hemen yola çıkmamı istediler. Bu arada yolculukta başıma bâzı hâdiselerin geleceğini de imâ ettiler.

Derhâl Nesef tarafına doğru yola çıktım. *Oradan da Horasan’a hareket etmek üzere*, bir gemiye bindim. *Gemi bir müddet yol aldıktan sonra*, sabah namazının vakti girdi. *Gemide bir ezân okudum*. Ama hiç bir yolcu namaza kalkmadı. Bu duruma üzülp onlara nasihat ettim ama bana kızdılar.

Bu durum karşısında, *bende öyle bir hâl oldu ki*, kendimi suya atmak istedim. *Ayaklarımı suya uzattım*, gemiden ayrıldım, *fakat batmadım*, suyun üzerinde yürümeye başladım. *Gemidekiler bu hâlimi görünce*, bu sefer ağlamaya başladılar:

“*Biz yanlış bir iş yaptık, yaptığımıza tövbe ettik. Gemiye gel, sen ne dersen onu yapacağız!*” dediler.

Bunun üzerine tekrar gemiye bindim. Sabah namazını, *gemideki yolcular ile cemaat yaparak kıldık*. Bir müddet yolculuktan sonra, *Âmûre kalesine vardık*. Orada da acâyib hâdiselerle karşılaştım.

Şâh-ı Nakşibend (RhA) Hazretleri’ne ilticâ ederek, Şirmüşter denilen bir dergâha vardım. *Sonra yola devâm ettim*, bir kervana rastladım. Orada bana:

“*Bu çöle dalma, çok büyük bir çöldür, yolunu şaşırırsın. Burada dur, şâyet yola devâm edecek olursan, sağ tarafa yönel, sol taraftan gidersen sonunu bulamazsın ve helâk olursun!*” dediler.

Kervan geçip gittikten sonra, kendi kendime:

“Ben, Şâh-ı Nakşibend Hazretleri’nin huzûruna gitmek üzere yola çıkmış bulunuyorum. Ona tâbi olup hak yola gireceğim için bana tehlike gelmez! dedim ve çöle dalıp yürümeye başladım²².”

“Divâne Dâvûd Geliyor”

Bir müddet yürüdükten sonra, aç olduğumu hatırladım. Kendi kendime bâzı nefis yemekleri düşünerek:

“Âh o yiyecekler olsa da yesem!” dedim. Ben böyle düşünürken, o anda önüme birdenbire bir sofraya geldi; üzerinde aklımdan geçen yemekler vardı. *Bu durum karşısında hâlim çok değişti. Ağlamaya başladım:*

“Ey Allah’ım, senin rızânı arayan kimseye her ne lâzım olursa ihsân ediyorsun. Ben de senin rızândan başka bir şey aslâ taleb etmeyeceğim!” dedim.

O yemekleri yiyip çölde yola devâm ettim. *Yolda karşıma bir ceylan sürüsü çıktı. Beni görünce sağa sola kaçışmaya başladılar. Kendi kendime:*

“Eğer bu yoldaki arzum ve isteğimde samîmi isem, ceylanlar benden kaçmazlar.” dedim. Böyle der demez, ceylanlar yanıma toplanıp bana yüzlerini sürmeye başlamasınlar mı? *Bu durum karşısında hâlim daha da değişti ve çok ağladım. Şâh-ı Nakşibend (RhA) Hazretleri’ne karşı sevgim o kadar çok arttı ki, huzûruna bir an evvel varmak için kanım kaynıyordu.*

Ehan denilen yere vardığım zaman, yine Şâh-ı Nakşibend (RhA) Hazretleri’nin bereketi ile acâib hâllere kavuştum. *Oradan Serahs’a vardım. Kendi kendime:*

“Her yerde Allah’ın dostları, sevgili kulları bulunur. Bu civarda da vardır. Onlardan müâade almadıkça bu şehre girmeyeyim.” dedim.

Ben böyle düşünürken, karşıma dîvâne hâlde bir kimse çıktı. Halk onu görünce; ‘Divâne Dâvûd geliyor!’ diyerek kaçıştılar.

²² *Şah-ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2014.

Bu zat benim yanıma yaklaşınca, onu karşılayıp, ‘Selâmün aleyküm’ diyerek selâm verdim. O da ‘Ve aleykesselâm...’ deyip selâmımı aldı ve ‘Hoş geldin Türkistanlı derviş!’ dedi; beni yanına yaklaştırıp koynundan bir ekmek çıkardı. Ekmeği parçalayıp yarısını bana verdi ve:

“Ey derviş! Bu ekmeğin yarısını sana verdiğim gibi, bu mülkün yarısını da sana verdim!” dedi.

Bu olaydan sonra Serahs şehrine vardım. *Çarşıya girince, bir başka divâne gördüm. Çocuklar onu taşa tutuyolardı. ‘Bu divânenin adı nedir?’ diye sordum. ‘Câvadâr’dır. Bu beldenin divânelerindendir.’ dediler. Kendi kendime, ‘Bundan da izin alayım.’ diye düşündüm. Bir taraftan da çocuklar onu taşıyorlardı. Bu sırada, bir ara, Câvadâr bana bakarak:*

‘Ey Türkistanlı derviş! Söz divâne Dâvûd’un söylediği gibidir!’ diyerek ilk karşılaştığım kimse ile görüşüp kavuştuğumuz şeylere işâret etti. Bu durumda da bende güzel bir hâl meydana geldi. Yemek yemek istedim ve:

“Her hâlde bu şehirde Hoca Efendi’nin sevenlerinden bir kimse bulunur ve ilk lokmayı onun elinden yerim.” dedim. Tam bu sırada yanıma biri gelerek:

“Ben Hoca Efendi’nin hizmetçilerindenim. Evime buyur!” demesin mi? O zat beni evine götürdü. Üç çeşit yemek getirdi.

Sonra bana, *‘Şâh-ı Nakşîbend Hazretleri Behrâb denilen yere gitmişler, oradan burayı teşrif edecekler. Burayı teşrif edinceye kadar sen bizde kalacaksın, senin yerin burasıdır.’* dedi.

Ömür Denen Şey

“Şimdiye kadar geçen ömrü zâyi etmişim.”

Birkaç gün sonra, *Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’nin orayı teşrif etmek üzere oldukları haberini aldık. Karşılama üzere hep birlikte derhâl dışarı çıktık. Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, bir eşek üzerinde ve etrâfında talebeleri olduğu hâlde, teşrif ettiler. Bir mezarlığa yöneldiler.*

Ziyâretinde burada o kadar insan toplanmıştı ki, kalabalıktan yanlarına yaklaşmak mümkün olmadı. Kendi kendime:

“Çok uzaklardan geldim. Çok zahmetlere katlandım. Acabâ, bana neden hiç iltifât etmediler? Artık ben kendi başıma kaldım!” diye düşündüm.

Bu düşünceler hatırımdan geçtiği sırada, Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, eşekten indiler ve yanına yaklaşmamı istediler. Bana:

“Hoş geldin ey Taşkentli Derviş Ömer! Yanlış anlama! Daha sen buraya geldiğin saatte haberdâr oldum. Şimdi şu gördüğün kalabalık ile bir müddet meşgûlüm.” buyurdular. Sonra eve gittiler ve kalabalık da dağıldı. Beni huzûrlarına kabûl ederek:

“Başından geçen hâdiselerin hepsini bilmekteyiz. Gemide iken denize inince sana biz yardım ettik. Çölde önüne sofrâ bizim tasarrufumuzla geldi. Ceylanların sana yaklaşması ve iki divâne ile karşılaşman ve vukû bulan diğer hâdiseler hep bizim teveccühümüz ile oldu.” buyurdular.

Bu sohbeti sırasında bana öyle teveccüh ve tasarrufda bulundular ki, bambaşka bir hâle girip çok ağladım. Hoca Efendi, “Niçin ağlıyorsun?” diye sordu.

Ben de, *“Şimdiye kadar geçen ömrü zâyî etmişim!”* dedim. **Hoca** Efendi ise, *“Öyle söyleme! Yalnız bundan evvel bunu bilmiş olsaydım diyebilirsin! Şu andaki müşâheden ve teslîmiyetin ondan daha büyüktür.”* buyurdular. Sonra:

“Şimdi sen, bulunduğun hâli mi, yoksa geçen hâlini mi istersin?” diye sordu. Ben de, *“Bu hâlimi isterim.”* dedim. Bunun üzerine, *“Bu iş, tâbî olmadan olmaz.”* buyurdular. *“Ne işâret buyurursanız, ne emreder-seniz yerine getiririm!”* **dedim.**

Ben böyle deyince:

‘Huyunuz mübârek olsun!’ dediler²³.’

Ey âşık! Bu yolun duygularını Yûnus ne güzel dile getirmiştir:

Canlar canını buldum,
Bu canım yağma olsun.
Azzı ziyandan geçtim.
Dükkânım yağma olsun!

Ben benliğimden geçtim,
Gözüm hicâbın açtım,
Dost vaslına eriştim,
Günâhım yağma olsun!

İkilikten usandım,
Birlik hanına kandım,
Derdi şarâbın içtim,
Dermanım yağma olsun!

Varlık çün sefer kıldı
Dost andan bize geldi,
Vîran gönül nûr doldu,
Cihanım yağma olsun!

Geçtim bitmez sağıncıtan,
Usandım yâz u kıştan,
Bostanlar başın buldum,
Bostanım yağma olsun!

Yûnus ne hoş demişsin,
Bal u şeker yemişsin,
Ballar balını buldum,
Kovanım yağma olsun!

²³ *Şah –ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2014.

Ben yürürem yana yana,
 Aşk boyadı beni kana,
 Ne âkilem ne divâne,
 Gel gör beni aşk neyledi.

Gâh eserem yeller gibi,
 Gâh tozaram yollar gibi,
 Gâh akaram seller gibi,
 Gel gör beni aşk neyledi.

Akan sulayın çağlaram,
 Dertli ciğerem dağlaram.
 Şeyhim anûban ağılaram,
 Gel gör beni aşk neyledi.

Ya elim al kaldır beni,
 Ya vaslına erdir beni,
 Çok ağladım güldür beni,
 Gel gör beni aşk neyledi.

Mecnun oluban yürürem,
 Ol yâri düşte görürem,
 Uyanıp melûl oluram,
 Gel gör beni aşk neyledi.

Miskin Yûnus biçâreyim,
 Baştan aşığı yâreyim,
 Dost ilinden avâreyim,
 Gel gör beni aşk neyledi.

Kur'ân'ı Okumak

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'nin talebelerinden Emîr Hüseyin (RhA) de birgün şöyle anlatmıştır:

Benim evim Kasr-ı Ârifân'da idi. *Yirmi yaşına kadar çiftçilik ile uğraştım.* Namazdan ve niyâzdan haberim yoktu. *Yiyip içip yatıyor, tam gençlik cehâleti içinde bulunuyordum.* Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, câmiye giderken gelip geçtikçe beni görüp tebessüm ederdi.

Nihâyet bir gece rüyâmda onu gördüm. *Mübârek elinde bir ayna vardı.* Aynayı bana verdi. *Aynaya baktım, kendimi gördüm.* Uyanınca, *beni bambaşka hâller kaplamıştı.* Aniden Şâh-ı Nakşîbend (Rh A) Hazretleri evime geldi. Bana dediler ki.

“Aynayı sana kim verdi?” Ben de *“Siz verdiniz efendim.”* dedim. Bunun üzerine Hoca Efendi, *“Niçin namaz kılıp, Kur’ân’ı Kerîm okumazsın?”* dediler. *“Kur’ân’ı Kerîm okumayı bilmiyorum.”* diye cevap verdim. *“Ben sana namazı ve Kur’ân’ı Kerîm’i öğretirim.”* buyurdular. Bundan sonra beni yetiştirip terbiye ettiler. Beni pek çok ihsâna ve nîmete gark ettiler.

Şeyh Şâdî'den Bir Anı

Şeyh Şâdî, *Kasr-ı Ârifân'a gelip, Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'nin huzûruna girerek, ziyâretlerine gelmekte kusûr ettiğini söyleyip, şeyhin kendisini affetmelerini istedi.* Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri ona şaka yollu:

“Bedâva özür kabûl edilmez.” buyurdular²⁴. Şeyh Şâdî:

“Bir öküzüm vardır, onu size vereyim.” dedi.

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri:

²⁴ *Şah -ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târîhi: 27.08.2014.

“Onu kabûl etmeyiz, köyünde uzun zamandan beri biriktirip duvar arasında bir kap içinde gizlediğin kırk altının var, onları getirirsen kabûl edilir.” buyurdular.

Şeyh Şâdî:

“Sakladığım altınları başka kimse bilmiyordu. Nasıl bildiler?” diye hayretler içinde kaldı, *sonra köyüne gidip altınlarını getirdi.* Nakşîbend (RhA) Hazretleri’nin önüne koydu. Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *altınları sayıp içinden bir tânesini ayırdı, diğerlerini Şeyh Şâdî’ye geri verirken:*

“Bunlarla öküz satın alıp çiftçilik yap, kaldırdığın mahsûlü Allah’ın kullarına dağıt!” buyurdu ve sonra ayırdığı bir altını göstererek, *“Bu altın haramdır”*²⁵ dediler.

Daha sonra arkadaşları Şeyh Şâdî’ye:

“Hâce’nin ayırdığı o bir altını nereden almıştın?” diye sordular. O da, *“Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, tanıyıp ona talebe olmadan önce bir kumarda kazanmıştım”,* dedi²⁶.

“Uyan, Kalk! Burası Uyuyacak Yer Değildir.”

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *talebelerinden birini bir işi için bir yere göndermişti.* Talebesi işi görüp dönerken, *yolda havanın çok sıcak olması sebebiyle, dinlenmek için bir ağacın gölgesine oturdu. Dinlenirken uykusu geldi, orada uyuya kaldı. Uyur uyumaz, rüyâsında hocası Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’ni gördü.*

Hoca Efendi, elinde bir asâ ile yanına yaklaşp, “Uyan, kalk! Burası uyuyacak yer değildir.” dediler. Bunun üzerine hemen uyanıp gözlerini açtı ve *ayağa kalktı. Birden, iki kurdun kendisine doğru yaklaştığını ve hücum etmek üzere olduklarını görmesin mi?*

²⁵ Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Bahâüddin Buhârî, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2014.

²⁶ A. Fâruk M., Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Behâeddin Buhârî, Çile Yayınları, 1970.

Hemen oradan uzaklaşıp yoluna devâm etti. Kasr-ı Ârifân'a varınca, Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri yola çıkmış, *kendisini karşılamakta olduğunu gördü*. Yanına yaklaşınca Hoca Efendi, “Hiç öyle korkulu ve tehlikeli yerlerde istirahat edilir mi?” buyurmuşlardır.

Teslîmiyet

Teslîmiyetin bir ölçüsü de söz dinlemektir.

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *bir gün bir yere gitmekte iken*, yolları bir akarsuya rastladı. Yanında bulunan talebelerinden Emîr Hüseyin (RhA)'e, “*Kendini bu suya at!*” buyurdular²⁷.

Daha böyle derdemez, Emîr Hüseyin (RhA), *hiç tereddüt etmeden kendini akan suya attı* ve suyun içinde kayboldu. *Aradan bir müddet geçti*. Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, “*Ey Emîr Hüseyin, çık gel!*” deyince, Emîr Hüseyin (RhA), derhâl sudan dışarı çıktı.

Emîr Hüseyin (RhA)'in elbisesinde en ufak bir ıslaklık yoktu. Nakşîbend Hazretleri (RhA) ona:

“*Ey Emîr Hüseyin, kendini suya atınca ne gördün?*” diye sordu.

Emîr Hüseyin (RhA) dedi ki:

“*Emriniz üzerine kendimi size fedâ ederek suya atınca, bende öyle bir hâl hâsıl oldu ki, kendimi birden bire gâyet güzel döşenmiş bir odada buldum.*”

“*Bu odanın hiç kapısı yoktu. Kapı aradım, orada zâtı âlinizi gördüm. Bana bir kapı gösterdiniz. İşte bu kapıdan çık buyurdunuz. Eliniz ile kapıyı açtınız, ben de kapıdan çıktım. İşte huzûrunuza geldim.*” dedi.

²⁷ A. Fâruk M., *Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Behâeddin Buhârî*, Çile Yayınları, 1970.

Bugünün dervişlerinin böyle bir sınavı kaybedeceklerini bildikleri için günümüzdeki büyükler, *merhâmetlerinden kimseyi böyle bir imtihana çekmiyorlar.*

İnatçılığın Faturası

İnatçılığın faturası ağırdır.

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'ne, *bir gün hediye olarak*, bir miktar balık getirilmişti. Balığın getirildiği sırada, *o mecliste hazır bulunan talebeleri ile berâber balığı yemek arzû ettiler.* Bunun üzerine balık hazırlanıp sofraya kuruldu. Talebeler, *Nakşîbend (RhA) Hazretleri ile birlikte sofraya oturdular.* İçlerinden biri gelip sofraya oturmadi.

Nakşîbend (RhA) Hazretleri ona:

“Niçin gelip oturmuyorsun?” dediler. O da oruçluyum diyerek nâfile oruç tuttuğunu bildirdi. Nakşîbend (RhA) Hazretleri ona:

“Gel bize uy!” dedi. Fakat o zat gelmedi. Nakşîbend (RhA) Hazretleri tekrar ona:

“Gel bize uy! Sana Ramazan günlerinden bir günde tutulan oruç sevâbı kadar hediye edeyim.” dedi. Fakat o kimse söz tutmayıp, *inadında ısrâr etti.* Bunun üzerine Nakşîbend (RhA) Hazretleri talebelerine:

“Bu adam, Allah'tan uzaktır. Siz onu terkediniz.” buyurdular.

Sanma Şâhım Herkesi sen	<i>Sâdıkâne</i>	<i>Yâr olur,</i>
Herkesi sen	<i>Dost mu sandın,</i>	<i>Belki ol Ağyâr olur,</i>
<i>Sâdıkâne</i>	<i>Belki Ol</i>	<i>Âlemde Didâr olur,</i>
<i>Yâr olur,</i>	<i>Ağyâr olur,</i>	<i>Didâr olur, Serdâr olur.</i>

Yavuz Sultan Selim Han'ın bu dörtlüğünde* soldan sağa doğru olan her bir ayrı fontun yukarıdan aşağıya doğru olan her bir satırın aynı olduğuna da dikkat ettiniz mi?

O oruçlu kimse, *son derece zâhid bir kimse idi*. Fakat Nakşibend (RhA) Hazretleri'nin sözüne peki demeyip muhâlefet göstermesi sebebiyle, *zâhidliğini kaybetti*, ne namaz, ne niyaz kaldı. Tamâmen, dünyâyâ tapmaya başladı ve *felâkete düştü*.

Evliyâ'nın Denenmesi Konusu

“Allah'ın evliyâ kulunu, bir kimsenin denemesi uygun değildir”

Nakşibend (RhA) Hazretleri, *bir gün Buhârâ'nın bir köyüne gitmişti*. Şeyh Hüsrev adında bir zâtın evinde misâfir oldu. O akşam Şeyh Hüsrev, *o köyde bulunan*, bütün âlimleri ve *ileri gelenleri evine dâvet etti*. Hep birlikte yemek yediler.

Yemekten sonra Nakşibend (RhA) Hazretleri, ev sâhibi Şeyh Hüsrev'e: *“Git kapıya bak kim var?”* buyurdular. *Ev sâhibi gidip baktı ki*, köy halkından Yûsuf adında biri, *bir kap içinde armut getirmiş kapıda bekliyordu*. İçeri girmesine müsâade edildi. O da içeri girip elindeki armut dolu kabı, *Nakşibend (RhA) Hazretleri'nin önüne koydu*.

“Bu armutları nereden aldın?” dediler. O da aldığı yeri söyledi. Nakşibend (RhA) Hazretleri, *bir müddet sustu*, sonra ev sâhibine bir kap getirip armutları içine koymasını söyledi. Ev sâhibi armutları, *büyük bir kaba boşaltıp*, ortaya koydu. Nakşibend (RhA) Hazretleri, armutlardan birini alıp getiren kimseye verdi. *Sonra diğer armutların orada bulunanlara dağıtılmasını emretti*. Dağıtıldıktan sonra:

“Hiç kimse kendine verilen armudu yemesin, beklesin!” buyurdu. Sonra armutları getiren Yûsuf adlı köylüye dönüp:

* Yavuz Sultan Selim Han'ın bu dörtlüğünde soldan sağa doğru olan her bir ayrı fontun yukarıdan aşağıya doğru olan her bir satırın aynı olduğuna da dikkat ediniz..

“Armutları getirmekteki maksadın nedir bilir misin?” dedi.

Getiren kimse; *“Efendim, bana köyümüze keşf ve kerâmet sâhibi bir zât geldi dediler. Ben de sizi görmekle şereflemek için, bu armutları satın alıp size hediye getirdim. Fakat küstahlık edip armutların içinden birine bir işâret koydum ve en alta yerleştirdim. Eğer o zât evliyâ ise, bu armudu bulup bana verir diye düşündüm.”* dedi.

O zaman Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *“Öyleyse elindeki armuda bak, o işâret koyduğun armut mu?”* buyurdu. *“Evet efendim. O armuttur!”* dedi.

Bundan sonra Nakşîbend (RhA) Hazretleri buyurdular ki:

“Allah’ın evliyâ bir kulunu, bir kimsenin denemesi uygun değildir. Fakat işâretlediğin armudu bulup sana vermeseydik, sen bizden uzak kalır ve çok zarar görürdün! Resûlullah Efendimiz’in bildirdiği yolda bulunan kimseyi imtihâna hâcet yoktur!”

Armutları getiren kimse, *yaptığı işten çok pişmân olup*, Nakşîbend (RhA) Hazretleri’nden af ve özür diledi²⁸.

Hasislik Ve Cimrilik

“Hasislik, cimrilik, herkes için sevimsiz ve iğrenç bir sıfattır”

Nakşîbend (RhA) Hazretleri’nin talebelerinden biri şöyle anlatmıştır:

“Semerkant’ta oturuyordum. Nakşîbend (RhA) Hazretleri’nin keşf ve kerâmet sâhibi büyük bir zât olduğunu duyunca, ona karşı muhabbetim iyice arttı. Sabrım kalmadı ve sohbetine kavuşmak için Buhârâ’ya gitmeye

²⁸ *Şah –ı Nakşîbend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2014.

karar verdim. Yola çıkarken annem hırkamın bir yerine harçlık olarak dört altın dikti.”

“‘Buhârâ’ya varınca, Nakşîbend (RhA) Hazretleri’nin sohbetine katıldım. Sohbeti sırasında beni öyle bir hâl kapladı ki, sabrım kalmadı. Orada bulunanlardan birine, beni talebeliğe kabûl etmesini Nakşîbend (RhA) Hazretleri’ne söylemesi için ricâ ettim. Durumumu arz edince, bana çok iltifât edip, kabûl ederiz fakat senden altın alırsız buyurdu: “Ben fakirim, altınım yoktur.” dedim. Talebelerine dönüp: “Bunun hırkası içinde dört altını var, yok diyor.” dedi.”

“Nakşîbend (RhA) Hazretleri bunu söyleyince, hayretler içinde kaldım. Hemen hırkamı söküp, içindeki dört altını çıkarıp önlerine koydum. O mecliste bir çocuk vardı. Nakşîbend (RhA) Hazretleri, talebelerinden birine: ‘Al şu altınları bu çocuğa ver.’ buyurdu. O talebe alıp çocuğa verdi. Fakat çocuk almadı. Çok ısrar etmelerine rağmen kabûl etmedi. Altınları tekrar bana verdiler. Çok utanıp mahcup oldum.”

“Bu hâdiseden sonra, Nakşîbend (RhA) Hazretleri, talebeleri ile birlikte başka bir köye gitmek üzere yola çıktı. Ben de onlara katıldım. O köyde büyük bir sohbet meclisi kuruldu. Bir ara talebeleri, beni de talebeliğe kabûl etmesini arzettiler. Bu sefer yanımdaki altınları, o mecliste bulunan başka bir çocuğa vermemi söylediler. Verdim fakat o da almadı. O kadar mahcup oldum ki, utancımın yerin dibine girecektim. Talebeleri, beni talebeliğe kabûl buyurmaları için bir daha arz ettiler. O zaman buyurdu ki:

‘Hasislik, cimrilik, herkes için sevimsiz ve iğrenç bir sıfattır. Bilhassâ Hak yolunda ilerlemek isteyen bir kimsenin hasislik etmesi, çok kötü bir huydur.’ Bundan sonra beni de talebeliğe kabûl ettiler. Beni irşâd ederek, dünyâ sevgisini kalbimden çıkardılar. Hamdolsun tevekkül sıfatı böylece kalbime yerleşti²⁹“.

²⁹ Şah –ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Buhârî, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2014.

Uçan Talebe

“Uçan talebe uçamaz oldu”

Nakşîbend (RhA) Hazretleri 'nin talebelerinden biri, *bir yere gitmek istediği zaman*, kerâmetiyle havada uçarak gider, *gideceği yere hemen varırdı*. Diğer talebeleri bir gün onu bir iş için Kasr-ı Ârifân'dan Buhârâ'ya gönderdiler. *Bu talebe uçarak giderken*, Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *onun üzerinden tasarrufunu çekti*. Talebe uçamaz oldu.

Bu hâdisi üzerine Nakşîbend (RhA) Hazretleri:

“Allah bana talebelerimin gizli-açık bütün hâllerini bilmek ve onlar üzerinde tasarruf etme kudreti verdi. Arzû edersem, Allah'ın izniyle talebelerime çeşitli hâller veririm ve yine ellerinden bu hâllerini alırım. Onları kâbiliyetlerine göre terbiye ederim.”

“Çünkü yetiştirici ve terbiye edici, yetiştirmek istediği kimseye yarayan ve en çok faydası olan şeyi yapar³⁰.” buyurdular.

Çileli Yol

Yine talebesi Emîr Hüseyin (RhA) şöyle anlatmıştır:

Bir gün Hocam beni, *bir iş için*, Kasr-ı Ârifân'dan Buhârâ'ya göndermişti. *Bu gece Buhârâ'da kal*, sabaha doğru geri dönersin dedi. *Ben hemen yola çıktım*. Yolda nefsimle mücâdele edip, *“Ey nefsim! Acabâ, sen bir gün ıslâh olacak mısın ve ben senin elinden kurtulur muyum?”* diyordum. Nefsimi böyle azarlarken, *karşıma nûr yüzlü bir zât çıktı*. Bana:

“Sen bu yolda ne mihnet, ne meşakkat çektin ki, nefsinin ayıplıyorsun? Bu yolda gelip geçen büyükler öyle mihnet ve meşakkat

³⁰ *Şah -ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târîhi: 27.08.2014.

*çekmişlerdir ki, senin bir zerresini bile çekmeğe tahammülün yoktur*³¹.” dedi. Sonra vefât etmiş olan büyüklerin isimlerini ve çektikleri meşakkatleri bir bir anlatıp târif etti.

Ben kusurlarımı kabûl edip, özür diledim.

Bundan sonra o zât, *bana dağarcığından bir mikdar hamur çıkarıp verdi. “Bu hamuru Buhârâ’da pişirip yersin.”* dedi. Hamuru alıp yoluma devâm ettim. *Buhârâ’ya varınca*, hamuru fırıncıya verdim. Fırıncı hamuru görünce hayret edip:

“Şimdiye kadar böyle hamur görmedim!” dedi.

Fırıncı, bana kim olduğumu, *hamuru kimin verdiğini sordu*. Nakşîbend (RhA) Hazretleri’nin talebesi olduğumu söyledim. *Fırıncı hürmetle hamuru pişirip bana verdi*. Bir parça koparıp ona verdim. Sonra hocamın emir buyurduğu işi bitirip, *o gece Buhârâ’nın Gülâbâd mahallesindeki, mescidde akşam ve yatsı namazını kıldıktan sonra, kibleye karşı oturdum*.

Bu sırada canım elma istedi. *O anda mescidin penceresinden bir kaç elma attılar*. Elmaları alıp ekmekle yedim. *Gece yarısına kadar o mescidde kaldım*. Sonra kalkıp yola çıktım. *Sabaha doğru Kasr-ı Ârifân’a vardım*. Sabah namazını hocam Nakşîbend (RhA) Hazretleri ile kıldım.

Hocam bana:

“Sana hamuru veren kimdi bildin mi?” diye sordu. Bilemediğimi arz ettim. Hocam, *“O, Hızır Aleyhisselâm idi.”* buyurdu. Sonra mescidin penceresinden bana atılan elmalardan bahsetti: *“O fırıncıya ne büyük saâdet ki, senin verdiğin hamuru pişirdi ve ondan yemek nasîb oldu*³².”

³¹ *Şah –ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2014.

³² *Şah –ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2014.

Sünnetlere Uymak

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *Peygamber Peygamberimiz (SAV) Efendimiz'in sünnetine tam uyar*, O'nun yaptığı şeyleri yapmağa çok gayret ederdi. Resûlullah (SA V) Efendimiz'in her sünneti işlerdi.

Bir keresinde Peygamberimiz (SAV) Efendimiz, *Eshâb-ı Kirâm ile ekmek pişirmişlerdi*. Şöyle ki, *Eshâb-ı Kirâm'dan bir grup*, her biri bir parça hamuru alıp tandıra koymuştu.

Peygamber efendimiz de, *mübârek eline bir parça hamur alıp*, tandıra koymuşlardı. Bir müddet sonra baktılar ki, *Eshâb-ı Kirâm'ın koyduğu hamurlar pişmiş* fakat Peygamber (SAV) Efendimiz'in koyduğu hamur pişmemiş, olduğu gibi kalmıştı. Ateş, *Peygamber (SAV) Efendimiz'in mübârek elinin dokunduğu hamura tesir etmemişti*.

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *Resûlullah (SAV) Efendimiz'e uymak için*, talebeleriyle aynı şekilde ekmek pişirdiler. *Talebelerinin koyduğu hamurlar pişti*. Fakat Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'nin koyduğu hamur, *aynen kaldı*. Onun da mübârek elinin dokunduğu hamura ateş tesir etmedi. Resûlullah (SAV) Efendimiz'e uymaktaki derecesi, *bu kadar çok idi*.

Bu konuda İmâm-ı Rabbânî, (RhA), *“Her hususta tâbi olana, tâbi olunanın kemâlâtından büyük pay vardır.”* buyurmuşlardır³³.

Zamanda Plânlama

Mevlânâ Abdullah-ı Hâcendî (RhA), *Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'ne talebe olmasını şöyle anlatır*:

Bir ara içime öyle bir ateş düştü ki, yerimde duramıyordum. Bana yol gösterecek, âlim bir zâta talebe olabilmenin istek ve arzusuyla yanıyordum. İçimdeki arzû, dayanılmaz duruma gelince, bulunduğum

³³ *Şah -ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 27.08.2014.

Hâcend'den ayrıldım ve *Tirmizî'e kadar hep bunu düşündüm*. Oradan Ârif-i Kebîr Muhammed bin Ali Hakîm-i Tirmizî (RhA)'ın kabrini ziyârete gittim.

Sonra Ceyhun Nehri kenârında bulunan mescide geldim. *Orada namazı kıldıktan sonra*, bir ara uykuya dalmışım. Rüyâda heybetli iki zât gördüm. Onlardan biri bana:

'Ben Muhammed bin Ali Hakîm-i Tirmizî'yim, yanımdaki de Hızır Aleyhisselâm'dır. Sen hoca aramak için şimdilik zahmet çekme! Çünkü hem kimseyi bulamazsın, hem de istifâde edemezsin. On iki sene sonra Buhârâ'ya gidip orada bulunan ve zamânın kutbu olan Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'ne talebe olur, ondan istifâde edersin.' buyurdu."

Bunun üzerine Tirmizî'den Hâcend'e geri döndüm. Aradan epey bir zaman geçtikten sonra, *bir gün çarşıda iki Türk gördüm*. Gayr-i ihtiyârî peşlerinden gittim. Bir mescide girdiler. Namazdan sonra, *aralarında bir hocaya bağlanmanın kıymeti ile ilgili hususları konuşuyorlardı*. Onlar böyle konuşurlarken, *onlara karşı olan ilgim arttı*. Hemen acele ile dışarı çıkıp, *çarşıdan bir şeyler alıp yanlarına geldim*. Beni yanlarında görünce, biri, *"Bu, iyi bir insana benzer, bizim hocamızın oğlu İshak'a talebe olabilir."* dedi.

"Bu durum karşısında, çok merak ettim ve o zâtın kim olduğunu sordum. Hâcend'e bağlı bir köyde olduğunu bildirdiler. Bunun üzerine o köye gittim, o zâtı buldum. Fakat bana hiç yakınlık göstermedi ve iltifat etmedi. Bu hocanın, her hâliyle temizliği yüzünden belli olan, bir de oğlu vardı. Bu durum karşısında, bu temiz yüzlü çocuk, babasına dedi ki:"

"Babacığım! Bu zât, sana talebe olmak ümidiyle buraya kadar gelmiş, sen ise ona hiç yakınlık göstermiyorsun. Neden ilgilenmiyorsun, sebep nedir?"

Bunun üzerine ağladı ve *"Ey evlâdım! Bu, Şâh-ı Nakşîbend Bahâüddîn Buhârî'nin talebelerindendir. Bizim onun üzerinde hiç bir hükmümüz yoktur."* dedi.

Bunu duyar duymaz ben tekrar Hâcend'e, memleketime döndüm ve *hocamla ilgili bir işâretin çıkmasını bekledim*.

Aradan bir zaman geçtikten sonra kalbim, *beni Buhârâ'ya gitmeğe zorladı*. O isteği bir an dahî tehir etmeye kâdir değildim. *Hemen kalkıp Buhârâ'ya doğru yola çıktım*. Bir zaman sonra Buhârâ'ya vardım ve Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'nin yerini öğrenip yanına gittim. Ne zaman ki huzûru şerifleri ile şereflendim, bana buyurdular ki:

“Yâ Abdullah-i Hâcendî, senin daha üç günün vardır. Yâni, sana bildirilen on iki senenin tamam olmasına daha üç günün vardır. Bunu unuttun mu?”

Bunları duyunca, *âdetâ kendimden geçtim*. Sohbetinin muhabbeti, *benim kalbimin ufuklarına yerleşti*. Artık hep onlara olan bağılılık ateşi ile yanıyordum. *Bir müddet sonra, himmet istedim*. Şâh-ı Nakşî-bend (RhA) Hazretleri, *“Himmetin zamânı var.”* buyurdu. Bunun üzerine bir müddet daha sohbe devâm ettim^{34,35}.

Dostu Unutmamak

Büyük zatlardan birisi anlatıyor:

Gençlik zamânında, Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'ni çok severdim. Himmetleri ile bende şaşılacak hâller meydana geldi. Bana dâimâ: ‘Beni hatırlıktan çıkarma!’ derdi. Ben de dâimâ onları düşünür, hatırlardım.

Bu hâl üzere iken, babam Hac’ca gitti. Beni de berâberinde götürdü. Giderken Herat’a uğradık. Herat şehrini seyrederken, Hâce Hazretleri'ni unuttum, bağılılık hâtırlımdan çıktı. O anda bendeki hâller gitti. Sonra İsfahan’a gittim. Orada bir büyük âlim var idi. Bütün İsfahanlılar ondan himmet ve duâ isterlerdi. O zâtın çok kerâmetler meydana gelmişti.

Babam beni alıp o zâtın huzûruna getirdi ve *benim için, ondan himmet istedi*. Fakat ben Hâce’den çok korktuğumdan, *o zâtın huzûrundan dışarı çıktım*. Sonra Hac’ca gittik. Beytullah’ı ziyâret ettik. *Dönüşte*

³⁴ *Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

³⁵ Anonim, *Evlîyâlar Tarihi-4*, Alındığı elektronik internet adresi, <http://www.textara.com/evliyalar-tarihi-halife-hadis-islam?page=0%2C21>, En son erişim târihi: 30.08.2014.

Hâce'nin ziyâreti ile şereflendiğim zaman, onu unuttuğum için çok çekiniyordum.

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri korktuğumu anlayıp, “*Korkma, biz kusûru affederiz. Sen benim oğlumsun. Benim oğullarıma kimsenin tasarruf etmeye haddi yoktur.*” buyurup latîfe yollu, “*Herat’a gidince niçin beni unuttun?*” deyip “*Unutmak katiyyen dostluğa sığmaz.*” mısırâmı okudular^{36,37}.

“Yâ Mâşuk-ı Tûsî, Nasılsın, İyi misin?”

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *Tûs şehrine* gidip, birkaç gün kaldı.

Bir gün, *talebe ve ahibbıyla*, Şeyh Mâşuk-ı Tûsî (Rh A)’in kabrini ziyârete gittiler. Mezarın yanına gelince:

“*Esselâmü aleyke, yâ Mâşuk-ı Tûsî, nasılsın, iyi misin?*” buyurdu. Kabirden:

“*Ve aleykesselâm. İyiyim, çok rahatım.*” diyen bir ses geldi. Yanındakilerin hepsi, *bu cevâbı duydular*. Orada bulunanlardan biri, Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’nin büyüklüğüne inanmazdı. Bu kerâmeti görünce, *tövbe etti*. Bundan sonra talebelerinden ve sevdiklerinden oldu.

Zikreden Elmalar

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’ne talebelerinden biri, *bir miktar elma hediye getirdi*. O elmaları hazır bulunanlara bölüştürdü ve buyurdu ki, “*Bir saate kadar, kimse kendi elmasını yemesin. Çünkü bu elmalar, şimdi tesbih ediyorlar.*”

Hâce’nin mübârek ağzından bu söz çıkar çıkmaz, elmalardan tesbîh sesleri gelmeye başladı.

³⁶ *Şah-ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

³⁷ Anonim, *Evliyâlar Tarihi-4*, Alındığı elektronik internet adresi, <http://www.textara.com/evliyalar-tarihi-halife-hadis-islam?page=0%2C21>, En son erişim târihi: 30.08.2014.

Teveccüh Etmek*

Mevlânâ Necmeddîn (RhA) anlatıyor:

“Birgün Hâce Hazretleri’yle Buhârâ’nın etrâfında bir sahrâda giderken, *iki ceylânın gezdiğini gördük*. Hâce bana hitâben:

*“Bu ceylânlar gibi, Hak’kın kulları yanına, vahşî hayvanlar da gelir. Sen de bunların yanına gelmesini dile!”*³⁸ buyurdu. Ben:

“Benim ne haddime, sizin huzûrunuzda kerâmet dileyeyim.” dedim. Hâce buyurdu ki:

“Sen onlara teveccüh eyle. Onlar senin yanına gelirler.”

Bunun üzerine ben de onlara doğru iki adım gittim. O ceylanlar, *koşarak yanıma gelip durdular*. Hâce buyurdu ki:

“Hangisini tutarsan tut!”

Ben hangisini tutmak istedimse, *diğeri beni tut diye geldi* ve onu tutayım dedim; *bu sefer diğeri geldi*. Ben hayretler içerisinde kalıp hiç birini tutamadım. *O esnâda Hâce*, bir ceylanın sırtına mübârek elini koyup, *“Sana lüzum kalmadı, ben tuttum”*³⁹.” buyurdular. Sonra o ceylanları orada bırakıp gittik. *Onlar ise arkamızdan bakıp durdular*.

* Teveccüh lugatta; yönelme, ilgi gösterme anlamındadır. Tarikatta ise müridin mürşidine, talebenin hocasına yönelmesi, özellikle de mürşidin müridini karşısına alıp ona nazar etmesi anlamında kullanılır. Bu mânadaki teveccüh için Peygamber (SAV) Efendimiz’in: “*Allâhü Teâlâ, benim sadrımı ne ile doldurdu ise ben onu aynıyla Ebû Bekir’in sadrına aktardım.*” hadisi şerifi delil sayılmıştır.

Teveccüh, mürşidin nazarı ve nefesiyle müridini etkileyip onu bir bakıma rûhî yükselişe hazırlamasıdır. Ledün ilminde ve tarikat yolunda ilerlemenin en önemli adımlarındandır.

Anonim, *Tasavvuf Ve Tarikatta Teveccüh Ne Anlama Gelir?*, Alındığı elektronik internet adresi, <http://thyaca.wordpress.com/2012/02/28/tasavvuf-ve-tarikatta-teveccuh-ne-anlama-gelir/143220.htm> YA DA Miftâhu’l-Uşûl / Rabita Risalesi, En son erişim târihi: 30.08.2014.

³⁸ *Şah -ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

³⁹ *Şah -ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

“Bunu Sen Gördün, Kimseye Söyleme”

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’nin talebesinden biri şöyle anlatmıştır:

Kasr-ı Ârifân’da bir bostan ekdim. *Sulama vakti geldi*. Fakat sular kesildiğinden, *bostanı sulayamadım*. Hâce, *o günlerde*, bostanıma geldi ve buyurdular ki:

“Bostanın sulama zamânı geldi.” Ben de, *“Sulama vakti geldi ama sular kesildi.”* dedim. Hâce buyurdular ki, *“Yer ve gökleri yaratan, sana su vermeğe kâdirdir. Sen suyollarını aç!”*

Acele ile suyollarını açtım. *O gece sabah oluncaya kadar suyu bekledim*. Sabah vaktinde su geldi. *Bostanı suladım*. Hattâ bir mikdâr soğan ve sarımsak var idi. Onları da suladım. *Sonra su kesildi*. Dağlara yağmur mu yağdı diye düşündüm. *Gittim*, ırmak tarafına su akıyor mu diye baktım. *Sudan aslâ bir iz göremedim*. Acabâ bu su nereden geldi diye şaşıtm kaldım.

Sonra Hâce’nin ziyâretine gittim. Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *“Bostanı suladın mı?”* buyurunca:

“Evet, suladım.” deyince:

“Su kesildikten sonra ne yaptın?” buyurdu. Ben de, *“İrmağa gittim ve hiç su görmedim. Şaşıtm kaldım. Suyun nereden geldiğini anlayamadım.”* dedim. Hâce:

“Bunu sen gördün, kimseye söyleme!” buyurdular⁴⁰.

“Un Hâlâ İlk Aldığımız Gibi Duruyordu”

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, talebesinden biri şöyle anlatmıştır:

⁴⁰ Şah -ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Buharî, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

Hâce bir gün, *bu fakirin hânesini şereflendirdi*. Çok sevindim. *Pazardan bir çuval un aldım, geldim*. Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, unu görünce:

“Bunu, çoluk çocuğun ile pişirip yiyin ve bunun sırrını kimseye söylemeyin!” buyurdu.

Hâce, *o zaman evimde iki Ay misâfir oldu*. Talebelerinden bir kısmı da onun yanında idi. Çoluk çocuk ve diğer ahibâblarım, *hepimiz*, hattâ Hâce, *gittikten sonra*, o undan çok zaman yedik. Un hâlâ ilk aldığımız gibi duruyordu. Aslâ eksilmedi.

Sonra Hâce’nin mübârek sözünü unutup o sırrı çoluk çocuğuma anlattım. *Bunun üzerine o undan bereket kesilip un tükendi*.

Bir Mûcize

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri birgün, İshâk isminde bir talebesinin evine teşrif etmişlerdi. *Orada bulunan talebeler*, yemek pişirmek için, *tandıra çok odun koyup ateş yakmışlardı*. Her biri bir işle meşgûl oldukları sırada, *tandırın ateşi alevlenip tandırdan dışarı çıktı*.

Bunun üzerine Hazreti Hâce, *mübârek ellerini tandıra sokunca*, Allah’ın inâyeti ve yardımı ile tandırın ateşi sâkinleşti. Mübârek ellerini tandırdan çıkardığı zaman, *ne elbisesine bir şey olmuş*, ne de ellerinden bir tüy yanmış idi.

“Çok Şeylere Kavuştum”

Derviş Muhammed Zâhid şöyle anlatmıştır:

İlk zamanlarımda Hâce ile bir gün, *sahrâda gidiyorduk*. Bahar günlerinden bir gün idi. *Canım karpuz yemek istedi*. Hâce Hazretleri’nden bir karpuz istedim. Bunun üzerine bana:

“Muhammed, çay kenârına git!” buyurdu.

Ben de, *o sahrâda akan*, bir çayın kenârına gittim. Suyun üzerinde, *Baba Şeyh karpuzu denilen*, sulu karpuzları gördüm. *Su üzerinde yüzen karpuzlardan biri*, kenâra yanaşıp durdu. Aldım, *henüz bostandan kopmuş gibi*, olduğunu gördüm. Hâce'nin huzûruna bıraktım. '*Bu karpuzu kes de yiyelim!*' buyurunca karpuzu kestim, Hâce ile yedik...

Bu büyük kerâmeti, *Hazreti Hâce'den*, gördüğümde Hâce'nin vilâyet ve tasarrufun en yüksek derecesinde olduğuna inancım arttı. '*Bu yüzden de çok şeylere kavuştum*⁴¹.'

Çocuk Kokusu

Hâce'nin talebelerinden birisi şöyle anlatmıştır:

Bir gün Hâce'nin sohbetlerine kavuşma arzûsu içime doğdu. *O arzû ile Taşkent vilâyetinden Buhârâ'ya hareket ettim*. Hanımım bir mikdâr altın getirip bana verdi ve:

'Bu altınları Hâce hazretlerine ver!' dedi. Niçin gönderiyor diye merak edip sordum, *fakat söylemedi*.

Hazreti Hâce'nin sohbeti ile şereflendiğim zaman, o altınları önüne koydum. Görünce, tebessüm ederek buyurdu ki:

*"Bu altınlardan çocuk kokusu geliyor. Ümid ederim ki, Cenâb-ı Hak sana bir çocuk verecektir"*⁴².

Hâce'nin bereket ve himmetlerinden, Hak Sübhânehû ve Teâlâ, bana bir sâlih oğul ihsân etti."

"İşte Şemsüddîn"

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, talebelerinden biri anlatıyor:

⁴¹ Anonim, *Evliyâlar Tarihi-4*, Alındığı elektronik internet adresi, <http://www.textara.com/evliyalar-tarihi-halife-hadis-islam?page=0%2C21>, En son erişim târihi: 30.08.2014.

⁴² Anonim, *Evliyâlar Tarihi-4*, Alındığı elektronik internet adresi, <http://www.textara.com/evliyalar-tarihi-halife-hadis-islam?page=0%2C21>, En son erişim târihi: 30.08.2014.

“Merv’de Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’nin huzûrunda idim. Buhârâ’daki ehlimi, akrâbamı görmeyi çok arzûladım. Kardeşim Şemsüddîn’in vefât haberi geldi. Hazreti Hâce’den izin istemeğe cesâret edemedim. Yakınlarından olan Emîr Hüseyin (RAh)’e, bana izin almasını ricâ ettim.”

“Cumâ namazını kılıp mescidden çıkınca, Emîr Hüseyin, kardeşimin ölüm haberini Hazreti Hâce’ye arz etti. ‘Bu nasıl haberdür! Onun kardeşi sağdır. Onun kokusunu alıyorum, hem de pek yakından.’ buyurdu. Sözleri biter bitmez, kardeşim Buhârâ’dan çıkageldi. Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’ne selâm verdi. Bunun üzerine hocam “İ

‘Ey Emîr Hüseyin! İşte Şemsüddîn.’ buyurdular. ”

“Tam Buyurdukları Gibi Olmuştur”

Dâmâdı ve yüksek talebelerinden, Alâeddîn-i Atâr Rh A) anlatıyor.

Hazreti Hâce Buhârâ’da idi. Eshâbının ileri gelenlerinden, Mevlânâ Ârif (RhA), Harez m’de bulunuyordu. Bir gün eshâbı ile görme sıfatı üzerinde konuşuyordu. Söz arasında:

‘Mevlânâ Ârif, şu anda Harez m’den Serâ’ya doğru yola çıktı ve filân yere ulaştı.’ buyurdular. Bir müddet sonra; “Kalbime geldi ki, Mevlânâ Ârif, Serâ’ya gitmekten vaz geçti. Şu anda Harez m istikâmetine doğru geri döndü⁴³.’ buyurdular.

Talebeleri, bu konuşmanın olduğu gün, saat ve târihi bir yere yazdılar.

Bir zaman sonra, Mevlânâ Ârif, Harez m’den Buhârâ’ya geldi. Hoca Efendi’nin buyurduklarını ona anlattılar. ‘Tam buyurduğu gibi olmuştur.’ dedi. Talebeleri hayretler içinde kaldı⁴⁴.

⁴³ Anonim, *Evlîyâlar Tarihi-4*, Alındığı elektronik internet adresi, <http://www.textara.com/evliyalar-tarihi-halife-hadis-islam?page=0%2C21>, En son erişim târihi: 30.08.2014.

⁴⁴ Anonim, *Evlîyâlar Tarihi-4*, Alındığı elektronik internet adresi, <http://www.textara.com/evliyalar-tarihi-halife-hadis-islam?page=0%2C21>, En son erişim târihi: 30.08.2014.

Ahlâk! Ahlâk! Ahlâk! Dahası Var mı?

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'nin talebelerinden biri anlatıyor:

“Hazreti Hâce'nin sohbeti ile şereflendiğimde, talebelerinin büyüklerinden olan Şeyh Şâdî, bana çok nasîhat etti ve edebden (ahlâktan) bahsetti. Bana emrettiklerinden biri; Hazreti Hâce'nin bulunduğu yere doğru, hiçbirimiz ayağımızı uzatmayız nasîhati idi”.

Bir gün hava çok sıcaktı. Gazyût'tan Kasr-ı Ârifân'a Hâce Hazretleri'ni ziyârete geliyordum. Bir ağacın gölgesinde dinlenmek için yattım. Bir hayvan gelip, ayağımı iki kere kuvvetlice tekmeledi. *Fırladım kalktım.* Ayağım çok fazla ağrıyordu. *Tekrar yattım.* Yine o hayvan gelip beni tekmeledi.

Kalkıp oturdum ve sebebini düşünmeğe başladım. Nihâyet Şeyh Şâdî'nin nasîhatını hatırladım ve ayaklarımı, *hocamızın o anda bulunduğu Kasr-ı Ârifân'a doğru uzatarak yattığımı anladım.*

“Bak Bakalım, Pabucun Hiç Islandı mı?”

Alâeddîn-i Atâr (RhA) şöyle anlatmıştır:

“Hocamız Emîr Hüseyin'e, kış mevsiminde çok odun toplamasını emr etti. Odun toplama işi bittiğinin ertesi günü, kırk gün devâm eden kar yağmağa başladı. Sonra Hâce, Hârezm'e gitmek için yola çıktı. Şeyh Şâdî de hizmetinde idi”.

“Hırâm Nehri'ne geldiklerinde, suyun üzerinden yürümesini ona emretti. Şeyh Şâdî korktu, çekindi. Bir defâ daha emretti. Yine yapamadı. O zaman büyük bir teveccühle ona baktı. Bununla kendinden geçti.”

Kendine gelince, ayağını suyun üzerine koyup yürüdü. Suya batmadı. Hocamız da arkasından yürüdü. Suyun üzerinden karşıya geçince, Hocam:

“Bak bakalım, pabucun hiç ıslandı mı?”⁴⁵“ buyurdu.

Baktığında, Allah'ın (CC) kudretiyle, en küçük bir ıslaklık yoktu.

Eğer...

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'nin talebelerinden biri anlatıyor:

“Hâce Hazretleri'ni sevmemin ve sohbetinde bulunmamın sebebi şudur:”

“Bir gün Buhârâ'da dükkânımda idim. Gelip dükkânıma oturdu ve Bâyezîd-i Bistâmî (RhA) 'in bâzı menkıbelerini anlatmağa başladı. Anlattığı menkıbelerden biri şu idi:”

“Bâyezîd-i Bistâmî buyurdu ki:

‘Elbisemin eteğine bir kimse dokunsa, bana âşık olur ve ardımdan yürür.’

“Ve sonra buyurdu ki:”

“Eğer kaftanımın kolunu hareket ettirsem, Buhârâ'nın büyükleri, küçükleri bana âşık ve hayran olup ev ve dükkânlarını bırakarak bana tâbi olurlar.”

“O sırada elini yeni üzerine koydu. O anda gözüm yenine daldı. Beni bir hâl kapladı. Kendimi kaybettim. Uzun zaman öyle kalmışım. Kendime gelince, muhabbeti beni kapladı. Ev ve dükkânı terk edip, hizmetini canıma minnet bildim⁴⁶.”

Sûizan

Şeyh Ârif-i Dikgerânî (RhA), Seyyid Emîr Külâl (RhA)'in halifelerinin büyüklerindendi. O anlatıyor:

⁴⁵ Anonim, *Evlîyâlar Tarihi-4*, Alındığı elektronik internet adresi, <http://www.textara.com/evliyalar-tarihi-halife-hadis-islam?page=0%2C21>, En son erişim târihi: 30.08.2014.

⁴⁶ A. Fâruk M., *Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Behâeddin Buhârî*, Çile Yayınları, 1970.

“Bir gün Hoca Efendi’yi Kasr-ı Ârifân’da ziyârete gittik. Buhârâ’ya döndüğümüzde, oranın fakirlerinden bir grup da bizimle berâberdi. Onlardan biri, Hoca Efendi’nin aleyhinde konuştu. Biz ise, ‘Sen onu tanıımıyorsun, Allah’ın evliyâsına karşı sû-i zan ve edepsizlikte bulunman uygun değildir, dedik’.”

Susmadı. Bir eşek arısı gelip, ağzına girdi ve dilini soktu. Dayanamayacak kadar canı yandı.

Bu, o büyük zâta edepsizliğinin cezâsıdır, dedik. Çok ağladı, pişmân oldu, tövbe etti. Ona karşı îtikâdını düzeltti ve hemen ağrısı geçti.

Düşman Tehlikesi

Bir defâsında, Kıpçak Çölü askerleri, Buhârâ’yı bir müddet kuşattılar. Buhârâlılar çok zor günler yaşadılar. Birçok insan öldü. Buhârâ vâlisi, adamlarından birini Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’ne gönderip:

“Düşmana karşı koyacak gücümüz yok... Her çâremiz tükendi, plânlarımız bozuldu. Sizin yüksek kapınıza sığınmaktan başka çâremiz kalmadı. Bizi bu zâlimlerden siz kurtarırsınız! Müslümanlar’ın onların elinden kurtulması için Allah’a yalvarınız, duâ ediniz. Şimdi yardım zamânıdır⁴⁷.” deyip ricâda bulundu.

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’nin:

“Bu gece Allah’a yalvarınız. Bakalım Allah ne yapar?” buyurdular. Sabah olunca, onlara; *altı gün sonra bu belânın kalkacağı müjdesini verdi* ve:

“Vâlinize böyle müjde verin!” buyurdu.

⁴⁷ Anonim, *Evliyâlar Tarihi-4*, Alındığı elektronik internet adresi, <http://www.textara.com/evliyalar-tarihi-hadis-islam?page=0%2C21>, En son erişim târihi: 30.08.2014.

Buhârâlılar bu müjdeye son derece sevindiler. *Buyurduğu gibi oldu.* Altı gün sonra, *şehri kuşatan*, düşman askerleri çekilip gittiler.

“Biz Azîzânız!”

Yâkûb-i Çerhî (RAh) anlatıyor:

Buhârâ’nın âlimlerinden ilim öğrenip fetvâ vermeye izin aldıktan sonra, *memleketime dönmeyi düşündüm.* Şâh-ı Nakşibend (RhA) Hazretleri’ne uğrayıp:

“Beni hâtırınızdan çıkarmayın!” dedim ve çok yalvardım. *“Gideceğin zaman mı, yanımıza geldiniz?”* buyurdular.

“Hizmetinize müştâkım, arzû ve istekliyim.” dedim. *“Hangi bakımdan?”* buyurdular.

“Siz büyüklerdensiniz ve herkesin makbûlûsünüz.” dedim. *“Bu kabûl şeytânî olabilir, daha sağlam delilin var mı?”⁴⁸.* buyurdu.

Sahîh hadîsde, *‘Allah bir kulunu severse, onun sevgisini kullarının kalbine düşürür.’* buyuruluyor dedim.

Tebessüm edip, *“Biz azîzânız!”* buyurdu. Bunu duyunca birden hâlîm değişti.

“Bir ay önce rüyâda birisi bana:

‘Gît, Azîzân’ın talebesi ol!’ demişti. Onu unutmuştum. Onlardan duyunca, bu rüyâyı hâtırladım. Yâkûb-i Çerhî (RAh), şöyle devam ediyor:”

“Hazret-i Hâce’ye, tekrar ‘Beni şerefli hâtırınızdan çıkarmayın!’ dedim. Bunun üzerine, ‘Bir kimse Azîzân hazretlerinden, beni unutmayın

⁴⁸ *Şah –ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

diye ricâda bulundu, o da Allah'tan başka hâtırimda bir şey kalmaz. Yanımda bir şey bırak ki, görünce hâtırıma gelsin buyurdu.' şeklinde anlattıktan sonra, mübârek takkelerini bana verip:"

*'Senin bana bırakacak bir şeyin yoktur. Bâri bu takkeyi sakla! Bunu gördüğün zaman beni hatırlarsın, beni hâtırladığın zaman yanında bulursun!'*⁴⁹ buyurdu.

"Ayrılırken:

'Bu yolculukta muhakkak Mevlânâ Tâcüddîn Deşt-i Gülekî'yi gör! O evliyâullahdandır.' buyurdular. Hâtırına:

'Ben Belh'e gidip, oradan vatanıma varırım; Belh nerede, Deşt-i Gülek nerede?' diye geldi.

Sonra Belh yolunu tuttum. Ama öyle bir zarûret hâsıl oldu ki, yolum Deşt-i Gülek'e düştü. Hazret-i Hâce'nin işâreti aklıma gelip, şaşım kaldım
⁵⁰

"Duâ Et, Benim Olduğum Yere Yağmur Yağmasın!"

Seyyid Burhâneddîn, Şâh-ı Nakşibend (RhA) Hazretleri'ne bir mikdâr balık getirdi. *Hâce bağda idi.* Balıkları da bağda pişirmek istediler. *İlkbahar mevsimiydi.* Hâce balıkları pişirirken, gökyüzünü büyük bir bulut kapladı. Yağmur yağmaya başladı. **Hâce** Seyyid Emîr Burhâneddîn'e:

"Duâ et, benim olduğum yere yağmur yağmasın!" buyurdular. Burhâneddîn, *"Efendim, benim ne haddime?"* dedi. Hâce:

"Benim dediğimi yap!" buyurdular. Seyyid Burhâneddîn emre uyarak duâ etti. *Kudreti ilâhî ile Hâce'nin olduğu yere yağmur yağmadı.*

⁴⁹ *Şah-ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

⁵⁰ *Şah-ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

Diğer yerlere o kadar yağdı ki, suları, *sel gibi yanımızdan akıyordu*. Bu hâli görenler hayretler içinde kaldı. Bu kerâmetten çokları istifâde ettiler⁵¹.

“Siz mi Beni Buldunuz, Ben mi Sizi Buldum?”

Hâce, *talebeleri ile bir kimsenin evinin terasında oturlurlarken*, gönülleri yakan, *kalblere tesir eden*, bir sohbet ettiler. Sohbet esnâsında talebelerine:

“*Siz mi beni buldunuz, ben mi sizi buldum?*” dediler. Talebeleri:

‘*Biz sizi bulduk.*’ dediler. ‘*Mâdem ki, siz beni buldunuz, bu terasta beni bulun!*’ buyurup talebelerinin gözünden kayboldular.

Talebeleri her tarafı arayıp, *bulamadılar*. Söyledikleri söze pişmânlık duyarak, ‘*Sizin câzibeniz olmasa, siz lutf etmeseniz, kim sizin sohbetinize kavuşabilir?*’ deyip özür dilediler. Bunun üzerine Hâce, *kendisini gösterdi*. Biraz önce oturdukları yerde, *aynı şekilde oturuyordu*.

Bir defâsında da buyurdular ki:

‘*Bizim yolumuz Resûlullah Efendimizin Sünneti’ne uymak ve Eshâb-ı Kirâm’ın hâllerine bakmaktır. Bunun için bu yolda az bir amel, büyük kazançlara, netîcelere sebep olur. Sünnete uymak çok büyük bir iştir. Bu yoldan yüz çeviren, dinini tehlikeye atmış olur*’⁵². ”

Def Ve Çalgı Sesleri

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri Buhârâ’da, *yaz mevsiminde bir akşam*, talebeleriyle birlikte, *Atâullah adında bir zâtın evinin damında oturmuş sohbet ediyordu*. Mübârek ağzından inci gibi güzel sözler dökülüyor, *dinleyenlere feyz saçıyordu*.

⁵¹ *Şah –ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

⁵² *Şah –ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

Evin yakınında, Buhârâ vâlisinin sarayı vardı. O akşam vâli de, sarayının damında adamlarıyla birlikte, def ve çalgı çalıp eğleniyordu. Ses her tarafa yayılıyordu.

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, “Bizim bu sesleri işitmemiz câiz değildir, kulağımıza pamuk tıkamak lâzımdır⁵³.” dedi.

Böyle söyledikten sonra, sohbet meclisinde bulunan talebeleri ve kendisi, çalgı sesini işitmez oldular. Hâlbuki vâli ve adamları, sabaha kadar çalgı çalmışlardı.

Sabahleyin komşular, Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’nin talebelerine, ‘Biz çalgı sesinden sabaha kadar uyuyamadık, siz nasıl durabildiniz?’ dediler.

Talebeler:

‘Hocamız bu sesi dinlememiz uygun olmaz, kulağımıza pamuk tıkamamız lâzımdır buyurdular. O andan itibaren sabaha kadar hiç çalgı sesi işitmedik.’ dediler.

Bu durum, o vâliye anlatılmış... Vâli durumu öğrenince, yaptığı işe pişmân olup tövbe etti. Bu hâdise, Buhârâ’da günlerce anlatıldı. Herkes Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’nin büyüklüğünü gördü. Onların Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’ne sevgileri daha çok arttı.

Teslîmiyetin Sırrı

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, Kâbe’yi ziyârete giderken, Horasan’a uğramıştı. Orada Hâce Müeyyiddîn (RhA) adında bir zâtın evinde misâfir olup, birkaç gün kaldı. Bu sırada bir gün, Kârubanî saray mesîresine gitmişlerdi. Orada huzûruna bir derviş geldi. Dervişe iltifât ederek ‘Bunlar bizim sevdiklerimizdendir fakat bizi tanımazlar.’ dedi.

⁵³ *Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

Sonra o dervîşi yanına alıp misâfir kalmakta olduğı eve götürdü. Ev sâhibi yemek koyunca, ev sâhibine:

‘Bugün şehrimizdeki Allah dostlarından birini bulup getirdim. Müsâade ederseniz bizimle birlikte yemek yesin.’ dedi. Ev sâhibi:

‘Hay hay, efendim! Emrediniz, sofraya gelsin!’ dedi.

Bunun üzerine o dervîş de sofraya oturdu. Yemekten sonra sohbe başladılar. O dervîş ile tarîkat hâllerinden ve hakikat sırlarından bahsettiler. Bir müddet sohbetten sonra, o dervîş müsâade isteyerek gitmek üzere kalktı. Oradan, havada uçarak ayrılıp gitti. Nakşîbend (RhA) Hazretleri, dervîşin bu hâline tebessüm etti ve ‘Bu kolay iştir.’ buyurdular.

Yatsı namazı vaktinde, o dervîş tekrar geldi. Hoca Efendi ona uçarak ayrılıp gitmesini sorarak:

‘Allah dostlarının yanında böyle işler müteber değildir. Allah bâzı kullarına öyle sırlar ihsân etti ki, bu sırlardan birini insanlara gösterse, halk perişân ve mahvolur.’ buyurdular.

Dervîş zât:

‘Ben, kırk beş seneden beri denizlerde ve karada dolaşırım, söylediğiniz gibi tasarruf sâhibi bir zât bulamadım. On defâ Kâbe’yi, on defâ da Resûlullah Efendimiz’in kabr-i şerîfini ziyâret ettim. Bahsettiğiniz sırlardan hiç birinin kokusunu duymadım.’ dedi.

Şâh-ı Nakşîbend (RhA Hazretleri o dervîşe:

‘Bir an bana teslim olursan, sana nice sırlar koklamak nasîb olur ve âlemde öyle kimse olup olmadığını anlarsın.’ buyurdular. Dervîş: ‘Peki!’ deyip teslim oldu.

Yanına oturdu. Şâh-ı Nakşîbend (RhA Hazretleri, şehâdet parmağı ile dervîşe dokundu. Dervîş kendinden geçip yere yıkılıverdi. Nefesi dahî kesildi. Bir müddet öylece kaldı. Sonra şehâdet parmağını dervîşin alına

dokundurdu. Derviş kendine gelip kelime-i şehâdet getirerek kalktı, özür ve af dileyerek:

“Câhillik ettim. Sizin gibi Allah’ın sevgili bir kulunun huzûrunda edepsizlik ettim. Uygunsuz sözler söyledim. Kerem ve ihsân ediniz, küstahlığıma bakmayıp beni bağışlayınız ve terbiye ediniz. Bunca zamandır gezip dolaştım ve hep sizin gibi kemâl ehli bir büyük âlim aradım. Şimdi himmetiniz bereketiyle aradığımı buldum.” dedi⁵⁴.

Bunun üzerine Nakşîbend (RhA) Hazretleri:

“Bu mertebeye erişmek için, Allah’ın rızâsına uygun amel işlemek ve O’nun sevgili bir kuluna teslim olmak lâzımdır!” buyurdu.

Derviş dedi ki:

“Emriniz başım üstüne, emir buyurun, hizmetinizde Kâbe’ye gideyim.”

Şâh-ı Nakşîbend (RhA Hazretleri:

“Sen on defâ Kâbe’ye gitmişsin.” buyurunca:

“Sizinle gitmeyi arzû ediyorum.” dedi.

Nakşîbend (RhA Hazretleri dervişe dediler ki:

“Senin için hayırlı olan şudur: Sen Herat’a git ve bize bağlılığını sürdür!”

Derviş söz dinledi, Herat’a gitti. Nakşîbend (RhA Hazretleri de, talebeleriyle birlikte, Kâbe’ye gitmek üzere, misâfir olduğu evden ayrıldı, Horasan’dan yola çıktılar.

⁵⁴ Şâh -ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buhârî, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

İllâ Sünnet! İllâ Sünnet!

“Hiçbir sünneti terketmedim. Hepsini yerine getirdim ve netîcesini elde ettim.”

Şâh-ı Nakşîbend (RhA Hazretleri, *Hac'da iken*, hacılar Minâ'da kurban kesiyorlardı. *“Bizim de kurban kesmemiz lâzım, fakat biz oğlumuzu kurban edeceğiz.”* buyurdular.

Talebeleri bu sözde bir hikmet vardır diyerek, *o günün târihini kaydettiler*. Hac'dan sonra Buhârâ'ya döndüklerinde, Şâh-ı Nakşîbend (RhA Hazretleri'nin o sözü söylediği gün, *oğlunun vefât ettiğini öğrendiler*.

Şâh-ı Nakşîbend (RhA Hazretleri, oğlunun vefâtı üzerine buyurdular ki:

“Allah'ın ihsânı ile oğlumun vefât etmesi husûsunda da Resûlullah Efendimiz'e uymuş oldum. Çünkü Peygamberimiz'in de oğlu vefât etti. Resûlullah'ın başından geçen işlerin hepsi benim başımdan da geçti. Yapmış olduğu her işle amel ettim. Hiçbir sünneti terketmedim. Hepsini yerine getirdim ve netîcesini buldum.”

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *Hac'da iken*, Kâbe'yi tavaf sırasında, *aksakallı bir ihtiyârın*, Kâbe'nin örtüsüne sarılarak, *ağladığını ve gözyaşları ile orayı ıslattığını gördü*. İmrenilecek bir hâlde olan ihtiyârın, *bir de kalbine teveccüh etti*. Keşfiyle gördü ki, ihtiyârın kalbi tamâmen dünyâlık şeylerle meşgûl...

Minâ pazarında ise, *genç bir tüccar gördü*. Bu genç tüccar, *aşağı yukarı*, elli bin altın değerinde alış veriş yapıyordu. *Görünüşte tamâmen dünyâyâ dalmış gözükken gencin kalbine teveccüh ettiğinde*, kalbini hep Allah'ı zikretmekle meşgûl bir hâlde gördü⁵⁵.

⁵⁵ *Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

Gıdanın Etkileri

Bir gün Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *Gazyut adı verilen bir yere gitti. Orada bulunan müritlerinden birisi onlara yemek getirdi. Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri:*

“Bu hamuru yoğuran ve yemekleri pişiren kimse, başlamasından bitirmesine kadar gazap hâlindeydi, kızgın idi. Biz ondan hiçbir şey yiyemeyiz. Zirâ böyle yapılan yemeklerde hiçbir hayır ve hiçbir bereket yoktur. Belki de şeytan, yemek yaparken hep onunla bulunmuştur. Bizler böyle bir yemeği nasıl yiyebiliriz?”⁵⁶

Bu münâsebetle demişlerdi ki:

“Yenilecek bir gıdâ, bir yiyecek, her ne olursa olsun gaflet içinde, gazap ya da kerâhatle elde edilse veyâ hazırlansa, onda hayır ve bereket yoktur. Çünkü ona nefis ve şeytan karışmıştır. Böyle bir yiyeceği yiyen kimseden, mutlaka bir çirkin netice meydana gelir.”

“Hâlbuki gaflete dalmadan yapılan ve Allah’ı düşünerek yenen helâl ve temiz yiyeceklerden hayır meydana gelir. İnsanların saf ve sâlih ameller işlemeye muvaffak olamamalarının sebebi, yemede ve içmede dikkatli olmamalarıdır.”

Bilhassâ namazda huşû içinde bulunmak, zevkle ve gözyaşı dökerek namaz kılabilmek, helâl lokma yemeye, Allah’ı (CC) hatırlayarak, yemeği pişirmek ve yemeği Allah’ın (CC) huzûrunda imiş gibi yemeğe bağlıdır. Vücûduna haram lokma karışmış bir kimse, namazdan tat alamaz.

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, Tasavvuf’daki hâllerinin kaybolduğunu söyleyen bir talebesine:

⁵⁶ *Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

“Yediğin lokmaların helâlden olup olmadığına araştı⁵⁷ !” buyurmuştur.

Talebesi araştırdığında, *yemeğini pişirirken*, ocakta helâl olup olmadığı şüpheli bir parça odun yakmış olduğunu tesbit ederek tövbe etmiştir.

‘Namazda huzur ve huşû nasıl elde edilir?’ diye sorulunca, buyurdular ki:

“Huzurlu bir hâlde helâl lokma yiyeceksiniz. Huzûr ile abdest alacaksınız ve namaza başlarken iftîhâh tekbirini, kimin huzûruna durduğunuzu bilerek, düşünerek söyleyeceksiniz.”

Niyetin Önemi

Bütün işlerde düşünce ve niyeti düzeltmek çok önemlidir.

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri buyurdular ki:

“Nefsinizi dâimâ töhmet altında tutunuz ve ona uymayınız. Her kim bunda muvaffak olursa, Allah ona bu işinin mükâfâtını, karşılığını verir, sâlih amel işlemeye muvaffak olur, buna tahammül ve güç bulur. Yaptığı her işi Allah’ın rızâsı için yapmaya başlar. Bütün işlerde niyeti düzeltmek çok mühimdir⁵⁸.”

Yine buyurdular ki:

“Namaz mü’minin mîrâcıdır.” buyurulan hadîs-i şerîfte, hakîkî namazın derecelerine işâret vardır. Namaza duran kimsenin, *iftîhâh tekbirini söylerken*, Allah’ın (CC) azâmetini, *yüceliğini düşünerek*, huzur ve huşû içinde olması gerekir.

⁵⁷ Şah –ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Buharî, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

⁵⁸ Şah –ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Buharî, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

Öyle ki bu hâlini, *kendinden geçme hâline eriştirmelidir*. Bu sıfatın kemâl derecesi, Peygamberimiz (SAV) Efendimiz’de vardı. *Rivâyet edilmiştir ki, Peygamberimiz (SAV) Efendimiz namazda iken, mübârek göğsünden öyle bir ses gelirdi ki bu ses, Medîne-i Münevvere’nin dışından işitilirdi.*

“*Namazda kalp huzûru nasıl elde edilir?*” diye sorulunca da, Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri:

“*Helâl lokma yemek ve yerken gaflet içinde olmamak, abdest alırken, iftitâh tekbirini söylerken, gafletten uzak olarak uyanıklık içinde bulunmakla...*”⁵⁹ “*buyurmuşlardır.*

Sohbet

“Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, “*Bu dereceye nasıl ulaştınız?*” diye sorulunca:

“*Resûlullah (SAV) Efendimiz’e tâbi olmakla...*” buyurdular. Yine buyurdular ki:

“*Bizim yolumuz sohbettir. Halvette, yalnızlıkta şöhret vardır. Şöhret ise âfettir. Hayır ve bereket, cemiyette bir araya gelmektedir. Bu da sohbet ile olur. Sohbet, bir kimsenin arkadaşında fânî olmasıyla, arkadaşını kendine tercih etmesiyle hâsıl olur.*”

“*Bizim sohbetimizde bulunan kimseler arasında, bâzılarının kalblerindeki muhabbet tohumu başka şeylere bağlılığı sebebiyle gelişmez, büyümmez. Biz böyle kimselerin kalplerini başka şeylere olan bağlılıktan temizleriz.*”

“*Bizim sohbetimizde bulunanlardan bâzılarının da kalplerinde muhabbet tohumu yoktur. Biz böyle olanların kalplerinde muhabbet hâsıl etmek için çok himmet ederiz, yardımcı oluruz*”⁶⁰.

⁵⁹ Şâh -ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Buharî, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

Mürşitlerin Mahâretleri

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri buyurmuşlardır ki:

Usta avcılar, *ince maharetlerle*, vahşî bir canavarı tuzağa düşürüp yakalarlar, *sonra avladıkları o vahşî hayvanı terbiye ederek ehlîleştirirler*. Bunun gibi, *Allah'ın (CC) velîleri de hikmet ehlidirler*, güzel tedbirler ile tâliplileri, *huylarına göre gereği gibi muâmele ederek*, teslîmiyet makâmına ulaştırırlar.

Sonra sünnet-i seniyyeye tâbi olmalarını sağlayıp, *onları maksada ulaştırırlar*. Yânî insanlara rehber olan, *onları irşât eden*, doğru yolu gösteren âlimler, *usta avcılara benzerler*.

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, yine buyurmuşlardır ki:

Biz, *bizim yolumuza girenleri*, istersek kolayca çekerek ya da dilersek *bir başka usûlle terbiye ederiz*. Çünkü mürşit, *bir doktora benzer*. Doktor hastanın hastalığını, derdini tesbit eder ve *ona göre ilâç verir*.

“Bizim yolumuzda yalnız kalmak değil, *sohbet esastır*. Sohbetin de şartları vardır. İki kişi *sohbet etmek isterse*, birbirinden *emin olmaları gerekir*. Böyle olmazsa, *sohbetten fayda hâsıl olmaz*”⁶¹.

Sevgi

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri demiştir ki:

Bizim sohbetimize girenlerin kalblerinde, *sevgi tohumu vardır*. Bu yola kısaca, ‘*Ehl-i Sünnet Vel Cemâat yolu*’ denir. Bizim sohbetimize dâhil olanların kalblerine sevgi tohumu atılmıştır. Fakat kişi, *Allah’tan (CC) başka her şeyden alâkasını kesmemiş olabilir*. Bu durumda sohbetimize katılan kimsenin kalbinde, *Allah’ın (CC) sevgisinden başka*, neye bağlılık

⁶⁰ Şâh –ı Nakşbend Muhammed Bahâüddin Buhârî, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

⁶¹ A. Fârûk M., Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Behâeddin Buhârî, Çile Yayınları, 1970.

varsa onu, onun kalbinden temizleriz. Kalplerinde, bize karşı meyli ve sevgisi olanlara, sevgi tohumu ekerek gece gündüz onu terbiye etmek bizim vazîfemizdir. Sevgi için uzakta olmak farketmez.

Sünnet’e Uymak

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri yine buyurmuşlardır ki, İnsanlara rehber olan zatlar, *herkesin kâbiliyetine ve istidâdına göre muâmele ederler*. Eğer mûrit yeni ise, *onun yükünü yüklenerek ona hizmet ederler*.

Dâvûd (AS)’a:

“Ey Dâvûd! Beni talep eden birini gördüğün zaman, ona hizmetçi ol!” buyrulduğu gibi, *yeni mûrite çok hizmet ve himmet göstermek gerekir* ki, onda bu yola girme kâbiliyeti peydâ olsun.

Bizim yolumuzda olan kimse, *bu yola tam uyarak*, bunun aksine bir iş yapmamalıdır ki, *işin netîcesi meydana çıksın*. Yolumuz Sünnet-i Seniye’ye uymaktan ibârettir. Bu yolda tam bir mârifete kavuşma saâdeti vardır.

Bizim yolumuz, *Allah’ın (CC) gösterdiği kurtuluş yoludur*. Bu yol, *Sünnet’e uymak* ve Eshâb-ı Kirâm’a tâbi olmaktır. *İşte bu sebeple*, bizim yolumuzda, *az zamanda, çok kazanç elde edilir*. Fakat Sünnet’e uymak ve riâyet etmek, *sabır ve tahammül ister*⁶².

“Benim Ümmetim Dalâlet Üzerinde Birleşmez”

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, Resûlullah (SAV) Efendimiz’in şöyle buyurduklarından bahseder:

“Benim ümmetim, İbrâhim (AS)’ın ve Nemrud’un ateşinden kurtulduğu gibi, Cehennem ateşinden kurtulurlar. Çünkü “Benim ümmetim, dalâlet (sapıklık) üzerinde birleşmez.”

⁶² Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Bahaüddin Buhârî, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

Buradaki ümmetten maksat, *hakîkî ümmettir*, Resûlullah (SAV) Efendimiz'e tâbi olan ümmettir^{63,*}.

Nefse Muhâlefet Etmek

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri buyurmuşlardır ki:

“Bir kimse, nefesine muhâlefet etmeye muvaffak olursa, ameli az da olsa, nefsinin isteklerine karşı koymaya muvaffak olduğu için, şükretmesi lâzımdır. Ebdâllerin makâmını isteyen kimsenin, hâlini değiştirmesi, yâni nefesine muhâlefet etmesi lâzımdır.”

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, ‘Siz nasıl bir yolda bulunuyorsunuz?’ diye sorulunca, buyurmuşlardır ki:

“Ancak, ârif olanların istifâde edebileceği, bir yolda bulunuyoruz. Bu yol da üç şeyden ibârettir. Bunlar; murâkabe, müşâhede ve muhâsebedir^{64,†}.”

Murâkabe^α.

Bu yola giren kimsenin, *her şeyi bırakarak*, Allah’a (CC) dönmesi gerekir. *Murâkabe ehli pek azdır. Olanlar da gizlidir. Biz şu netîceye vardık ki, murâkabeyi elde etmenin yolu, nefse muhâlefet etmektir.”*

Müşâhede^μ:

⁶³ *Şah –ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

* Resûlullah (SAV) buyurdular ki: *"Benim ümmetim üç kısımdır. Birincisi dâvet ümmeti (müslüman olmayanlar), ikincisi icâbet ümmeti (Müslüman olanlar), üçüncüsü de müteâbât (Tam uyanlar) ümmetidir.*

⁶⁴ *Şah –ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

^α *Murâkabe:* a) Kontrol etmek. İnceleyip vaziyeti anlamak. Teftiş etmek. b) Kendini kontrol etmek. İç âlemine bakmak. Gözetmek. c) Hıfz etmek. d) Beklemek. İntizar. e) Dalarak kendinden geçmek. f) Tas: Kendisini tamamen nâfile ibâdet ve itaate vermek için mâbede kapanmak.

^μ. *Müşâhede* : 1) Gözle görmek. Seyrederek anlamak. Seyretmek. 2) Muayene, kontrol.

Müşâhede Gayb âleminde gelir ve *kalp üzerine işlenen*, bir tecellidir; *celâlî ve cemâlî olmak üzere*, ikiye ayrılmıştır.

*Muhâsebe*⁶⁵:

Bizim yolumuzda olan kimse, *düşünüp araştırır*. Kendini hesâba çekip bakar. *Geçmiş zamânı gaflet ile mi, huzûr ile mi geçti? Eğer huzûr ile geçmişse*, o kimsenin vakti değerlendirilmiştir. *Allah'a (CC) hamdetsin!* Eğer geçen zaman gaflet ile geçmişse, *o kimse vaktini zâyi etmiştir*. Yapacağı iş, *geleceği için tedbir alarak*, tövbe etmektir.

Ârif olanlar, *bu üç husûsa riâyet ettikleri için*, pekçok fayda elde ederler. Bizler maksada ulaşmakta vâsıtayız. *Allah'ın (CC) inâyeti olmadan*, rehber olmadan, *maksada erişmek mümkün olmaz*. Şu hâlde bu yolda ilerleyen kimse, *Kıyâmet'e kadar yaşasa*, kendisine rehber olan zâtın terbiye nîmetinin, *lütuf ve himmetinin şükürünü yerine getiremez*⁶⁶.

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'nin Mârûzâtı

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *Allah'ın (CC) kullarına şefkat ve merhâmetlerinin çokluğundan dolayı*, on iki gün başını secdeye koyup, *Allah'dan (CC) tasavvufta kolay ilerlenen*, kolay ele geçen ve *'elbette'* kavuşturucu olan bir yol istemiş, *duâsı kabûl edilmiştir*. Bu yolun esâsı; *yemede, içmede, giyimde, oturmada ve âdetlerde orta derecede olmaktadır*. Kalbi çeşitli düşüncelerden korumaktır. *Her ân güzel ahlâkla ahlâklanmaktadır*⁶⁶.

Büyük Kerâmet

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, kendisinden kerâmet isteyenlere buyurmuşlardır ki:

⁶⁵ *Muhâsebe*: Hesablaşmak. Hesab görmek. Hesab işi ile uğraşmak. Hesab işini gören resmi makam.

⁶⁶ *Şah-ı Nakşîbend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

⁶⁶ *Şah-ı Nakşîbend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

“Bizim kerâmetimiz açıktır. Bu kadar çok günâh ile Yeryüzü’nde yürümemizden büyük kerâmet olur mu?”⁶⁷

Tasavvufun Esâsı

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri bir defâsında ise:

“Biz Allah’ın fadlına, ihsânına kavuştuk. Bizi murâtlardan çekip götürülenlerden eyledi.” buyurdular. Bir keresinde ise, *“Biz sonda ele geçecek şeyleri başa yerleştirdik.”* buyurmuşlardır⁶⁸.

Bu demetir ki, başka tarikatlarda sonda elde edilebilenler, bu tarikatta ilk başta verilmektedir. Buyurmuşlardır ki:

Yolun esâsı, *kalbe teveccühdür*; kalp ile Allah’a (CC) teveccühtür; *kalp ile çok zikretmektir*; farz ve sünnetleri edâ etmektir; *yemede, içmede, giyim ve oturmada, işlerde ve âdetlerde orta yolu seçmektir*; kalbi kötü düşüncelerden vesveselerden korumaktır; kendisine rehber olan âlimin sohbetini ganîmet bilmektir.

Hocasının huzûrunda iken, *yanında yok iken*, edebe uymaktır. Bu yoldan maksat ve ele geçen şey, *Allah’ın (CC) devamlı huzûrunda olmaktır*. Eshâb-ı Kirâm zamânında buna ‘ihsân’ adı verilmişti. *Bu yolda ilerleme esnâsında*; nefsin arzûlarını yok etmek, *nûrlara ve hâllere gömülmek*, fenâ ve bekâ makamlarına ulaşmak, *üstün ahlâk ile ahlâklanmak* gibi, on makam ele geçer.

Buyurmuşlardır ki:

“Lâ ilâhe illallah kelimesini söylemenin hakîkati, Allah’tan başka ne varsa hepsini yok bilmektir.”

⁶⁷ *Şah –ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

⁶⁸ *Şah –ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

Yine buyurmuşlardır ki:

İslâm Dini'nin hükümlerini yapmak, *yâni emirleri yapıp yasaklarından sakınmak*, haramları, şüpheli şeyleri, *hattâ mübahların fazlasını terketmek*, ruhsatlardan uzak durmak, *mübahları zarûret mikdârınca kullanmak*, tamâmen nûr ve safâdır. Aynı zamanda evliyâlık derecelerine kavuşturan bir vâsıtaadır. Vilâyet derecelerine bunlarla ulaşılır⁶⁹.

Uzak kalanların hepsi, *bunlara dikkat etmediklerinden uzak kalırlar* ve kendi arzûlarına uyarlar. Yoksa Cenâb-ı Hakk'ın feyzi her ân gelmektedir.

Bir kimse, '*Sizin yolunuzun esâsı ne üzere kurulmuştur?*' deyince, Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri:

*"Zâhirde halk ile bâtında Hak ile olmak üzere kurulmuştur"*⁷⁰. "buyurdular.

"Ey Su! Ben Sana Yukarı Ak Demedim."

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *bir defâsında*, Şeyh Seyfeddîn adlı bir zâtın, *ırmak kenârında bulunan*, kabri karşısında kalabalık bir cemâatle sohbet ediyordu. O cemâatte bulunanlardan bir kısmı, *Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'nin Tasavvuf'taki yüksek derecesini bilmiyorlardı*.

Söz, *velîlerin hâllerinden açılmıştı*. Bir hayli süren bu konuşmada, *evliyânın meşhûrlarından olan*, Şeyh Seyfeddîn ile Şeyh Hasan-ı Bulgârî arasında geçen kerâmetler anlatıldı. İçlerinden biri dedi ki:

"Eskiden velîlerin tasarrufu, kerâmeti çok olurdu. Acabâ bu zamanda da onlar gibi tasarruf ehli var mıdır?"

Bunun üzerine Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri buyurdu ki:

⁶⁹ *Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

⁷⁰ *Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

“Bu zamanda öyle zâtlar vardır ki, şu ırmağa yukarı ak dese ırmak tersine akmaya başlar.”

Bu sözler, Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretle'nin mübârek ağzından çıkar çıkmaz, önlerindeki ırmak ters akmaya başladı. Bunun üzerine Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri:

“Ey su! Ben sana yukarı ak demedim.” buyurdu.

İrmak tekrar eski yöne akmaya başladı. *Bu kerâmetini o kadar çok kimse görmüştür ki, bu sebeple çokları Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'nin büyüklüğünü anlayarak, tam bir teslîmiyetle ona bağlanmışlar ve saâdete kavuşmuşlardır*⁷¹.

Ayrılık Ateşi

Ayrılık ateşi neler yapmaz ki...

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri'nin talebelerinden Emîr Hüseyin (RhA) anlatıyor:

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri bir gece; *‘Yarın filân dostumu ziyârete gideceğim, inşaallah on beş güne kadar gelirim.’* dedi. Sabahleyin talebesi ile yola koyulup gittiler.

O gün Hoca Efendi'nin ayrılığına dayanamadım, *onu görmek isteği beni kapladı*. Hânekâhda benimle bir kişi daha kalmış idi. Akşam olunca ona:

“Korkarım Hoca Efendi, kendilerine olan bu aşırı sevgimi keşf eder ve şefkat edip, bana acıyıp döner.” dedim.

Ertesi sabah gördüm ki, Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, dönerek geldi, bana heybetle bakıp:

⁷¹ *Şah -ı Nakşbend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

“Ben sana demedim mi ki, on beş gün sonra geleceğim. Sen ise önüme sevgi dağıtını set çektin. Ben o dağı nasıl aşıp gideyim ki?”⁷² buyurdular.

Sonra mübârek yüzünü yanımızdaki talebesine çevirip, buyurdular ki:

“Emîr Hüseyin sana, 'Korkarım Hoca Efendi, yoldan döner gelir', demedi mi?”

O da: *“Evet.”* dedi.

Hoca Efendi:

“İşte o sevgi ve arzûlardır ki, önümüze set çekti.” buyurdular.

Bunun üzerine, *Hoca Efendi'nin celâlini müşâhede ettiğim*de, kalbimde büyük bir ürperme meydana geldi, ayaklarına düşüp af diledim. Onlar da bu âciz hizmetçilerine, merhâmet edip affettiler:

“Eğer maksadın benden ayrılmamak ise, beni seninle düşün! Çünkü ben, senden ayrı değilim. Bundan sonra, sakın beni senden ayrı sanma!”⁷³ buyurdular.

Kınından Çıkmış Yalın Kılıç

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *bir defâsında*, kendisine karşı edepsizlik yapan birine kızmayıp, *tebessümle karşıladı*. Fakat edepsizlik yapan kimse, *büyük bir derde düşerek helâk olacak hâle geldi*. Hatâsını anlayıp tövbe etti.

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *bir ara o adamın evinin önünden geçerken*, içeri girip hâlini sordu. *‘Allah şifâ vericidir, korkma iyileşirsin!’* dedi. O kimse bu söz üzerine kalkıp; *“Efendim, size karşı edepsizlik ettim, hatırınızı incittim, beni affediniz!”* dedi.

⁷² *Şah -ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

⁷³ *Şah -ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

Bunun üzerine Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri buyurdular ki:

“Kalbimiz o zaman incindi. Fakat şu anda gönül aynası tertemiz... İyi bil ki, mürşidlerin, yol göstericilerin kılıcı, kınından çıkmış yalın bir kılıçtır. Ama mürşit merhâmet sâhibidir. Kimseye kılıç vurmaz. İnsanlardan belâsını arayanlar gelip kendilerini o kılıca vururlar”⁷⁴”.

Ahlâk (Edep) Çeşitleri

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *bir sohbetlerinde buyurdular ki, bizim yolumuzdaki kimselerin şu edepi gözetmesi gerekir:*

Ahlâkın birincisi, *Allah’a (CC) karşı edeptir. Yâni kişi zâhirî ve bâtını ile tamâmen kulluk içinde olmalı... Mûridin, Allah’ın (CC) bütün emirlerini yerine getirerek, yasaklarından sakınması ve Allah’tan (CC) başka, her şeyi, mâsivâyı terketmesidir.*

Ahlâkın ikincisi, *Resûlullah (SAV) Efendimiz’e karşı olan edeptir ki, bu da iş ve hâllerde O’na uymaktır. Bu husus, halkımız tarafından ‘sünnetlere uymak’ diye, bilinmektedir.*

Ahlâkın üçüncüsü ise, *mürşide (hocaya) karşı olan edeptir. Çünkü mûridin Peygamberimiz (SAV) Efendimiz’e uymasına, hocası vâsıta olur. Bu bakımdan, bir kimsenin, hocasını hiçbir zaman unutmaması gerekir!*

Nasip Meselesi Ya Da Bir Sınav Örneği

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *bir defâsında, Buhârâ’da Gülâbâd Mahallesi’nde bir dostunun evinde, talebeleri ile sohbet ediyordu. Talebelerinden Molla Necmeddîn (RAH)’e dönüp:*

“Sana ne söylersem, sözümü tutup söylediğimi yapar mısın?” dedi.

⁷⁴ *Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

Molla Necmeddîn:

“Elbette yaparım efendim!” cevâbını verdi. Hoca Efendi:

“Eğer bir günah işlemeni söylesem yapar mısın? Meselâ hırsızlık yap desem yapar mısın?” dedi. Bunun üzerine Molla Necmeddîn (RAh):

“Mâzur görünüz efendim, hırsızlık yapamam!” dedi. Hoca Efendi:

“Mâdem ki bu husustaki isteğimizi kabûl etmiyorsun, meclisimizi terket!” buyurdular.

Molla Necmeddîn (RAh), *bunu duyunca*, dehşet içinde kalıp olduğu yere düştü ve bayıldı. *Orada bulunanlar*, Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’ne yalvarıp, *onun affedilmesini istediler*.

Hoca Efendi onu affetti. Molla Necmeddîn (RAh) de kendine **gelip** kalktı. Bundan sonra hep berâber, *o evden dışarı çıktılar* ve Dervâzeyi Semerkand denilen tarafa doğru gittiler. Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *yolda giderlerken*, bir ev duvarı gösterip talebelerine dedi ki:

“Bu duvarı delin, evin içinde falan yerde bir çuval kumaş vardır. Onu alıp getirin!”

Talebeleri, *bu emre uyularak*, duvarı yardılar. Kumaş dolu çuvalı buldular ve *çıkarıp getirdiler*. Sonra bir köşeye çekilip bir müddet oturdular. *Bu sırada bir köpek sesi işitildi*. Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, talebesi Molla Necmeddîn (RhA)’e:

“Bir arkadaşınla gidip evin etrâfına bakın ne vardır?” dedi.

Molla Necmeddîn (RAh) ve arkadaşı, *gidip baktılar ki*, eve hırsızlar gelmiş, *başka bir duvarı yarıp*, evde ne varsa almışlar. *Gidip bu durumu*, Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’ne haber verdiler. *Talebeler bu hâle şaşıldılar*.

Şâh-ı Nakşibend (RhA) Hazretleri, *sonra tekrar*, talebeleri ile birlikte, *önceki misâfir oldukları*, eve döndüler. Sabahleyin, *gece o evden aldırıldığı*, kumaş dolu, *çuvalı sâhibine gönderdi*.

Talebelerine:

“Gece buradan geçerken, bu malınızı alarak hırsızların çalmasına mâni olduk, hırsızlardan kurtardık...” demelerini tenbih etti. Onlar da götürüp malı sâhibine teslim ederek durumu anlattılar.

Şâh-ı Nakşibend (RhA) Hazretleri, *bundan sonra*, talebesi Molla Necmeddîn (RAh)’e dönüp:

*“Eğer sen emrimize uyup da bu hizmeti yapsaydın, sana çok sırlar açılacak ve çok şey kazanacaktın. Neyleyelim ki, nasîbin yokmuş...”*⁷⁵ “ dedi. Molla Necmeddîn (RAh) ise, *böyle bir duruma düştüğü için*, yaptığına çok pişmân olup tutuşup yandı.

Bu aynı zamanda müthiş bir sınavdı, *aslında...*

Talebelik Ha?

Şâh-ı Nakşibend (RhA) Hazretleri, şöyle anlatıyor:

Bir kış günüydü. *Beni bir cezbe hâli kapladı*. Kendimden geçerek kırlarda, *sahrâ ve dağlarda*, yalın ayak, *başı açık gezip*, dolaşmaya başladım. *Ayaklarım yarıldı*, parçalandı. *Bu hâlde iken*, bir gece hocam Emîr Külâl (RhA) ile sohbet etmek arzûsu uyandı. *Bu arzû ile huzûrlarına gittim*. Talebeler etrâfında toplanmış, *hocam da baş tarafta oturuyordu*. İçeri girdim, *aralarına katıldım*.

Emîr Külâl (RhA, “*Bu kimdir?*” dedi.

⁷⁵ *Şah –ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

“*Bahâüddîn’dir.*” dediler.

Talebelerine, *beni meclisten dışarı çıkarmalarını*, söyledi. Onlar da beni dışarı çıkardılar.

O zaman nefsim son derece azdı, taşkınlık yapmak istedi. Az kalsın nefsim, irâdeme gâlip geliyordu. Fakat Allah’ın (CC) ihsanıyla, nefsimi serkeşlikten ve îtirazdan menederek:

“Ey nefis! Ben bu horlanmayı Allah için kabûl ettim. Beni, Allah elbette bundan dolayı mükâfatlandırır.” dedim.

Sonra başımı Emîr Kûlâl (RhA)’in kapısının eşiğine koydum. *Sabaha kadar öyle kaldım. Üzerime kar yağdığı hâlde kalkmadım. Sabah namazı vakti Emîr Kûlâl (RhA), ayağını kapının eşiğine atınca, karlar arasında kalan başıma bastı. Beni o hâlde görünce, teveccühte bulunup müjde verdi. İçeri alıp tesellî ederek ayaklarımdaki dikenleri mübârek elleriyle çıkardı. Yaralarım ilâç sürdü ve:*

“Oğlum! Bu saâdet libâsı (elbisesi) ancak sana lâyıktır!” buyurdu.

Rûhânî feyz, *işte bende o zaman hâsıl oldu. Şimdi, her sabah evimden mescide çıkarken, bir talebemi o hâlde görmek isterim fakat şimdi talebe kalmadı. Hepsi şeyh oldu*⁷⁶.

“Dervişlere Öğreteyim!”

Şâh-ı Nakşibend (RhA) Hazretleri, *asrının en meşhûr âlimi ve mürşid-i kâmil idi. Tasavvufta en yüksek dereceye ulaşmıştır. Yıllarca insanları hidâyete, kurtuluşa, doğru yola kavuşturmuş, nice gönüller onun feyzleriyle nurlanmıştır. Vefâtına yakın hâlleri ve talebelerinin bu hususta nakilleri ise, şu şekildedir. Büyük âlimlerden Mevlânâ Muhammed Miskîn (RhA) şöyle anlatıyor:*

⁷⁶ Şâh-ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buharî, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

“Buhârâ’da Şeyh Nûreddîn Halvetî (RhA) adında, sâlih ve meşhûr bir zât vefât etmişti. Şâh-ı Nakşibend (RhA) Hazretleri, talebeleriyle birlikte vefât eden, o zâtın yakınlarına tâziyeye gitmişlerdi. Tâziyeye gelenlerden bir kısmı ve o evin halkı, yüksek sesle ağlayıp feryâd ediyorlardı. Şâh-ı Nakşibend (RhA) Hazretleri, bu hâli görerek onları yüksek sesle ağlamaktan men etti. Orada bulunanlardan her biri, bu hususta bir şeyler söyledi. Bu arada Şâh-ı Nakşibend (RhA) Hazretleri buyurdular ki:”

“Benim ömrüm sona erince, ölmek nasıl olurmuş dervişlere öğreteyim!”⁷⁷“

Şâh-ı Nakşibend (RhA) Hazretleri’nin bu sözü, *dâimâ benim hatırımda kaldı* ve bir müddet sonra hastalandılar. *Bu hastalığı ölüm hastalığı olup, ömrünün son günleri idi. Özel odasına çekildiler. Vefâtına kadar orada kaldılar. Her gün talebeleri oraya giderler, huzûrunda bulunurlardı. Talebelerinin her birine şefkat gösterip iltifatta bulunurdu. Vefât etmek üzere iken, ellerini kaldırıp duâ etmeye başladılar. Ellerini uzatıp, uzun müddet duâ ettiler. Sonra ellerini yüzüne sürüp vefât ettiler.*

Alâeddîn-i Attâr de şöyle anlatmıştır:

Şâh-ı Nakşibend (RhA) Hazretleri, *ömrünün son günlerinde, bana kabrini kazmamı emretti. Gidip emredildiği gibi, kabri kazdıktan sonra huzûruna geldim. Bu sırada, acâba kendilerinden sonra irşâd emrini kime verecekler diye, hatırımdan geçmişti. O anda mübârek başını kaldırıp:*

“Söyleyeceğimi, Hicaz yolunda söylemiştim. Her kim bizi arzû ederse, Hâce Muhammed Pârisâ’ya nazar etsin.” buyurdu. Bu sözü söyledikleri günden sonraki gün vefât etti.

Yine Alâeddîn-i Attâr şöyle anlatmıştır:

⁷⁷ *Şâh-ı Nakşibend Muhammed Bahaüddin Buhârî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

“Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’nin vefâtı sırasında Yâsîn-i Şerîfî okuyorduk. O da bizimle okuyordu. Yarisına gelince, nûrlar gözükmeye başladı. Kelime-i Tevhîdi söyleyerek son nefeslerini verdiler.”

Son Nefese Ayarlı Olmak

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri, *Kasr-ı Ârifân*’da toprağa verildi. Talebeleri, *üzerine güzel bir türbe yaptırdılar*. Daha sonra türbenin yanına, *genişce bir mescit inşâ edildi*. Gelen pâdişâhlar o mescit için vakıflar kurdular. *Oranın bakımını yapmak, şanını, şerefini duyurmak için, çok îtinâ gösterdiler*. Bu sevgi (muhabbet) günümüze kadar devâm edegelmiştir. *Onun temiz rûhu vesîle edilerek, Cenâb-ı Hak’tan yardım istenmektedir. Eşiğinin toprağı gözlere sürme gibidir. Dar zamanlarda onun kapısına sığınılır.*

Zamânın büyüklerinden Abdülkuddüs (RhA) şöyle anlatmıştır:

Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri’ni kabrine koyduk. Gördüm ki, *“Mü’minin kabri Cennet bahçelerinden bir bahçedir.”* hadîs-i şerîfinde buyurulduğu gibi, *mübârek yüzleri tarafından, Cennet’ten bir kapı, kabir-i şerîflerine açıldı*. O kapıdan iki hûri gelip, *ona selâm verdi* ve:

“Allah’ın bizi sizin için yarattığı vakitten beri sizi bekliyoruz.” dediler. Hâce’nin onlara:

“Ben Hak Teâlâ ile ahdettim ki, O’nun hiçbir şeye benzemeyen, nasıl olduğu anlatılamayan dîdârını görmedikçe, benim yolumda bulunanlara ve benden hakkı işitip amel edenlere şefâat etmedikçe, hiçbir şey ve hiçbir kimse ile meşgûl olmam!” dediler.

Vefâtından sonra sevenlerinden biri onu rüyâda görmüş ve:

“*Ne amel işleyelim ki kurtuluşa erelim?*” **diye** sormuştur. *Şâh-ı Nakşîbend (RhA) Hazretleri,* “*Son nefeste ne ile meşgûl olmak gerekirse, onunla meşgûl olunuz*”⁷⁸ “buyurmuşlardır.

Edepsizlik

‘Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri’nin Râmuz-el Hadis kitabında bildirildiğine göre, Peygamber (SAV) Efendimiz, bir hadîsi şeriflerinde:

“*Ahlâkının güzelliği kişinin saâdetindendir. Ahlâkının fenâlığı ise, şekâvet alâmetidir.*” buyurmaktadırlar.

Hayâsızlık yâni utanma duygusunun yok olması, *önemli bir ahlâk zayıflığıdır*. Bu insanı kötü sonuçlara götürür. *Onun için*, Peygamber (SAV) Efendimiz hayânın yâni utanmanın, *baştan sonuna kadar*, hayır olduğunu bildirmiştir. *Bu yüzden*, hayâsı giden için, *tehlike zillerinin çalmaya başladığı* söylenebilir. Nitekim Peygamber (SAV) Efendimiz, *İbn Mâce’de geçen*, bir hadîsi şeriflerinde meâlen şöyle buyurmuşlardır:

“*Allah bir kulunu helâk etmek isterse, ondan ilk önce hayâsını yâni utanma duygusunu alır. Hayâsı alınan kişi uğursuz olur, emânet duygusundan sıyrılır. Emânet duygusunu yitirince onu hep hâin olarak görürsün. Hâin olanın merhâmeti kalmaz. Merhâmetsiz olan kovulmuş bir hâldedir. En son onu öyle bir hâlde görürsün ki, İslâm Halkası artık onun boynundan alınmış olur.*”

Yaratılış Sebebini En Güzel Anlayan Millet

“Peygamber (SAV) Efendimiz devrinde, *onu tâkip eden*, Tâbiîn Devri’nde, *İslâm ve İslâm Ahlâkı’nın korunması zor olmuyordu*. Fakat yıllar geçtikçe ve insanların dünyâ malı, refâhı ve dünyâ sevgileri arttıkça, *İslâm Ve Ahlâkı’nın korunmasında zâfiyetler artmaya başladı*.

⁷⁸ *Şâh-ı Nakşîbend Muhammed Bahaüddin Buharî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.karaca.de/turk/naksi.htm>, En Son Erişim Târihi: 30.08.2014.

İşte Tasavvuf Sistemi, *İslâm Ve Ahlâkı'nın korunması için, temelde 7 edep ve hayâyı muhâfaza edip kuvvetlendirmek için*, geliştirilmiş bir ilim ve eğitim sistemidir. *Daha başka bir ifâdeyle*, bir Müslüman için ilim, amel (iş) ve ihlâstan ibâret olan İslâm Dini'nde, *ilimde ve / veyâ amelde ne kadar parlak olunursa olunsun*, ihlâstan yoksun olunduğunda, *son nefeste yine şeytanın tasallutundan ve îmânın tehlikeye düşmesinden kurtulmanın mümkün olamayacağı* açıktır.

Tasavvuf, *bu sebepten*, üçüncü merteye olan İhlâsı kazandırma temelleri üzerine kurulmuştur. *Yâni Tasavvuf*, İslâm'da mecbûrî olmamakla berâber, *şeytanın karşısında*, îmânın daha fazla emniyet altına alınması açısından, *İslâm'a ve İslâm Ahlâkı'na âit*, gerekli eğitim ve öğretim için, *güzel bir eğitim yolu ve metodu olmuştur*.

Bu güzel yol (tarik), *bilhassâ karakterlerine çok uygun gelen*, Türkler tarafından heyecanla benimsenmiş, *bu yüzden*, bu yolda Türkler arasında, *ölmez şahsiyetler çıkmıştır*. Daha özel olarak şunu söylemek mümkündür:

Yaratılış sebebini, en güzel bir şekilde anlayıp kavrayan ve o yolda güzel eser ve hizmetler sunanlar arasında "Türkler" başta gelmektedir.

MEVLÂNÂ HÂLİD-İ BAĞDADÎ (RhA) HAZRETLERİ

Özler:

“İnsanları Hak’ka ve hakikat’e ancak takva ulaştırır.”

“Bu yolun büyükleri kendilerine bağlı olanlardan gâfil değildir. Onlara kimse kafa tutamaz. Onlara kafa tutanın işi de, başı da, saâdeti de gider.”

“Evliyânın kalbleri, ilâhî nûrların çıkıp geldiği kaynaklardır.”

“Onların hoşnut olduğundan, Hak Teâlâ da hoşnuttur. Onların kalblerinde yer eden, büyük devlete kavuşmuştur.”

“İdâri makamlarda bulunanların sözlerini aktarıp yalnız onlarla meşgûl olanların sohbetlerini terk edin!”

“Çünkü onların işâretleri bile sizleri töhmet altında bırakır.”

“Zarûretsiz olarak devlet reisinin, zâlim âmirler ve yardımcılarının aralarına girip çıkmayınız.”

“Sizler, ‘onları ıslâh edeceğiz’ dersiniz, aldanırsınız. Onları ıslâh etme mecbûriyetinde de değilsiniz.”

“Ve onlara, zâlimlerden zannedip coşku ve gururla kötü söyleyerek gıybetlerini de etmeyin ve onları küçümsemeyiniz.”

“Bizim yolumuz, İslâm Dîni’ne ittibâ (uyma) yoludur. Herkes elinden geldiği kadar buna Çalışmalıdır!”

*“Allah adamlarının iğnesini (dokunaklı sözlerini)
ilâç gibi bilmelidir.”*

*“Çünkü bu tâîfenin celâli, cemâl ile karışıktır.
Yâni, kızmalarında da merhâmet vardır.”*

*“Bütün gayretle,
Sünnet'in yayılmasına ve
bid'atlerin yok edilmesine çalışmalı,
Müslümanların, Ehl-i Sünnet âlimlerinin bildirdikleri
doğru îtikât üzere olmalarına uğraşmalıdır.”*

*“Bu işle uğraşmadan
yapılan zühdt (zühhd) ve ibâdeti, kör,
kötürüm ve ihtiyarlar da yapar.”*

*“Başkalari senin gıybetini
yapsa da sen onların hakkında konuşma!”*

*“Sakın şekil ve
şemâilimi sayarak ağıt yakmayın!”*

*“Beni seven,
Allah rızâsı için bayramlarda
kurban kessin, sevâbını rûhuma bağışlasın.
Ardından Kur'ân'ı Kerîm okusun, hatim duâlarında
adımı ansın.”*

*“Yaşım 50, kaza borcum yok ama siz yine
de 35 yıllık farzları iskat etmeyi unutmayın!”*

*“Nefs-i emmâreden
kurtulmanın alâmeti, insanların övmesi ile
ayıplamasını, eşit görmektir.*

*İnsanların rağbetine
sevinip, aramamalarına, etrâfınızda
dolaşmamalarına üzölmek, basitlik, büyük
akılsızlık ve anlayışsızlıktır.”*

Hâlid-i Bağdadî

Hâlid-i Bağdadî (RhA) Kim?

Kürt asıllı olan Mevlânâ Hâlid-i Bağdadî (RhA) Hazretleri, **18. Yüzyıl'ın sonu, 19. Yüzyıl'ın başında**, Irak ve Şam'da yetişmiş olup, *büyük velîlerden oluşan, Silsile-i Âliyye* adı verilen, *Altın Silsile'nin 30. halkasını oluşturmaktadır*. O insanlara, *gerçek yaratılış sebepleri doğrultusunda*, hak (gerçek) yolu göstererek, *onları hakikî saâdete*, kurtuluşa kavuşturan, *asrının müceddidi olan*, büyük bir zattır.

Mevlânâ Hâlid-i Bağdadî (RhA) Hazretleri'nin babasının ismi Ahmed idi. *Bu Büyük Velî'nin ismi Hâlid, lakâbı Ziyâüddîn'dir. Bağdadî sıfatıyla meşhûr olmuştur.* Babası Hazret-i Osman'ın, annesi ise, Hazreti Ali'nin soyundandır. *Bu sebeple Osmânî diye de anılmaktadır.* Nakşîbend Tarikatı'nın Hâlidîye Kolu'nu kurmuştur.

Burada '*kurmuştur*' sözü yanlış anlaşılmasın! *Bu sözden maksat, onun tâkip ettiği Tasavvuf Yolu, Hâlidîye Kolu olarak, anılmaya başlamış ve bu ad tutunmuştur. Daha doğrusu, "Hâlidîye Kolu" onun adından gelmektedir.*

Hâlid, *Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî diye meşhûr olmuştur. 1778 (Hicrî 1192) senesinde Irak'ta, Bağdât'ta Süleymaniye'ye sekiz kilometre uzaklıktaki, Karadağ kasabasında doğan, Mevlânâ Hâlid-i Bağdadî (RhA) Hazretleri, 1827 (Hicrî 1242) senesinde, Şam'da vefât etmiştir. Kabri Şam'ın kuzeyinde, Kâsiyûn Dağı eteğindeki kabristanda, kendi adı ile anılan türbesindedir.*

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî, *Kadirî dergâhında da eğitim görmüş olduğu için, aynı zamanda bir Mevlevî'dir. Bu yüzden, Hâlid-i Bağdâdî (RhA), Abdülkâdir Geylânî'nin el verdiği, bir kimse olarak da bilinmektedir. Bu özelliği ile Hâlidîlik ve Geylânîlik, Tasavvuf'ta birbiriyle bağlantılı bir tarikat gibi görünmektedir.*

Ancak daha sonra, *Hazreti Hızır'dan ders aldığı ve onunla "Âlemleri, ilâhî katları birlikte gezerek öğrendiğini"* bildiren Hâlid-i Bağdâdî (RhA), *bir tarikat olmayan, ancak bir bilim ve sevgi birliği olarak tanımlanabilecek, "Hâlidî Öğretisi" ile Geylânîlik'ten ayrılmıştır*⁷⁹.

Hâlid-i Bağdâdî (RhA), *zamânın ünlü hoca ve âlimlerinden eğitim görmüş, Arapça ve Farsça nazım ve nesirdeki üstünlüğüyle, en önde gelen belâgat âlimleri seviyesine yükselmiştir.* Daha sonra eğitimi için, *uzak yerlere giderek, oralarda ilmini daha yüksek mertebelere çıkarmıştır.*

Hâlid-i Bağdadî (RhA) Hazretleri, *tanınan ve takdir edilen ilmi kişiliği yanında, üstün ahlâk ve takvâsı ile de her zaman dikkati çeken bir*

⁷⁹ Anonim, *Mevlana Halid-i Bağdadi" Kimdir?*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.hanifislam.com/zigzag/bol02/bol02a.htm>, En Son Erişim Târihi: 05.09.2014.

özelliğe sâhip olmuştur. Ledünnî yâni kaynağı Kur'an'da gizli olan bilimlere de, *son derece vâkıf olup*, bu konularda o, *zamânın ileri gelen üstatlarından da*, daha ileri, *bir seviyede bulunmaktaydı*.

Üstün bir zekâyâ, *güçlü bir hâfızaya* ve derin bir anlayışa sâhip olan Hâlid-i Bağdadî (RhA), *bununla birlikte*, hocalarına karşı kendini, *küçük ve âciz gösterir*; bildiği hâlde, *“bilmeyen” bir kimse gibi davranırdı*.

Bu davranışı, *bir anlamda*, yaptığı hayrı, iyiliği duyurmak istemeyen; *ancak yaptığı yanlış bir hareketi de gizlemeye çalışmayan*, bir kimse anlamına gelen ‘Melâmi’ *davranıştı*. Bu yüzden herkes tarafından sevilen, *çok sabırlı, kanaatkâr ve çok muhterem bir kişiydi*. Dâimâ rûhânî bir cezbe, *ağlama ve tefekkür hâlinde bulunan*, Hâlid-i Bağdadî (RhA), *mânevî olarak*, kemâle ermiş üstün bir kişiliğe sâhipti.

“Senin Nasîbin Hindistan’da!”

Hâlid-i Bağdadî (RhA) Hazretleri, *Hac’ca giderken rastladığı*, bir Allah (CC) dostu ona, ‘*Kimsenin işine gücüne karışma!*’ alanında bir nasihatte bulunur. *Kâbe’ye vardığında bu nasîhati unutan Hazret*, arkasını Kâbe’ye dayamış, *kendine doğru bakan*, birisine, *içinden*, kızmaya başlar, *bu ne saygısızlık diye...*

Derken adam, Hâlid-i Bağdadî (RhA) Hazretleri’ne “*Ey kişi, sana yapılan nasîhati böyle ne çabuk unuttun!*” der.

Hâlid-i Bağdadî (RhA) Hazretleri derhal toparlanır, *bu kişinin büyük bir zat olduğunu düşünerek*, özür diler ve kendisini eğitmesini ister.

O zat “*hayır!*” der, *aynı anda*, ayağını kaldırıp, *ayağıyla*, Hindistan tarafını işâret eder ve şöyle der:

“*Senin nasîbin (yetişmen) Hindistan’da!*”.

Hâlid-i Bağdadî (RhA) Hazretleri, “*O anda Hindistan’ın şehirleri gözümün önüne geldi.*” demektedir.

Mânevî işâreti alan Hâlid-i Bağdadî (RhA) Hazretleri, *bir müddet sonra*, Hindistan yoluna koyulur, *oruçlu olduğu hâlde*, 2 ayda Hindistan’a vâsıl olur, *hocası Abdullah Dehlevî (RhA) Hazretleri’ne kavuşur*.

Abdullah Dehlevî (RhA) Hazretleri, *onu talebeliğe kabûl eder*, ona nefsinin terbiyesi için, *dergâhı temizleme vazîfesini verir*. Hâlid-i Bağdadî (RhA), *ilimde bu kadar âlim olmasına rağmen*, buna hiç îtirâz etmemiştir. Bir gün yerleri temizleme işi nefesine zor gelmiş, *derhal nefesine*:

“Eğer mübârek hocamın verdiği bu şerefli vazîfeden kaçarsan, sana yerleri süpürge ile değil, bu sakalınla süpürtürüm!” diyerek nefisini şiddetle *îkâz etmiştir*. Artık bundan sonra hatırına böyle hiçbir düşünce gelmemiştir.

Bir gün yine su taşırken, hocası Abdullah Dehlevî (RhA) Hazretleri ile karşılaşır. Abdullah Dehlevî (RhA), *onun mübârek omuzları üzerinden*, Arş’a doğru muazzam bir nûrun yükseldiğini, *meleklerin ona gıpta ve hayranlıkla baktıklarına şahit olmuştur*.

Abdullah Dehlevî (RhA), *Mevlânâ (RhA)’in Tasavvuf’ta pek yüksek derecelere eriştiğini*, kemâle gelip olgunlaştığını görünce, *bu vazîfeden alarak*, onun devamlı huzûrunda bulunmasını emretmiştir.

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî (RhA) Hazretleri, *orada da*, hocasına canla başla hizmet ederek, *büyük mücâhede*, çetin riyâzetler çekmiş, Abdullah (RhA) Dehlevî’nin huzurlarında, *beş veyâ altı ay çalışıp*, sohbetleri ve nazarlarıyla büyük velîlerden olma saâdetine erişmiş, *huzur ve müşâhede makâmına kavuşmuştur*.

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî Hazretleri (RhA), *Abdullah Dehlevî (RhA)’in kalbindeki*, bütün esrâr ve mânevî üstünlükleri elde etmiştir.

Dönüş

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî (RhA) Hazretleri Bağdat’a geri dönüyor...

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî (RhA) Hazretleri, *Hindistan’da bir yıl kadar kaldıktan sonra*, Şeyh Hazretleri, ona *“velâyeti ikmal ettiğini”*,

dirâyet ve tam bir vukuf, “sülûkunu” *tamamladığını bildirmiş* ve ona, “irşad icâzeti” *vermiştir*. Hilâfetin en üst derecesi olan, “Hilâfet-i Temme” ile onu beş tarıkatta halîfe yapmıştır. Bu tarikatlar, Nakşibendî, Kadirî, Sühreverdî, Kübrevî ve Çeştî’dir.

Bağdâdî (RhA) Hazretleri’nin Bağdat’a geri dönüşünde, Şeyh Hazretleri birlikte onu, yedi kilometre yürüyerek yolcu etmiştir.

Hicrî 1228 yılında Bağdat’a yerleşen Bağdadî (RAh), *burada on yıl kadar kaldıktan sonra*, Hicrî 1238 yılında, *müridleri, ‘etrâf-ı iyâli’ ve halîfeleriyle birlikte, Şam’a yerleşmiştir.*

Kaldığı her yerde, *kalabalık insan gruplarının izdihâmı içerisinde*, birçok âlim ve emir onu ziyârete gelmiştir. O gelenleri, *tefsir, hadis, tasavvuf, fıkıh ve çeşitli ilmî konularda yetiştirmeye çalışır*, irşad ederdi. Kudüs, Halep ve Irak’ın *tamâmı*, özellikle Bağdat, Basra, Kerkük, Erbil, İmâdiye ve Cezîre bölgeleri; *Güneydoğu Anadolu*, özellikle Mardin, Gaziantep, Urfa ve Diyarbakır bölgeleri; *ayrıca Hindistan, Afganistan, Mâverâünnehir, Mısır, Amman ve Mağrip (Batı ülkeleri) halkından*, pek çok kimse onun müridi olmuşlardır.

Mevlânâ Hâlid-i Bağdadî (RAh), *Hicrî 1242 (Milâdi 1827) yılında*, Zilkâde ayının 14. Cumâ gecesı, *tâun (vebâ) hastalığından vefât etmiştir*. Kabri Şam’da olup Müslümanların ziyâretine açıktır.

“Hem Sen Yapılan Nasîhati Ne Çabuk Unuttun”

Hâlid-i Bağdadî (RhA) Hazretleri’nin başından geçen, *yukarıda kısaca değindiğimiz*, hâdiseyi bada şimdi, *biraz daha*, açabiliriz:

Hâlid-i Bağdadî (RhA)’ın Hicrî 1220 yılında, *Medîne-i Münevvere’yi ziyâretleri sırasında*, başından geçen ilginç olayı şimdi kendi ağzından dinleyelim:

“Medîne-i Münevvere’de, sâlihlerden biri ile karşılaşp, özellikle irşâdım konusunda faydalanmak istiyordum. Bir gün, Yemenli, ‘istikâmet sâhibi’, âlim ve âmil bir zatla karşılaştım. Hiç bir şey bilmeyen bir kişinin,

büyük bir âlimden nasîhat istemesindeki tavrını takınarak, bana öğüt vermesini talep ettim. Birçok nasihatte bulundu ve sonunda şöyle dedi⁸⁰:

‘Mekke-i Mükerreme’de, zâhirî görünüşü şerîata ters düşse bile, gördüğün her şeye hemen karşı çıkmaya kalkışma!’

“Mekke-i Mükerreme’ye vardığımda, bir Cumâ günü, bir deve kurban eden kişinin eciri kadar sevâba nâil olmak için, Mescid-i Haram’a erkenden geldim. Kâbe’ye karşı oturup “Delâil” okumaya başladım. Bu sırada, siyah sakallı, gösterişsiz, basit bir kıyâfet giymiş bir adamın geldiğini ve sırtını Kâbe’nin duvarına dayayıp, yüzünü bana çevirdiğini gördüm.”

“İçimden, ‘Bu adam Kâbe’ye karşı edep dışı davranıyor’ diye düşündüm. Bu düşüncemin akabinde, o adam bana şunları söyledi:

‘Be adam! Sen bilmiyormusun, Allah katında mü’mine hürmet, Kâbe’ye hürmetten daha üstündür. Tutup da, benim Kâbe’ye sırtımı dönüp, yüzümü sana çevirmeme îtiraz ediyorsun. Hem sen Medîne’de yapılan nasîhati ne çabuk unuttun!’

“Bu sözler üzerine, onun kesinlikle büyük bir ‘veli’ olduğunu anladım ve hemen ellerine kapandım. Özür dileyerek beni irşâdetmesini istedim. O da, ‘Senin irşâdın bu diyarda değildir’ deyip, eliyle Hindistan tarafını işâret etti. ‘Sana bu yönden işâret gelecektir ve irşâdın orada olacaktır’ diyerek sözünü tamamladı⁸¹.”

Mevlânâ Hâlid-i Bağdadî’ (RhA), bu olaydan dört yıl sonra, Hicrî 1224 yılında Hindistan’a giderek, orada Şeyh Abdullah Dehlevî (RAh)^ø Hazretleri’nin mürşidliğinde, Nakşîbend tarikatına girmiştir.

⁸⁰ Anonim, *Mevlana Halid-i Bağdadi” Kimdir?*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.hanifislam.com/zigzag/bol02/bol02a.htm>, En Son Erişim Târihi: 05.09.2014.

⁸¹ Anonim, *Mevlana Halid-i Bağdadi” Kimdir?*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.hanifislam.com/zigzag/bol02/bol02a.htm>, En Son Erişim Târihi: 05.09.2014.

^ø RAh kısaltması, “Rametullâhi Aleyh=Allah’ın rahmeti üzerine olsun!..” demektir.

“Din ve Dünyâlık İsterim”

‘Güneşler Güneşi Hz. Mevlânâ Hâlid’⁸² adlı ederde, *Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî (RhA) Hazretleri’nin*, Abdullah Dehlevî (RhA)’in kalbindeki bütün esrâr ve mânevî üstünlükleri elde etmesinden sonra, *hocasının izniyle*, geri döneceği sırada, şu bilgilere yer verilmektedir:

Şâh Abdullah Dehlevî (RhA) Hazretleri Hazreti Hâlid’e hitâbederek:

‘Ey Hâlid!’

‘Memleket’in Bağdat’a git! Âşıklara, hâl sâhiplerine, iyi kadılara doğru yolu göster!’...

‘Ey Hâlid!’

‘Kalacağın yere git, irşâdı genişletmeye çalış! Şimdi ne istersen vereyim.’

‘İste Ey Hâlid!’

“Hazreti Hâlid buyurdular ki:”

‘Din ve Dünyâlık İsterim.’

“Şâh Hazretleri buyurdular ki:

‘Ey Hâlid! Git! Her istediğini sana verdim.’”

Titreyen Paşa

Böylece memleketi Bağdâ’a gelen Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî Hazretleri, *insanlara İslâm’ın emir ve yasaklarını anlatıp*, dünyâ ve Âhiret’te kurtuluşa ermeleri için çalışmaya başladı.

⁸² Ulusoy, T., ve Yavuz, A. F., *Güneşler Güneşi Hz. Mevlânâ Hâlid*, Uluçınar Yayınları, 1974, İstanbul.

“O günlerde, Bağdât Vâlisi Saîd Paşa, ziyâretlerine geldi, birçok âlimin sessiz, başları önüne eğik, hizmetçiler gibi edeple huzûrunda oturmuş olduklarını gördü ve Mevlânâ Hâlid Hazretleri'nin heybetini görünce, diz çöküp titremeye başladı.”

Mevlânâ Hâlid'in celâl hâli gidince, Saîd Paşa'nın titremesi geçti ve duâ istedi. Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî Hazretleri ona duâ edip:

‘Kıyâmet’te, herkes kendi nefsinden suâl olunur. Sen ise nefsinden, yâni kendinden ve emrin altında olanların hepsinden suâl olunursun. Hak Teâlâ’dan kork!’

‘Çünkü senin için önünde öyle bir gün vardır ki, o günün korku ve dehşetinden evlâdına süt veren analar, evlâdını unuturlar. Hâmile olanlar, korkudan vakitsiz doğururlar. İnsanları sarhoş görürsün. Onlar sarhoş değil, ancak Allâhü Teâlâ'nın azâbı çok şiddetlidir.’ deyip nasîhat buyurunca, Saîd Paşa yine titremeye başladı ve yüksek sesle ağladı.”

“Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî, Hazretleri karşılaştığı güçlükleri hocası Abdullah Dehlevî'ye bir mektupla arz edince, hocası ona yazdığı mektupta şunları buyuruyordu^{83,84}”;

‘Mektubuma Rahman ve Rahîm olan Allâhü Teâlâ'nın şerefli ismiyle başlıyorum. Allâhü Teâlâ'nın sevgili kulu mübârek Mevlânâ Hâlid! Esselâmü aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtühü...’

‘Tepeden tırnağa kadar kusurlu olan bu fakîre, her an ziyâdesi ile gelmekte olan Allâhü Teâlâ'nın nîmetlerine şükür ve hamd etmek yazıya ve söze sığmaz.’

⁸³ Anonim, *Hayat-I Şerifleri*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <https://mevlanahalidibagdadim.wordpress.com/>, En Son Erişim Târihi: 05.09.2014.

⁸⁴ Anonim, *Hayat-I Şerifleri*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <https://mevlanahalidibagdadim.wordpress.com/>, En Son Erişim Târihi: 05.09.2014.

Siz, istifâde etmek isteyenlere yardımcı olunuz. Onlar da emredilen zikir ve diğer vazîfeleri yerine getirip saâdetlerini bunlardan bilsinler. Büyüklerin yolunu inkâr edenlerle görüşmesinler!’

‘Hocana kötülük edenle iyi olursan, köpek senden daha iyidir.’ sözü meşhûrdur. İmâm-ı Rabbânî Hazretleri’ne îtirâz edenlerden uzak olunuz! Âlimler ve ârifler söylemişler ve yazmışlardır ki:

‘İmâm-ı Rabbânî Hazretleri’ni sevenler, mü’min ve müttekilerdir. Ona buğz edenler münâfık ve şakîlerdir.’

‘İslâm memleketleri hazret-i Müceddîd’in feyzleriyle doldu. Ve bütün Müslümanlar’a, Hazreti Müceddîd’in nîmetlerine şükür ve hamd etmek vâcib oldu.’

O memleketin âlimleri, şerîfleri ve âmirleri mübârek varlığını nîmet bilip sizden istifâde edeler. Size tâzim ve hürmette kusur etmeyeler, muhâliflerinize, size sû-i kasd edenlere ve sizi çekemeyenlere mâni olalar.’

Bu fakîr, bunları nasîhat yollu yazdım. Resûlullah Sallallâhü aleyhi ve sellem; “Din nasîhattir.” buyurdu.’

*‘Allâhü Teâlâ, sizi, Şâh-ı Nakşibend’in, Müceddîd-i elf-i sâni’nin ve kalbimin kiblesi **Mirzâ Sâhib**’in halîfesi etmiştir. Hiç kimse sizin yerinizi alamaz!*

Sizin eliniz, benim elimdir ve sizi görmek, beni görmektir. O uzak yerden buraya gelmeye kalkmayın! İhtiyâç yüzünü bu tarafa çevirmek ve kalb ile hatırlamak yetişir.’

‘Allâhü Teâlâ kendi rızâsına ve Habîb’ine uymaya muvaffak eylesin! Âmîn⁸⁵.’...

⁸⁵ Anonim, **Hayat-I Şerifleri**, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <https://mevlanahalidibagdadim.wordpress.com/>, En Son Erişim Târihi: 05.09.2014.

Bir Zılgıt

“İstanbul ve Anadolu Evliyâları” adlı kitaptan devam edelim:

“Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî Hazretleri, meşhûr Şîî Âlimi İsmâil Kâşî’yi, talebesinin önünde rezîl etti.”

“Mevlânâ Hâlid, *bâzı şîî tefsîr kitaplarını okumuş, Kur’ân’ı Kerîm’in birçok âyet-i kerîmelerinin şîîler tarafından değiştirilip, mânalarının tahrif edildiğini görmüştü.* Meselâ; Enfâl Sûresi **70. Âyeti**’nde meâlen; *‘Bedr Gazâsı’ndaki esirleri salıverdiğin için Allâhü Teâlâ seni affeyledi.*’ âyeti kerîmesini Ebû Bekr-i Sıddîk (RA) hakkındadır, *şeklinde tefsîr ediyorlardı.*

Mevlânâ Hâlid, İsmâil Kâşî’ye; *“Peygamberler günah işler mi?”* dedi. Kâşî; *“Bütün peygamberler mâsûmdur, günah işlemezler.”* dedi.

Mevlânâ Hâlid:

“Peki, Kur’ân’ı Kerîm’in, “Bedr Gazâsı’ndaki esirleri salıverdiğin için Allâhü Teâlâ seni affeyledi.” meâlindeki âyet-i kerîmede; “Af” söylendiğine göre bu, günah işlemiş mânâsına gelmiyor mu? Hâlbuki peygamberlerden günah olan bir iş meydana gelmemiştir.” deyince, Kâşî, *“Bu âyeti kerîme Ebû Bekr’i azarlamaktadır, onun hakkındadır, Peygamberimiz’in hakkında değildir.”* dedi.

O zaman Mevlânâ Hâlid Hazretleri:

“O hâlde, Allâhü Teâlâ Ebû Bekr’i affettim buyuruyor da siz niçin affetmiyorsunuz?” dedi.

“Kâşî cevap veremeyerk mahcûp ve rezîl oldu...”

Bu Nasîhatleri İyi Düşününüz!

Mevlânâ Hâlid Hazretleri buyurdular ki:

“Bu yolun büyükleri kendilerine bağlı olanlardan gâfil değildir. Onlara kimse kafa tutamaz. Onlara kafa tutanın işi de, başı da, saâdeti de gider. Hanım, çocuklar, mal ve mülk, Allâhü Teâlâ’nın emânetleridir. Emânetlerini istediği zaman alır.”

“Nefs-i emmâreden kurtulmanın alâmeti, insanların övmesi ile ayıplamasını, eşit görmektir. İnsanların rağbetine sevinip, aramamalarına, etrâfınızda dolaşmamalarına üzülmek, basitlik, büyük akılsızlık ve anlayışsızlıktır. En mühim vasiyetim şudur ki:”

“Ölümü, Âhiret hallerini ve nîmetlerin hakîki sâhibini unutmayınız. Elden geldiği kadar peygamberlerin efendisinin (Sallallâhü aleyhi ve sellem) sünnetine uymada ileri gitmeye çalışınız. Günde bin kere duyulmayacak kadar alçak sesle, Kelime-i tehlîl (Kelime-i tevhid) söyleyiniz. “Hem kalbe yönelerek, hem de mânasını düşünerek olsun! Böylece kalpte, hakîkî matlûbdan başka bir şey kalmasın. Zîrâ büyüklerin yolunda asıl maksat mâbûddur. İhlâs ne kadar çok olursa, evliyânın yardımı o kadar ziyâde olur.”

“Evliyânın kalbleri, ilâhî nûrların çıkıp geldiği kaynaklardır. Onların hoşnut olduğundan, Hak Teâlâ da hoşnuttur. Onların kalblerinde yer eden, büyük devlete kavuşmuştur.”

“Bizim yolumuz, İslâm dînine ittibâ (uyma) yoludur. Herkes elinden geldiği kadar buna çalışmalıdır. Allah adamlarının iğnesini (dokunaklı sözlerini) ilâç gibi bilmelidir. Çünkü bu tâifenin celâli, cemâl ile karışıktır. Yâni, kızmalarında da merhâmet vardır.”

“Bütün gayretle, sünnetin yayılmasına ve bid’atlerin yok edil-mesine çalışmalı, Müslümanların, Ehl-i Sünnet âlimlerinin bildirdikleri doğru îtikâd üzere olmalarına uğraşmalıdır. Bu işle uğraşmadan yapılan zühd ve ibâdeti, kör, kötürüm ve ihtiyarlar da yapar.”

“Namazın şart ve rükünlerini, sünnet ve edeblerini anlatan kitapları insanlara okuyup tavsiye etmeniz büyük devlettir. İnsanlardan gelen sıkıntılara katlanmak, Allâhü Teâlâ’nın beğendiği, Resûlullah’ın sevdiği ve büyük evliyâların özendiği bir ahlâktır⁸⁶.”

⁸⁶ Yılmaz, S., *İstanbul ve Anadolu Evliyâları*, Huzur Yayınevi, İstanbul.

Mevlânâ Hâlid Hazretleri'nin Vasiyetleri

Mevlânâ Hâlid Hazretleri, “Bundan sonra sizlere vasiyetim” diye bir mektubunda şunları tembih etmektedir⁸⁷.

“Sizlere en şiddetli ve kuvvetli şekilde Sünnet-i Seniye’ye yapışmayı emrederim.”

“Yine sizlere, alçak bid’atçılara ve câhiliyenin âdet ve geleneklerine itiraz etmenizi ve sûfîlerin Kur’an ve Sünnet’e uygun olmayan davranış ve sözlerinden mağrur olmamanızı emrederim.”

“İdârî makamlarda bulunanların sözlerini aktarıp yalnız onlarla meşgûl olanların sohbetlerini terk edin! Çünkü onların işâretleri bile sizleri töhmet altında bırakır.”

“Saâdete eren kimse, başkalarının iyi ve kötü davranışlarından ders alan ve ona göre davranandır.”

“İhvânın ihtiyaç ve işlerini görmek ibâdetlerin en büyüklerindendir. Ama sizleri bu düşünce aldatmasın! Eğer yapacağınız iyilikten daha büyük günâh ve zarar meydana gelecekse onu terk etmek daha büyük ibâdetdir.”

“Zarûretsiz olarak devlet reisinin, zâlim âmirler ve yardımcılarının aralarına girip çıkmayınız. Sizler, onları ıslâh edeceğiz dersiniz aldanırsınız. Onları ıslâh etme mecbûriyetinde de değilsiniz. Ve onlara, zâlimlerden zannedip çöşku ve gururla kötü söyleyerek gıybetlerini de etmeyin ve onları küçümsemeyiniz.”

“Çünkü onları küçümserseniz kendinizi sâlih amel sâhiplerinden zannedip kendini beğenmişlik hastalığına kapılarak câhillik yapmış olursunuz. Bizlerden kim var ki zâlimlerden değildir. Sizin üzerinize düşen, “İmamlarınız için kötü söylemeyiniz. Onların ıslâhına duâ ediniz. Onların ıslâhı sizin ıslâhınızdır,” hadis-i şerîfi gereğince⁸⁸, onlara ve yardımcılara hayırlı işlerinde muvaffakiyet ve hallerinin ıslâhına duâ etmektir.”*

⁸⁷ Hilye-i Bağdâdî., Hz. Mevlâna Ziyâeddin Halidi Bağdâdî, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://allahdostlar.blogspot.com.tr/2008/11/hz-mevlana-ziyaeeddin-halidi-bagdadi.html>, En Son Erişim Târihi: 07.09.2014.

* Tasavvufta, küçük bir günah yapmak da zâlimlik sayılmaktadır.

⁸⁸ Hilye-i Bağdâdî., Hz. Mevlâna Ziyâeddin Halidi Bağdâdî, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://allahdostlar.blogspot.com.tr/2008/11/hz-mevlana-ziyaeeddin-halidi-bagdadi.html>, En Son Erişim Târihi: 07.09.2014.

“Arzûları ile dünyâ nîmetlerine dalıp zevki sefâsının peşinde dolaşanları, dünyâyı toplamak, celbetmek için yanınıza yaklaşmak isteyenleri ve makam ve mevki kazanmak ve ilimle bir makam elde etmek için koşanları ya da ilimlerini makam ve mevkiye vesîle kılanları, dünyâ makam ve mevkîlerinden kendilerine bir yol görününce, kaplanların avlarının üzerine sıçradıkları gibi, o makâmı elde etmek için sıçrayanları, avâre avâre işsiz güçsüz dolaşanları, günlük geçimini sağlamak için tekke ve şeyhlerin çevresinde dolaşan tembel kişileri yanınıza çağırmayınız.”

“Kendisine en az tâbî olunuz, dünyâ ehliyle alâkası en az olanınız, geçiminde israfsız yaşayıp kendi servetini artırmayan ve başkalarına yük olmayanınız, insanların hukûkuna riâyât etmekte hatâyâ düşmemek için fıkıh ilmi ile meşgul olanınız, devlet başkanı ve ricâlinden en uzak kalanınız bana en çok sevgili geleninizdir.”

“İnsanları Hak’ka ve hakikat’e ancak takva ulaştırır.”

“Her ne zaman size tâbî olanlar çoğalırsa, Kur’an-ı Kerîm okuyunuz⁸⁹.”

Nefis ve şeytanın en çok sevmediği şey, Kur’an dinlemektir. Kur’an’ı Kerîm bir toplulukta devamlı olarak okunup anlatılmaya çalışılırsa, o topluluğa devam edenlerin sayısı zamanla azalır. Sonunda okunup anlaşılmaya çalışılan, Kur’an’ı Kerîm’in civârında insan kalabalıklarının özü kalır.

Mevlânâ Hâlid Hazretleri, konuşmasını şöyle sürdürüyor:

“Bu tarîkatın büyüklüğü ve makamları ile oynanılmaz.”

“Tarîkata girip de ehl-i dünyâ olanların durumu, tarîkata hiç girmemiş ehl-i dünyâ olanların durumu ile mukayese edilemez.”

⁸⁹ Hilye-i Bağdâdî., Hz. Mevlâna Ziyâeddin Halidî Bağdâdî, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://allahdostlar.blogspot.com.tr/2008/11/hz-mevlana-ziyaeeddin-halidi-badadi.html>, En Son Erişim Târihi: 07.09.2014.

“Tarîkat’ımızın imamlarından Bahaüddin Nakşibend (RhA) ve Ubeydullah-ı Ahrar (RhA) Hazretleri, izinsiz Hac’ca hazırlandıktan ve medreseye okumaya gittikten sonra şeyhinden izin isteyenleri cemaatlerinden reddetmişlerdir.”

“Nerede olursan ol, insanlara ezâ ve cefâ verme!”

Başkaları senin gıybetini yapsa da sen onların hakkında konuşma!”

“Mü’min kardeşlerin aç ve muhtaç iken sen şehvetin uğruna bolca harcama yapma! Elindeki nîmetlerden onlara da tattır.”

“Kesinlikle yalan söyleme!”

“Hiç kimseyi küçük görme, nefsinin hiç kimseden üstün olduğunu düşünme!”

“Niyetini temiz tut! Bil ki ibâdetlerin ruhûnun niyet olduğunu bilmelisin!”

“Allah’ın rahmetinden ümidini kesme! Çünkü Onun rahmeti ve lütfu, kul için bütün insanların ve cinlerin ibâdetinden hayırlıdır.”

Âlimlere ve kuran hâfızlarına ikram et!”

“Ricâcı da olsalar idâreciliği kabul etme! Müslümanların başındaki idârecilerin ve imamların sâlih kişiler olmaları için duâda bulun.”

‘Mevlânâ Hâlid Kerâmet İzhar Ediyor Demeseler...’

“Eğer insanların, ‘Mevlânâ Hâlid Kerâmet İzhar Ediyor’ demelerinden korkmasaydım, bütün dostlarımla vedâlaşardım”

Mevlânâ Hâlid (RAh) Hazretleri, bir ara Kudüs’e gitmeyi karar verirse de, o günlerde Şam’da bir vebâ salgını baş gösterir. Talebeleri ona, “Hocam hiç durmayın, Şam’dan kaçmaya bakın!” diye yalvarsalar da o,

“Şimdi sabredilecek zamandır” diyerek, Peygamberimiz (SAV) Efendimiz’in sözüne uyar. Bir vebâ salgını konusunda Peygamberimiz, (SAV):

“*Vebâ olan yere girmeyiniz ve vebâ olan bir yerden, başka yerlere gitmeyiniz, oradan kaçmayınız!*” buyurmuşlardı.

Çok geçmeden Mevlânâ Hâlid (RhA) Hazretleri’nin, *beş yaşındaki*, oğlu Muhammed Behâüddîn hastalanır, *vefât eder*. Bu temiz yavruyu, *henüz*, Kâsiyûn Dağı’na defnedip dönmüşlerdir ki, *zekî, duygulu ve hâl ehli olan*, diğer oğlu Abdürrahmân’da da, *hastalık belirtileri başlar*. O da vefat eder.

Mevlânâ Hâlid (RhA) Hazretleri, *onu da büyük bir olgunlukla yıkar*, aynı yerde toprağa verirler. *Evlât acısı kolay değildir* ama büyük insanlar hep böyle büyük imtihanlara alınırlar.

Mevlânâ Hâlid (RhA) Hazretleri, *sıranın kendisine geldiğini hisseder*, üzerindeki emânetleri sâhiplerine yollar, *vasiyetini yapar*. Demiştir ki:

“*Eğer insanların, ‘Mevlânâ Hâlid kerâmet izhar ediyor’ demelerinden korkmasaydım, bütün dostlarımla vedâlaşardım.*”

Bir yemek esnâsında talebelerinden İbni Âbidîn içeri girer ve şöyle der:

“*Efendim! Dün gece rüyâmda Hazret-i Osman vefât etmiş... Büyük bir kalabalık vardı, cenâze namazını ben kıldırardım...*”

Mevlânâ Hâlid (RhA) Hazretleri, bu rüyâyı bakınız nasıl yorumluyor?

“*Ey İbn-i Âbidîn! Ben, Hazreti Osman’ın evlâdındanım! Pek yakında benim de cenâze namazımı sen kıldırırsın!*”

Vakit yaklaştığında Mevlânâ Hazretleri, sevdiklerine şöyle vasiyette bulunur:

“Sakın şekil ve şemâilimi sayarak ağıt yakmayın! Beni seven, Allah rızâsı için bayramlarda kurban kessin, sevâbını rûhuma bağışlasın. Ardımdan Kur’ân’ı Kerîm okusun, hatim duâlarında adımları ansın. Yaşım elli, kaza borcum yok ama siz yine de 35 yıllık farzları iskat etmeyi unutmayın!”

Mevlânâ Hâlid Hazretleri, *o gece yatsıdan sonra, çoluk çocuğunu yanlarına çağırır, helalleşir ve son namazlarına dururlar.* Bundan böyle sâdece Allâhü Teâlâ’nın kudretini tefekkürle meşgûl olurlar. Her âzâları, hattâ mübârek saçları Hak’kî zikreder, *ev halkı buna ayan beyan şahit olurlar.*

Cenâze namazını, emredildiği gibi, İbn-i Âbidîn kıldırır ve onu da birçok nebi ve velînin yattığı Kâsiyûn Dağı’na bırakırlar...⁹⁰

⁹⁰ Özfatura, İ., *Mevlânâ Hâlid-i Bağdadî*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.biyografi.net/kisiyrinti.asp?kisiid=3058>, En Son Erişim Târihi: 07.09.2014.

MÜRŞİT **AHMED ZİYÂÜDDİN GÜMÜŞHÂNEVÎ (RhA) HAZRETLERİ**

Özler:

Ahmed ibni Süleyman el-Arvâdî (RhA)
Hazretleri, sırf Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî (RhA)
Hazretleri için, İstanbul'a gelmiş, kendisini bulmuş

ve "Sırf
seni irşad etmek için buraya vazîfeli olarak
gelmiş bulunuyorum!"
diyerek onu hâlvete alıp asavvufun
âdâbını, erkânını, ahlâkını, esrârını öğretmiştir.

İki yıl aralıkla iki defâ
hâlvete giren Gümüşhânevî (RhA)
Hazretleri, ikinci hâlvetten sonra 1848'de şeyhi
Ahmed bin Süleyman el-Ervâdî (RhA) Hazretleri'nden:

Nakşibendiyye, Kâdiriyye, Kübreviyye, Çeştiyye,
Sühreverdiyye, Hâlidîyye tarikatlarından icâzet alır.

Bâzı kaynaklara göre, ayrıca, icâzet
aldığı tarikatlar arasında Şâzelîyye, Desûkiyye,
Hâlvetiyye, Müceddidiyye, Mazhâriyye, Rifâiyye, tari katları da bulunmaktadır.

Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri'nin,
Râmuz-ül Ehâdis, Garîbül Ehâdisifîn, Mecmûatıl
Ahzap, Kitâb-ül Ârifîn, Necât-ül Gâfilîn, Netâic-ül İhlas,
Câmî-ül Menâsik, Câmi-ül Mutûn gibi eserleri vardır.

Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri,
talebesi Hilmi Efendi'ye yazdığı mektubunda şunlar var:

*'Korku ve ümit arasında bulunmak,
verdiği sözde durmak, kişiyi öğrenmeye sevk eden
debdebeyi
terk etmek, temizliğe dikkat etmek, nefis ve şehveti
kırarak ahlâkı güzelleştirmek,
rahat ve huzur veren şeylerden
uzak durmak, yalnızlığı seçmek, nefsin isteklerine
uymamak, şeytanî arzûları yok etmeye çalışmak, tevâzû,
şükür ve kanaat sâhibi olmak gerektiğini' tavsiye etmekte ve
öğrencilerine ise:*

*"Amelleriniz, tahsiliniz ve ahlâkınızla
âlim olunuz, insanlara seviyelerine göre hitap
ediniz." buyurmaktaydılar⁹¹.*

Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri Kimdir?

1813 yılında İslâm devletinin beşiği Anadolu'nun şirin şehri Gümüşhâne'nin Emirler Mahallesi yâni bugünkü Bağlarbaşı, *bir İslâm büyüğünün doğumuna sahne oluyordu*. Sizin anlacağınız, **1813** yılında, Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri doğmuştu.

Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî (RhA), *beş yaşlarında okumaya başlamıştır*. Sekiz yaşlarında, *Kuran'ı Kerîm, kasîde, Delâil-i Hayrat ve Hizb-ül Âzam kıraatlarıyla, icâzet yâni diploma almıştır*.

Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî (RhA), Sarf Ve Nehiv derslerini, *tüccar olan babasıyla gittiği, Trabzon'da almıştır*. **1831** yılında *amcasıyla İstanbul'a gitmiş*, ilmini tamamlamak için burda kalmıştır. *Yirmi yaşına kadar, Dersââdet Medresesi'nde ilmini ilerleten Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri, 35 yaşlarında, bâtın âleminin pencerelerini aralamış ve Mevlânâ Hâlid-i Bağdadî (RhA) Hazretleri'nin hâlifelerinden olmuştur*.

Gümüşhânevî (RhA), *Şer'î ilimlerde zirvede iken, kâmil bir mürşit aramaya başlar. Bu sıralarda 1845'te İstanbul'a yerleşen ve*

⁹¹ Anonim, *Ahmed Ziyâüddîn-i Gümüşhânevî (KS)*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.enfal.de/ecdad120.htm>, En Son Erişim Târihi: 07.09.2014.

Üsküdar Alaca Minâre Tekkesi'nde tarîkat neşrine çalışan, *Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî (RhA) Hazretleri'nin İstanbul halîfelerinden Abdülfettah el-Ukarî ile bir sohbet meclisinde tanışır.*

Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri

Kendisine intisap etmek isteyen, Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri'nin bu arzûsunu, buna ileride gelecek olan bir zâtın izinli olduğunu söyleyerek, kabul etmez.

Bir gün, *Abdülfettah Efendi'nin bulunduğu tekkede*, kendisi için önceden tâyin edilmiş ve yalnızca kendisinin mânevî irşâdıyla görevli olarak, İstanbul'a gönderilmiş bulunan, *Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî (RhA) Hazretleri'nin bir başka halîfesi*, Trablus-Şam Müftüsü diye anılan, *Ahmed bin Süleyman el-Ervâdî (RhA) Hazretleri ile karşılaşır*, ona bağlanır. Onun mânevî murâkabesi altında seyr ü sülûkunu tamamlar.

Ahmed İbn-i Süleyman el-Arvâdî (RhA) Hazretleri, *sırf Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri için İstanbul'a gelmiş*, kendisini bulmuş, *"Sırf seni irşad etmek için buraya vâzîfeli olarak*

gelmiş bulunuyorum!” diyerek onu halvete alıp, ona Tasavvufun âdâbını, erkânını, ahlâkını, esrârını öğretmiştir.

İki yıl aralıkla iki defâ halvete giren Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri, *ikinci halvetten sonra 1848’de*, şeyhi Ahmed bin Süleyman el-Ervâdî (RhA) Hazretleri’nden, *Nakşibendiyye, Kâdiriyye, Kübreviyye, Çeştiyye, Sühreverdiyye, Hâlidîyye tarikatlarından icâzet alır.*

Bâzı kaynaklara göre, *ayrıca*, icâzet aldığı tarikatlar arasında, *Şâzeliyye, Desûkiyye, Halvetiyye, Müceddidiyye, Mazhâriyye, Rifâiyye*, tarikatları da bulunmaktadır.

Nakşî Tarikatı, *Hindistan’a gidip kaynağından alınan*, İmâm-ı Rabbânî Ahmed el-Fârûkî es-Serhindî’nin mensub olduğu, *Müceddidiye şubesinden gelmetedir.* Ve de böylece bu tarikat, *hocası Abdullah Dehlevî (RhA) Hazretleri’nin tam rızâsını alarak*, çok mükemmel bir tarzda, *bizzat Hâlid-i Bağdâdî (RhA) Hazretleri tarafından Bağdat’a getirildikten* ve yerleştirilip bütün Ortadoğu’ya yayıldıktan sonra, *böylece Gümüşhâneli Hazretleri’yle İstanbul’a gelmiş bulunmaktadır*⁹².

Görüyorsunuz değil mi, pek çok meşâyih, mânevî birer işâretle, varlığını öğrenmelerinden sonra, mürşitlerini arayıp bulmuşlardır. Bunun için onların diyar diyar gezdikleri ve uzun yolculuklar yaptıkları bilinir / biliniyor. Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri ise, *Mevlânâ’nın Şems-i Tebrizî tarafından aranıp bulunması gibi*, aranıp bulunanlar arasındadır. Bu durum, *Hâlid-i Bağdadî (RhA) Hazretleri’nin Hâlidîyye Tarikatı içindeki yerinin büyüklüğüne de, işâret ediyor / etmektedir.*

Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî (RhA), *İstanbul civârında bulunan, 1923’ten sonra yıkılan zâviyede, ömrünün sonuna kadar*, öğrenci yetiştirmeye devam etmiştir. Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî (RhA) 1893 Savaşı’na müritleriyle katılmış, *ateş hattında bulunmuş*, asker ve kumandanların mâneviyatlarını yükselmiştir.

⁹² Tasavvuf, *Mevlânâ Ziyâüddin Hâlid-i Bağdâdî (KS)*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.iskenderpasa.com/4980AF07-0B1D-4256-8F13-07B8073D5860.aspx>, En Son Erişim Târihi: 07.09.2014.

Tarîkat neşrine başladığında, önceleri tekkeye fazla rağbet etmeyen Gümüşhânevî, Mahmud Paşa Medresesi'ndeki hücresi ile yetinmiştir. Burası sayıları zamanla artan müridlerinin ihtiyaçlarına cevap veremez hâle gelince hizmetini, ibâdete kapalı ve metruk bulunan, Fatma Sultan Câmisi'nde sürdürmüştür.

Daha sonra, beş vakit ibâdete açık hâle getirilen, bu câminin bitişiğine, halîfelerinden Kastamonulu Hasan Hilmi (RhA) Efendi'nin gayretleriyle, Gümüşhânevî (R hA) tarafından, onaltı odalı bir evle bir de tekke yaptırılıp, bu tesis, vakfedilmiştir.

Ev ve tekkenin böylece yapımından sonra Şeyh Hazretleri buraya taşınmış, bu câmi ve müştemilatı zamanla, Gümüşhaneli Dergâh-ı Şerîfi diye şöhret bulmuştur.

Gümüşhaneli Dergâh'ına Sultan Abdülmecid, Sultan Abdülaziz, Sultan II. Abdülhamid ve daha birçok devlet adamının, zaman zaman, gelerek Şeyh Hazretleri'nin sohbet ve derslerine iştirak etmişlerdir. Bu ilgiden olmak üzere müritlerinden Arap Mehmed Ağa, Erkân-ı Harb livâlarından, Münib Bey, saray doktorlarından, Emin Paşa, Reîsü'l-Ulemâ Tikveş'li Yusuf Ziyâeddin Efendi gibi zatların yer alması, Gümüşhânevî (RhA)'in ne derece etkili ve hürmet edilip sözü dinlenen, bir şahsiyet olduğunu göstermektedir. II. Abdülhamid ile hususî bir yakınlıklarının bulunduğu, özel istişâre ve toplantılarının olduğu da bilinmektedir.⁹³

1863, 1877 yıllarında Hac'ca gitmiş, son Hac'cını müteakip Mısır'a geçmiştir. Burada kendi tasnifi olan Ramuz-ul Ehadis'i, yedi kere, okutarak yüzlerce âlime icâzet vermiştir. O zamanlar müritlerinin sayısı bir milyonu geçmiştir.

Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî (RhA), İslâm'ın kuvvetlenmesi için, bir matbaa kurmuş, Rize, Bayburt ve Of'ta büyük kütüphâneler açmıştır. Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri, 29 yıl, irşâdetme görevini sürdürürken her yıl, biri Zilhicce diğeri Recep ayında olmak üzere, halvete girmiştir.

⁹³ Yılmaz, H., *Ahmed Ziyâüddin-İ Gümüşhânevî Ks Hazretleri*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.dervisan.com/silsile/gumushanevi/index.html>, En Son Erişim Târihi: 07.09.2014.

Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri'nin takvâ derecesi çok yüksektir. *O gâyet kanaatkâr yaşamış, çok zaman katıksız ekmekle yetinmiş, eline geçen paraları fakirlere dağıtmıştır.*

Geceleri uyumamış, zikir, ibâdet ve eser yazmakla, gündüzleri ise, öğrenci yetiştirmekle meşgul olmuştur. Kuşluk vakti oturduğu yerde, yüzüne havlu örterek, biraz kestirmeyi âdet etmiştir.

Oruç tutulması haram günler dışında, *otuz sekiz yıl aralıksız oruç tutmuştur. Yatsı namazından sonra konuşmayı sevmeyen Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri, sabah namazlarını yatsının abdesti ile kılmıştır. Hocası Muhammed Emin Efendi de, kendisine intisap edenler arasına girmiştir.*

Binlerce hamd-ü senâlar olsun ki pek de lâayık olmasak bile Allah (CC), *şu satırların yazarı olarak bendenize de, bir vesileyle onun cübbesini giyerek, 2 rekaat namaz kılmayı nasip etmiş buluyor...*

Hizmet Ve Hâlleri

Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî (RhA), İstanbul civârında bulunan ve 1923'ten sonra yıkılan zâviyede ömrünün sonuna kadar öğrenci yetiştirmeye devam etmiştir. 1893 Savaşı'na müritleri ile katılmış ve ateş hattında bulunmuş, asker ve kumandanların mâneviyatlarını yükseltmiştir.

Tarîkat neşrine başladığında önceleri tekkeye fazla rağbet etmeyen Gümüşhânevî, Mahmud Paşa Medresesi'ndeki hücresi ile yetinmiştir. Burası, *sayıları zamanla artan, müridlerinin ihtiyaçlarına cevap veremez hâle gelince, hizmetini Fatma Sultan Câmisi'nde sürdürmüştür.*

Daha sonra beş vakit ibâdete açık hâle getirilen bu câminin bitişiğine, *halîfelerinden Kastamonulu Hasan Hilmi (RhA) Efendi'nin gayretleriyle, Gümüşhânevî (RhA) tarafından onaltı odalı bir ev ile bir de tekke yaptırılıp, bu tesis vakfedilmiştir.*

Ev ve tekkenin böylece yapımından sonra, *Şeyh Hazretleri buraya taşınmış*, bu câmi ve müstemilatı, zamanla, Gümüşhâneli Dergâh-ı Şerîfi diye şöhret bulmuştur.

*Sultan Abdülmecid, Sultan Abdülaziz, Sultan II. Abdülhamid ve daha birçok devlet adamı, zaman zaman Gümüşhâneli Dergâh'ına gelerek, sohbet ve derslerine iştirak etmişlerdir. Bu ilginin olması ve müritleri arasında Arap Mehmed Ağa, Erkân-ı Harb livâlarından Münib Bey, saray doktorlarından Emin Paşa, Reîsü'l-Ulemâ Tikveş'li Yusuf Ziyâeddin Efendi gibi zatların yer alması, onun ne derece etkili ve hürmet edilip sözü dinlenen bir müşit olduğunu gösteriyor. Ayrıca padişah II. Abdülhamid ile hususî yakınlıkları da vadi*⁹⁴.

Gümüşhânevî (RhA), **1863** yılında ve **1877** yıllarında hacca gitmiştir. *Hacdan sonra Mısır'da da görev yapmıştır.* Burada kendi tasnifi olan Ramuz-ul Ehadis'i, *yedi kere okutarak, yüzlerce âlime icâzet vermiştir.*

Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî (RhA), İslâm'ın kuvvetlenmesi için bir matbaa kurmuş, Rize, Bayburt ve Of'ta büyük kütüphâneler açmıştır. Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri, **29** yıl irşâdetme görevini sürdürürken, her yıl, *biri Zilhicce diğeri Recep ayında olmak zere, hâlvete girmiştir.*

Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri'nin takvâ derecesi çok yüksektir. O, *gâyet kanaatkâr yaşamış, çok zaman katıksız ekmekle yetinmiş, eline geçen paraları fakirlere dağıtmıştır.*

Geceleri uyumamış, zikir, ibâdet ve eser yazmakla, *gündüzleri ise öğrenci yetiştirmekle meşgul olmuştur.* Kuşluk vakti oturduğu yerde yüzüne havlu örterek biraz kestirmeyi âdet etmiştir.

Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri oruç tutulması haram günler dışında **38** yıl aralıksız oruç tutmuştur. Gümüşhânevî (RhA) uzun yıllar, *sabah namazlarını yatsının abdesti ile kılmıştır.*

Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri, *güzel ahlâk* ve güzel hâllere kavuşmuştur.

⁹⁴ Yılmaz, H., *Ahmed Ziyâüddin-i Gümüşhânevî (KS) Hazretleri*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.dervisan.com/silsile/gumushanevi/index.html>, En Son Erişim Târihi: 19.10.2014.

O, Dünyâ malına kıymet vermezdi. *'Az konuşmak, az uyumak ve az yemeyi'* âdet edinmişti. Yemekten evvel ve sonra tuza banar, *misâfirsiz sofraya oturmazdı*. Sabah namazından işrak vaktine kadar ve yatsı namazından sonra, *mecbur kalmadıkça*, dünyâ kelâmı konuşmamaya âzamî dikkat ederdi. *Günde yetmiş bin kelime-i tevhit okumayı da âdet edinmişti*. Yatacağı zaman mutlaka Yasin Süresi'ni okurdu. *Yaz aylarında Beykoz'daki Yuşa Tepesi mevkiine çadır kurar, orada öğrencileriyle sohbet ederdi*.

Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî (Rha) Hazretleri'nin Son Günleri Ve Vefâtı

1893 yılında, *ihtiyarlık ve hastalık dolayısıyla*, hâlsiz düşmüştür. Tedâviye gelen doktor, *kendisinden geçmiş vaziyette yatan*, Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri'nin başucunda durarak etrâfında hizmet edenlerden, *onun ayaklarını uzatmasını ister*, onlar da uzatırlar. Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri, *kendine gelince*, upuzun yattığını görür ve:

"Ayaklarımı uzatıp yatmaktan hayâ ederim. Beni Huzûr-u Hak'ta ayak uzatma suçuyla başbaşa bırakmayın!" buyurur.

Bunun üzerine hizmet edenler ayaklarını tekrar eski hâline getirirler. Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri, **25 Mayıs 1893** de, Pazar günü vefat etmiştir. Mezârı Süleymâniye Câmisi'nin avlusunda, *padişah Kânûnî Sultan Süleyman'ın türbesinin kible duvarına bitişik demir parmaklıklarla çevrili mekânda bulunmaktadır*. Mezârının ayakucundaki kitâbesinde:

"Muhaddisîn-i Kiram'dan fahrül meşâyih Gümüşhâneli el-Hac Ahmet Ziyâüddin Efendi Hazretleri'nin ruh-ı mukaddislerine el-fâtiha." yazılıdır.

Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri'nin, *Râmu-z-ül Ehâdis, Garîbü'l Ehâdis, Hadîs-i Erbaîn, Camî-ul-Usul, Rûh-ul Ârifîn, Mecmûatıl Ahzap, Kitâb-ül Ârifîn, Necât-ül Gâfilîn, Netâic-ül İhlas, Câmî-ül Menâsik, Câmî-ül Mutûn* gibi eserleri vardır.

Olağan Dışı Hâlleri⁹⁵

Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri, *Beykoz'da kaldığı günlerden birinde*, elinde kemanla serseri serseri dolaşan birini görür, *başını ondan yana çevirerek hizmetçisine:*

“Git onu çağır gelsin!” buyururlar.

Hizmetçi çalgıcının yanına varır ve *“Hocam Ziyâüddin Gümüşhânevî sizi istiyor.”* der*.

Çalgıcı gülmeye başlar ve *“Hocanız beni ne yapacakmış?”* diyerek alay eder. Hizmetçi, *“Ben de bilmiyorum, çağırmamı söyledi.”* der. Berâberce hocanın yanına varırlar.

Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri, *“Yaklaş!”* buyururlar ve eğilir çalgıcının kulağına gizlice bir şeyler fısıldar. Kemancı, *bir anda titreyerek*, ağlamaya başlar, *oracıkta hemen tövbe eder ve hocaya öğrenci olur.*

Aradan hayli bir zaman geçer. *Tövbekâr kemancıya hocanın kendisine gizlice ne dediği sorulur.* Kemancı şöyle anlatır:

“Önceleri bir Mevlevî şeyhinden dersliydim. Hocam öleceği zaman bana:

‘Seni Ahmet Ziyâüddin Hazretleri’ne havâle ettim! Onu bulur eline sarılırsan kurtulursun!’ demişti. Aradan yıllar geçti kader beni bir çalgıcı yaptı. O günleri unutmuştum. Hoca Efendi o gün kulağıma:

‘Oğlum, hocan seni bize ısmarladı. Artık hak yolu bizden öğrenirsin’ buyurdular. Bunu duyunca hocamın yıllar önce bana söylediği sözleri hatırladım ve titredim. Hocam da merhâmet edip beni bu zilletten kurtardılar.’ der.

⁹⁵ Milli Gazete, *Çağını Aydınlatanlar 25 : Ahmet Ziyaüddin Gümüşhanevi Hazretleri...*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, http://www.milligazete.com.tr/haber/Cagini_Aydinlatanlar_25_Ahmet_Ziyauddin_Gumushanevi_Hazretleri/287835#.VEZwSOmKDIU, En Son Erişim Târihi: 19.10.2014, <http://mtemiz.com/bilim/bilimkosesi.htm>

* Bâzi kaynaklarda hizmetçi değil, “talebelerinden birinin çalgıcıyı çağırıldığı” geçmektedir.

Hizmet Yolu Ve Hizmetleri

Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri, tercüme-i hâl kitaplarına, biyografi kitaplarına büyük bir fâkih ve muhaddis olarak geçmiştir; *Ulûm-u Şerîyye'de*⁹⁶ çok sağlam bilgilere sâhip bir kimsedir. Ona göre tarikatın, tasavvufun Şerîat'a tam, sağlam bir şekilde bağlı insanlar tarafından öğretilmesi ve öğrenilmesi son derece önemlidir.

İşte Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri, çalışmasına hızla ve gayretle devam etmiş, 114 kadar halîfe yetiştirmişti. Halîfelerini Anadolu'nun her yerine, Kafkasya'ya, Mısır'a ve Ortadoğu'ya yaymıştır. Böylece onun çalışmalarıyla Nakşî Tarikatı, son derece büyük bir gelişme göstermiştir.

Harplerde Devlet-i Âliye'nin korunmasında, *bu sûfî âlimlerin cihada da katılmalarıyla*, çok büyük hizmetler meydana gelmiştir. Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri, **Camî-ül-Usûl** isimli eserinde:

“Bütün tarikatları inceledim. Bütün tarikatlarda müşterek olan esas hizmettir.” demektedirler. Yâni her tarikatın kendine göre bir takım ayrıcalıkları vardır. Ama bütün tarikatlarda ortak olan ve müşterek olan hizmettir. *Hizmet esastır.*

Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri'nin Bir Mektubu

Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri, talebesi Hilmi Efendi'ye yazdığı mektubunda şunlar var:

‘Korku ve ümit arasında bulunmak, verdiği sözde durmak, kişiyi öğünmeye sevk eden debdebeyi terk etmek, temizliğe dikkat etmek, nefis ve şehveti kırarak ahlâkî güzelleştirmek, rahat ve huzur veren şeylerden uzak durmak, yalnızlığı seçmek, nefsin isteklerine uymamak, şeytanî arzûları yok etmeye çalışmak, tevâzû, şükür ve kanaat sâhibi olmak gerektiğini’ tavsiye etmekte ve öğrencilerine ise:

“Amelleriniz, tahsiliniz ve ahlâkınızla âlim olunuz, insanlara seviyelerine göre hitap ediniz.” buyurmaktaydılar⁹⁶.

⁹⁶ *ulûm*: İlimler, bilgiler. Ulûm-u Şerîyye: Şer'î ilimler

⁹⁶ Anonim, *Ahmed Ziyâüddîn-i Gümüşhânevî (RhA)*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.enfal.de/ecdad120.htm>, En Son Erişim Târihi: 07.09.2014.

MEHMED ZÂHİD KOTKU (R.hA) HAZRETLERİ⁹⁷

Mehmed Zâhid Kotku

*Eller yahşî, ben yaman
Herkes buğday, ben saman...*

Mehmed Zâhid Kotku

Mehmed Zâhid Kotku

⁹⁷ https://www.youtube.com/watch?v=EgQfmBtL_CY

Giriş

Yavuz Sultan Selim ne güzel söylemiş:

*“Padişah-ı âlem olmak bir kuru kavga imiş,
Bir velîye bende olmak cümleden evlâ imiş...”*

Mehmed Zâhid Koktu (RhA) Hazretleri’ne, *Ali Haydarî Ahiskavî (RhA)’in Hoca efendiyi anlatan*, aşağıdaki sözleri ile başlıyorum. Ali Haydarî Ahiskavî (RhA) şöyle demiştir:

“Hasip Efendi’yi tanırım, büyük zattı. Aziz Efendi’yi de okuduğum bir yazısı ile tanıdım, o da büyük bir insandı. Ammâ şu Bursalı’yı görüyor musunuz? Büyükler büyüğü Gümüşhâneli’nin tâ kendisi”⁹⁸...

20. Yüzyıl’ın büyük İslâm âlimlerinden biri olan, Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri’nin babası ve annesi, *Kafkasya’dan göç eden Müslümanlardandır*. Dedeleri, *Kafkasya’da Sirvan’a bağlı eski bir hanlık merkezi olan*, Nuha’da yaşamışlardır. Âilesi, *Osmanlı-Rus Savaşı sırasında*, Anadolu’ya göç etmiştir.

16 yaşındayken Bursa’ya yerleşen Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri’nin babası İbrâhim Efendi, *Bursa Hamzabey Medresesi’nde tahsilini tamamlayıp*, çeşitli câmi ve mescidlerde imâmlık yapmıştır. *Annesi Sâbire Hanım’dır*. İbrâhim Efendi, Peygamber (SAV) Efendimiz’in sülâlesinden bir Seyyid’dır.

Mehmed Zâhid Koktu (RhA) Hazretleri, **1897 (Hicrî 1315 ve Rûmî 1313) yılında**, Bursa Kaleiçi Filiböz Mahallesi, Türkmenzâde Çıkmazı’ndaki evlerinde, *dünyâya gelmiştir*. İbrâhim Efendi, *doğduğunda*, oğluna Mehmed adını vermiştir. Babası ona, *“Oğlum Mehmed!” dermiş...* Bununla berâber bugün o, Mehmed Zâhid Kotku ya da daha çok Hocaefendi olarak tanınmaktadır. *Bu kitabın yazarı olarak*, Hoca Efendi’nin, *birkaç kere*, ‘Kotku’ kelimesinin ‘mütevâzı’ anlamına geldiğini söylediğini hatırlıyorum.

⁹⁸ Anonim, *Ali Haydar Efendi*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, http://www.davetci.com/d_biyografi/biyografi_ahaydar.htm, En Son Erişim Târihi: 25.02.2015

Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri'nin anne ve babasından doğma ağabeyi Ahmed Şâkir (1308-1335), *Kudüs'te, Çanakkale'de bulunmuş, subaylık yapmış, siperlerde hastalanmış, 28 yaşlarında iken, vefât edip, Söğütlüçeşme'ye defn olunmuştur. Hocaefendi'nin, aynı anneden, bir küçük kardeşi daha olmuşsa da, çok yaşamamış, birkaç aylık iken, vefât etmiştir.*

3 yaşında iken annesi vefât eden, Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri'nin babasının ikinci evliliği, yine Dağıstan muhâcirlerinden, Fatma Hanım'la olmuştur. Ondan doğma üç kız kardeş, 1981 târihi itibâriyle, hayattaydılar. Bunlardan Pâkize Hanım'ın efendisi de, Bursa Ulu Câmisi imamlarından ve İsmâil Hakkı Tekkesi şeyhlerinden merhum Ahmet (RhA) Efendi'dir.

Mehmed Zâhid (RhA) Efendi, ilkokulu Oruç Bey'de okumuş, ardından, Maksem'deki İdâdî'ye devam etmiş, Bursa Sanât Mektebi'ne girdikten sonra, Birinci Dünyâ Savaşı'nda 18 yaşında askere alınmıştır. Hastalıklar atlattığı uzun ve zorlu yılların ardından, ordunun Sûriye'den çekilmesiyle, İstanbul'a gelen Mehmed Zâhid (RhA) Efendi, burada 1914 yılının Temmuz'undan itibaren, 25. Kıt'a Şûbe Yazıcılığı göreviyle, askerliğine Askerî Şûbe'de Yazıcı olarak devam etmiştir⁹⁹.

Mehmed Zâhid Efendi (RhA), İstanbul'da kaldığı müddet içinde, çeşitli dinî toplantılara, özel derslere, câmilerdeki vaazlara devam etmiştir. 1915 yılında Gümüşhânevi Dergâhı'na giren, Mehmed Zâhid Efendi (RhA), Dağıstanlı Şeyh Ömer Ziyâüddîn (RhA)'in öğrencisi olmuş, onun sohbet ve derslerinde bulunarak, Tasavvuf yolunda ilerlemiştir. Mehmed Zâhid Efendi (RhA), Nakşî tarikatı büyüklerinden Ömer Ziyâüddîn (RhA)'in vefâtı üzerine, yerine geçen Tekirdağlı Mustafa Feyzi (RhA)'in sohbetlerinde bulunmuş, Tasavvuf yolundaki vazîfesini tamamlayıp hilâfet almıştır. Ardından, Râmûzü'l-Ehâdis, Hizb-i Â'zam, Delâil-i Hayrât ve Kasîde-i Bürde okutmak üzere de, icâzetnâmesini alan Mehmed Zâhid (RhA) Efendi, bu arada Bâyezîd, Fâtih ve Ayasofya Câmisi ve medreselerindeki derslere devam etmiş ve bu arada hafızlığını da

⁹⁹ Anonim, *Mehmet Zahit Kotku 30.yılında rahmetle anılıyor*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.haber7.com/guncel/haber/643639-mehmet-zahit-kotku-30yilinda-rahmetle-aniliyor>, En Son Erişim Târihi: 25.02.2015

tamamlamıştır. *Kısa bir süre geçtikten sonra, hocasının isteği üzerine, çeşitli ilçe ve köylerde dinî hizmetlerini sürdürmüştür*¹⁰⁰.

Tekkelerin kapatılmasından sonra Bursa'ya dönen ve burada evlenen Mehmed Zâhid Koktu (RhA) Hazretleri, babasının vefâtından sonra, onun yerine Bursa'nın İzvat köyünde İmâm-Hatiplik görevine başlamış, 15 yıl bu görevde kaldıktan sonra, Bursa il merkezindeki Üftâde Câmii Şerîfi İmâm Hatipliği'ne tâyin edilmiştir. Kaleiçi'ndeki baba evine yerleşen Kotku (RhA), 1945-1952 yılları arasında buradaki görevini sürdürmüştür.

Aralık 1952 yılında, dergâh arkadaşı Kazanlı Abdülazîz Bekkîne (RhA)'in vefâtı üzerine, talebelerinin ve sevenlerinin ısrarlı dâvetleriyle İstanbul'a taşınmış, Fatih Zeyrek'teki Çivizâde Câmii İmâm Hatipliği'ne tâyin edilmiştir. Bir ara yine Zeyrek'teki Ümmügülüm Mescidi'nde İmâm-Hatiplik yapmıştır. Son himmet yeri, 1 Ekim 1958'den beri görev yaptığı, Fatih İskenderpaşa Câmisi olmuştur.

*Mehmed Zâhid Koktu (RhA) Hazretleri, uzun süre Bursa'da görev yaptığı için, halkın diliyle konuşuyor, felsefî konulara girmiyordu. Bu nedenle Abdulaziz Bekkine (RhA)'in sohbetlerinin aksine, sâde ve yalın anlatımı ve taşralı dili, onu tanımayan kuşağı şaşırtıyordu. Hocaefendi'nin aldığı eğitimine rağmen, basit, anlaşılır bir halk dili kullanması onun bilinçli tercihindense ve olağanüstü alçak gönüllüğünden geliyordu*¹⁰¹.

Birlik ve Berâberliğin Gücü

Mehmed Zâhid Koktu (RhA) Hazretleri, Müslümanların birlik ve berâberlik içinde bulunmaları gerektiğini açıklarken:

“Görmez misin ki, yağmur ne kadar çok yağarsa yağsın, tânecikleri hemen birleşir, toplanırlar. Derken dereler, nehirler meydana gelir.

¹⁰⁰ Temiz, M., *Mehmed Zâhid Koktu (RhA) Hazretleri*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, http://mtemiz.com/bilim/MEHMET%20ZAHİT%20KOTKU%20_RhA_00.pdf YA DA http://mtemiz.com/bilim/MEHMET%20ZAHİT%20KOTKU%20_RhA_00.doc, En Son Erişim Târihi: 07.09.2014.

¹⁰¹ Temiz, M., *Mehmed Zâhid Koktu (RhA) Hazretleri*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, http://mtemiz.com/bilim/MEHMET%20ZAHİT%20KOTKU%20_RhA_00.pdf YA DA http://mtemiz.com/bilim/MEHMET%20ZAHİT%20KOTKU%20_RhA_00.doc, En Son Erişim Târihi: 07.09.2014.

Netîcede bunlar barajları doldurur. Enerji santrallerini işletir, arâziyi sular, şehirlerin elektriğini temin ederler.”

“Bu nîmet sâyesinde insanlar rahata kavuşur, işleri kolaylaşır. Bu ne büyük bahtiyarlıktır. Bundan ibret almalı, birlik ve berâberliğimizi temine çalışmalıyız. Tek tek hareket edersek, hepimiz helâk oluruz. Ne kadar dindâr olursan ol, birlik ve berâberliği her işin üstünde tutmadıkça, herkes kendi başına buyruk hareket ettikçe bir yere varılmaz¹⁰².”

diyerek Müslümanların her iş ve hareketlerinde tek yürek, tek kuvvet olması gerektiğine işâret ediyordu.

Hayâtının son yıllarını rahatsızlıklar içinde geçiren Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri, **1979 yılında uzun bir süre kalmak niyetiyle gittiği Hicaz’dan, Şubat 1980’de ağır hasta olarak dönmek zorunda kalmıştır.** Yaklaşık bir ay sonra, **7 Mart 1980’de midesinden ağır bir ameliyat geçirmiştir.**

Ameliyattan sonra tedricen düzelmiş, *hattâ 1980 Ramazanı’nda hiç aksatmadan oruç tutmuştur.* Hatimle terâvih kılmış, *vaaz etmiş*, yazın Balıkesir Ilıca’ya, Çanakkale Ayvacık sâhiline, *ağrıyan ayakları için, götürülmüş, hac mevsimi gelince de yine Hac’ca gitmiştir.*

Böylece, ameliyattan sonra kısmen düzelen Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri, *hac vazîfesini yerine getirdikten sonra*, tekrar hastalanmış ve güçlkle tamamladığı hac vazîfesinden sonra, **6 Kasım 1980’de İstanbul’a dönmüştür.**

Dönüşünden tam bir hafta sonra, **13 Kasım 1980 günü**, vefât etmiş, İstanbul Süleymâniye Câmisi’nde kılınan cenâze namazının ardından, *hocalarının yanına defnedilmiştir.*

Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri’nin beş ciltlik “Tasavvufi Ahlâk” adlı eseriyle birlikte “Duâ Mecmuâsı”, “Cennet Yolları” ve “Mü’minlere Vaazlar” adlı eserleri vardır.

¹⁰² Akit, M. Zahid Kotku Hocaefendi’yi rahmetle anıyoruz, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.yeniakit.com.tr/haber/mzahid-kotku-hocaefendi-yi-rahmetle-aniyoruz-36243.html>, En Son Erişim Târihi: 25.02.2015.

Mehmed Zâhid (RhA) Efendi; *güler yüzlü*, sevimli bir zâttı; *mütevâzî ve azîm sâhibi olup*, hiç kimsenin gönlünü kırmamaya önem verirdi. Kesinlikle bildiği bir şeyi bile, *sanki ilk defâ duyuyormuş gibi*, yumuşak bir tavırla dinler, *anlamalı ve nükteli cevap verirdi*. Sohbetleri hoş, *hutbeleri fevkalâde celâlli olurdu*. Hutbe esnâsında sesini yükseltir, *ordu önündeki bir komutan gibi*, celâdetle ve irticâlen konuşurdu¹⁰³.

Tanıdığına, tanımadığına selâm verir, *güler yüz gösterir*, gönüllerini alırdı. Hâfızası kuvvetli, *konusması samîmi idi*. Çoğu zaman Halk telâffuzu ile konuşur, *karşısındakine konuşma fırsatı verirdi*. Kimseden doğrudan doğruya bir şey istemez, *kapalı sözlerle ifâde ederdi*. Anlaşılmazsa sabrederdi. *Hiçbir zaman şeyhlik tavrı takınmaz*, kendisini ve makâmını büyük bir mahâret ve tevâzû ile gizlerdi. *Gece ve sabah ibâdetlerine riâyet eder*, talebelerini de buna teşvik ederdi¹⁰⁴.

Hoca Efendi, uzunca boylu, şişmanca, heybetli, beyaz tenli, dolgun pembe yanaklı, uzunca aksakallı, geniş alınlı, aralıklı kaşlı, irice başlı, gül yüzlü, sevimli, alımlı bir kimse idi. Gençken zayıf olduğunu, *öksüzlükte yemek yerine yumurta içererek böyle iri vücutlu olduğunu gülere anlatırdı*. İlk görüşte insanda, *sevgi ve saygı uyandıran*, bir hâli vardı. Tanıdığına tanımadığına selâm verir, *güler yüz gösterir*, gönül alırdı. *İlk nazarda koyu kestâne renkli görünen*, fakat dikkatle bakılması imkânsız, esrarlı ve derin mânalı gözleri vardı. *Gözü içinde kırmızılık*, sırtında ve karnında ise avuç içi kadar iri birer ben mevcuttu.

Özel hayâtında ev halkına karşı müşfik ve şakacı (lâtîfeci) davranırdı. *Kimseye doğrudan doğruya emretmez*, telmih ve remiz ile söyler, *anlaşılmazsa sabrederdi*. Fevkalâde mütevazı idi. *Kerâmetleri ve*

¹⁰³ Temiz, M., *Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, http://mtemiz.com/bilim/MEHMET%20ZAHİT%20KOTKU%20_RhA_00.pdf YA DA http://gayalo.net/MEHMET%20ZAHİT%20KOTKU%20_RhA_00.pdf YA DA http://mtemiz.com/bilim/MEHMET%20ZAHİT%20KOTKU%20_RhA_00.docx YA DA http://gayalo.net/dosyalar/MEHMET%20ZAHİT%20KOTKU%20_RhA_00.docx, En Son Erişim Târihi: 23.10.2014 / <http://mtemiz.com/bilim/bilimkosesi.htm>

¹⁰⁴ Temiz, M., *Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, http://mtemiz.com/bilim/MEHMET%20ZAHİT%20KOTKU%20_RhA_00.pdf YA DA http://gayalo.net/MEHMET%20ZAHİT%20KOTKU%20_RhA_00.pdf YA DA http://mtemiz.com/bilim/MEHMET%20ZAHİT%20KOTKU%20_RhA_00.docx YA DA http://gayalo.net/dosyalar/MEHMET%20ZAHİT%20KOTKU%20_RhA_00.docx, En Son Erişim Târihi: 23.10.2014 / <http://mtemiz.com/bilim/bilimkosesi.htm>

şöhreti bütün âleme yayılmış olduğu hâlde, talebelerine bile tepeden bakmaz, şeyhlik tavrı takınmaz, kendisini ihvânı arasında lânettayn bir fert gibi görür, makâmını ve kemâlini büyük bir mahâretle gizlerdi.

Kendi üstatlarına fevkalâde saygılı ve bağlı idi. Tekke arkadaşları olan yaşlılar, *üstâdının meclisine gittiğinde diz üstü oturup baş eğip hiç ayak değiştirmeden*, edeple oturduğunu anlatırlar. Çok uzun ve derin düşünürdü, sohbetlerindeki buluşlara, teşbihlere hayran kalmamak mümkün olmazdı.

Bir âyetin, bir hadisin üzerinde haftalarca, aylarca durup konuştuğu olurdu. Ele aldığı bir kimseyi, *terbiye edip*, yola getirinceye kadar büyük bir sabırla çalışırdı. *İlk zamanlarda kusurlarına müsâmaha ederdi*. Yıllarca çalışır, yarı yolda bıkip bırakmazdı.

Dostlarına vefâsı emsalsiz idi; *onları ziyâret eder*, arar sorardı¹⁰⁵. Akrobalarına karşı vazîfelerinde kusur etmez ve onlara her türlü yardımı esirgemezdi. *Çok açık elli idi*, verdiği zaman şaşılacak miktarda verir, geriye kalmamasından korkmaz, *verdiğini doyururdu**. Sofrasında ekseriyâ misâfir bulunurdu.

Hizmet edenleri bir vesîle ile memnun eder, *ziyâretçilere güler yüz gösterir*, kapısını her zaman açık tutmağa çalışırdı. Gece ve sabah ibâdetlerine çok riâyet eder, *talebelerini de bunlara teşvik eylerdi*¹⁰⁶. İnsanın kalbinden geçirdiğini bilir, *gelenin sorularına*, sormadan cevâbını verir, *istemedenden ihtiyaç sâhibinin muhtaç olduğu şeyi bağışlardı*.

Gönüllere ve rüyâlara tasarrufu vardı. *Bir gün bayanın biri*, bir şeyler sormak için gelmiş ama Hoca Efendi'nin misâfiri olduğu için soramamış, *'Ben ona rüyâda anlatırım'* diyerek vâlîde ile ona haber göndermiştir. Bereket gittiği yere yağar; *bolluk onunla berâber gezer*, en ücrâ, en kıtlık yere o gelince nîmet dolardı. Berâberinde seyâhat edenler, tevâfuklara,

¹⁰⁵ *Mehmed Zahid Kotku*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, http://tr.wikipedia.org/wiki/Mehmed_Zahid_Kotku, En Son Erişim Târihi: 18.02.2015.

* Kitabın yazarı olan bu fakiri de bir gün berâberine almış, Eyüp Sultan'ı ziyâret etmiş, bir fakire bir tomar parayı verdiği şâhit olmuştum.

¹⁰⁶ Ashabulyemin, *Gümüshanevi fîskenderpaşa dergâhı [genel]*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://www.risaleforum.net/tasavvuf-111/naksibendi-ve-naksibendilik-212/41327-gumushaneviiskenderpaşa-dergahigenel.html>, En Son Erişim Târihi: 18.02.2015.

tecellilere, *maddî ve mânevî hâllere ve ikramlara şaşar*, hayretlere düşerler, parmaklarını ısırırlardı^{*}.

Arkamdan Ağlama!

M. Z. K¹⁰⁷

Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri'nin öldüğü **13 Kasım 1980** târihli takvim yaprağında şunlar yazılıydı¹⁰⁸:

*“Öldüğüm gün tabutum yürüyünce,
Bende bu dünyâ derdi var sanma!*

^{*} Bu anlatılanları ilk kez diyenler, bunların büyük abartı olduğunu zanneder. Ama öyle değil... Aslında bu anlatılanlar, milyonda biri değil denebilir.

¹⁰⁷ https://www.google.com.tr/search?q=mehmed+zahit+kotku,+resimler&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=Zix6xcdZz8EVcM%253A%252C-eTIWETXrff0kM%252C_&vet=1&usq=AI4_-kRajyvPX6cAUvWE3aDXvxqGv30LCw&sa=X&ved=2ahUKEwj8m7Wmx8vjAhUHURUIHdbFA8MQ9QEwBXoECAkQDA&biw=1366&bih=650#imgrc=kCiq16f-PLiguM:&vet=1&spf=1563906883902

¹⁰⁸ Anonim, **13 Kasım 1980, Arkamdan Ağlama**, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, <http://forum.islamiyet.gen.tr/siirler/29238-arkamdan-aglama.html> En Son Erişim Târihi: 27.08.2012.

*Bana ağlama, ‘Yazık, yazık!’ Vah, vah!’ deme!
Şeytanın tuzağına düşersen, vah vahın sırası o zamandır.*

*‘Yazık yazık’ asıl o zaman denir.
Cenâzemi gördüğün zaman “Elfirak, elifrak!” deme!
Benim buluşmam asıl o zamandır.
Beni mezara koyunca elvedâ demeye kalkışma!
Mezar Cennet topluluğunun perdesidir.*

*Mezar hapis görünür amma,
Aslında canın hapisten kurtuluşudur.
Batmayı gördün ya, doğmayı da seyret!*

*Güneş’le Ay’a batmadan ne ziyan gelir ki?
Sana batma görünür amma
Aslında o doğmadır, parlamadır.*

*Yere hangi tohum ekildi de yetişmedi?
Neden insan tohumu için
Bitmeyecek, yetişmeyecek zannına
düşüyorsun?*

*Hangi kova suya salındı da dolu olarak çekilmedi?
Can Yusuf’un kuyuya düşünce niye ağlarsın?
Bu tarafta ağzını yumdun mu, o tarafta aç!
Çünkü artık hay-huy’un, Mekânsızlık Âlemi’nin boşluğundadır.*

بَرُوزِ مَرَكْ چُو تَابُوتِ مَن رَوَانِ بَاشَد
 بَرَايِ مَن مِگَرِي وَ مِگُو: دِرِیغِ دِرِیغِ
 جَنَازَه آمَر چُو بَیسی مِگُو: فَرَاقِ فَرَاقِ
 مَرَا بَگُوزِ سِپَا رِی مِگُو: وَ دَاغِ وَ دَاغِ
 فَرُو شَدَن چُو بَیدِی بَرَا مَدَنِ بَیگَرِ
 تَرَا غُرُوبِ نَمَایَدِ وَلِی شُرُوفِ بُودِ
 کَدَامِ دَاگَه فَرُو رَفَتِ دَرِ زَمِیْنِ کِه نَرَسَتِ
 کَدَامِ دَلُو فَرُو رَفَتِ وَ پَرِ بَرُوزِ نَکَامَدِ
 دِهَانِ چُو بَستِی اَزِیْنِ سَوِی اَنطِ رَفِ بَگِشَا
 گَمَانِ مَبَرَكِه مَرَادِ دَرِیْنِ جِهَانِ بَاشَد
 بَدَلِمِ دِیُو دَرُافَتِی دِرِیغِ اَن بَاشَد
 مَرَا وِصَالِ وُ مِلَاقَاتِ اَن زَمَانِ بَاشَد
 کِه گُوزِ پَرْدَه جَمِیعتِ جَنَازِ بَاشَد
 غُرُوبِ شَمْسِ وَ قَرَرِ اِچَرَا زِیَانِ بَاشَد
 لَیْدِ چُو حَبْسِ نَمَایَدِ خَلَا صِرْجَانِ بَاشَد
 چَرَا بَدَا نَمَایَدِ اِنْسَانَتِ اِیْنِ گَمَانِ بَاشَد
 زِچَا هِ یُوسُفِ جَانِ رَا چَرَا فِغَانِ بَاشَد
 کِه هَايِ وَ هُوِي تُو دَرِ جُولَا مِکَانِ بَاشَد
 (۲۹ - ۳)

کلیات شمس یا دیوان کبیر از مولانا جلال الدین محمد مشهور بمولوی ۸ - ۱

Rumi : 1396
31 T. Evvel
Gün : 318

1980

Hicri : 1401
5 Muharrem
Kasım : 6

IST. V.
İmsak
5.57
Güneş
7.40
Öğle
12.57
İkinci
15.32
Akşam
17.54
Yatsı
19.27

13

IST. E.
İmsak
12.09
Güneş
1.49
Öğle
7.04
İkinci
9.42
Akşam
12.00
Yatsı
1.34

KASIM

11 nci ay (30 gündür) Günün kısalması 2 dakika

PERŞEMBE

İms. Gün. Öğle İkinci Akş. Yatsı
ANKARA 5.41 7.23 12.42 15.19 17.41 19.13
İZMİR 6.03 7.42 13.05 15.45 18.07 19.37
D.BAKIR 5.10 6.49 12.13 14.54 17.16 18.45
Hiçbir sadaka, yüce Allah'ı zikretmekten daha faziletlidir.
(Hadis-i Şerif)

ARKAMDAN AĞLAMA...

Öldüğüm gün tabutum yürüyünce, bende, bu dünya derdi var sanma.

Bana ağlama, "yazık-yazık, vah-vah" deme. Şeytanın tuzağına düşersen vah-vah'ın sırası o zamandır, yazık-yazık o zaman denir.

Cenazemi gördüğün zaman "ayrılık-ayrılık" deme. Benim buluşmam, görüşmem o zamandır. Beni mezar koyunca "elvedâ" demiyse kalkışma. Mezar cennet topluluğunun perdesidir.

Batmayı gördün ya, doğmayı da seyrete. Güneş'le ay'a, batmadan ne ziyan gelir ki?

Sana batma görünür amma o, doğmadır, parlamadur. Mezar, hapis görünür amma can'ın hapislen kurtuluşudur.

Yere hangi tohum ekildi de bitmedi, yetişmedi? Niçin insan tohumuna gelince bitmeyecek, yetişmiyecek zannına düşüyorsun?

Hangi kova suya salındı da dolu olarak, çekilmedi?

Can Yusuf'un kuyuya düşünce niye ağlasan?

Bu tarafta ağzını yumdun mu, o tarafta aç. Çünkü, artık hay-huyun mekânsızlık âleminin hoşluğundadır.

(Mevlâna Celâled-dîn-i Rumi'den)

İms. Gün. Öğle İkinci Akş. Yatsı
ADANA 5.29 7.07 12.32 15.16 17.38 19.04
KONYA 5.41 7.20 12.43 15.25 17.47 19.16
ERZURUM 5.07 6.49 12.08 14.45 17.08 18.39
ANTALYA 5.47 7.25 12.51 15.34 17.56 19.24

*Elvedâ***Ben Bunu Bilmem!**

Eski dervişlerden biri anlatıyor:

Abdulaziz Efendi'nin vefâtından birkaç gün sonra, alıştığımız sohbetleri özlemeye başlamıştık. '*Sohbetler ne zaman başlayacak?*' diye söyleniyorduk... Bir gün gençlere, talebelere, bilhassâ bizlere müjde geliyor¹⁰⁹:

'Vedat Özmen Ağabey'in evinde yatsıdan sonra sohbet olacak...

¹⁰⁹ Temiz M., *Mehmed Zâhid Korku (RhA) Hazretleri*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, http://www.mtemiz.com/bilim/MEHMET%20ZAH%C4%B0T%20KOTKU%20_RhA_00.pdf, En Son Erişim Târihi: 18.02.2015.

Kalabalık değil 5-6 kişi... Uzun bir sessizlik... Hoca Efendi koynundan küçük, kırmızı bir not defteri çıkarıyor ve “Sizlere talebe iken aldığım notlardan bâzı satırlar okuyayım...” diyor...

‘Abdülaziz Efendi’ye soru sorma alışkanlığımız sebebiyle bir arkadaş, “Efendi Hazretleri, Muhyiddin Arabî Hazretleri’nin vahdet-i vücût nazariyesi ile ilgili...” diyecek oldu.’

‘Hoca Efendi:’

“Evlâdım, ben bunları bilmem, sen bunları bilenlere sor!” deyince, o güne kadar “Ben bilirim”den başka bir şey bilmeyenlerin doldurduğu bu nefsâniyet âleminde, ilk defâ duyduğum, bu tevâzû şâhikası karşısında yerlerin dibine geçerken, bu sözü söyleyebilmek sultanlığına erişen, yeni hocamız gözümde Himalayalar gibi yükseldi.’

‘Hoca Efendi, terbiye edeceği talebesinin karşısında kendi hayâtıyla örnek olarak, “Ben bunu bilmem!” diyebilmek büyüklüğünü göstermişti¹¹⁰’.

“Hepsini Buraya Teslim Edeceğiz”

O zamanki İstanbul Üniversitesi Rektörü Şerif Egelî, bir asistanı ile sohbe gelmişti. Gelişinin sebebi sırf, talebe ve asistanlarının aktardıkları bilgiler sebebiyle, bir merak şâikasıydı. Yoksa onun İslâmî hayâtı çok iyi değildi. Bir namazdan sonra, onun söylediklerini ben kulağımla işittim:

“Biz buraya devam edersek gâliba hem doktorluğumuz hem üniversite rektörlüğümüz uçup gidecek, hepsini buraya teslim edeceğiz¹¹¹.”

¹¹⁰ Temiz M., *Mehmed Zâhid Korku (RhA) Hazretleri*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, http://www.mtemiz.com/bilim/MEHMET%20ZAH%C4%B0T%20KOTKU%20_RhA_00.pdf, En Son Erişim Târihi: 18.02.2015.

¹¹¹ Temiz M., *Mehmed Zâhid Korku (RhA) Hazretleri*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, http://www.mtemiz.com/bilim/MEHMET%20ZAH%C4%B0T%20KOTKU%20_RhA_00.pdf, En Son Erişim Târihi: 18.02.2015.

Öğrennci Sayımızca Yüzer Lira...

Prof. Dr. Orhan Çeker şöyle naklediyor:

Hoca Efendi, talebelerinin maddî ve mânevî ihtiyaçlarını gidermeye çalışırdı.

Yine bir sefer İstanbul seferi yapmıştık. Konya'dan gelen arkadaşlarımız arasında, para sıkıntısı çekenler vardı. Oraya vardık, gerekli ziyaretleri yaptık... İskenderpaşa'da bizi misâfir ettiler, o zaman talebelerin kaldığı yerde... Oranın işleriyle ilgilenenlerden bir tânesi (Ahmet İleri), elinde bir demet parayla içeri girdi. Meğer Hoca Efendi merhum, bizim sayımızca her birimize birer tâne verilmek üzere, yüzer lira göndermiş ki, o zaman için geliş-gidiş parası zâten 46 liraydı.

Prof. Dr. Orhan Çeker'in bu olayında, *o öğrenciler arasında, şu yazının yazarı, bu fakir de vardı.* Olayın detayı şöyledir:

O gün Konya'dan gelen öğrencilere, *ben de dâhil olmak üzere, İstanbul'da bulunan bir kısım öğrenciler de katılmış, topluca Hoca Efendi'nin misâfirleri kabul ettiği salona alınmıştık.* Öğrencilerin içeri alınmasını Ahmet İleri arkadaşımız organize etmişti. Hattâ o sırada, *dışarıdan kimsenin tanımadığı bir meczup da, öğrencilere takılarak içeri girmiş, salonda o da diz üstü oturan öğrenciler arasında bulunuyordu.*

O sırada Hoca Efendi salonda bulunmuyordu. *Birkaç dakika sonra, Ahmet İleri arkadaşımız, elinde bir tomar parayla içeri girdi, bir uçtan başlayarak paraları birer birer dağıtmaya başladı. En son kişiye verdiği anda, Ahmet İleri'nin elindeki para bitmişti. Yüzer liralıklardan oluşan para, orada bulunanların sayısındaydı. Paralar ne eksik ve ne de fazlaydı. Bu işe o sırada ilk defâ, parayı dağıtan Ahmet İleri arkadaşımız hayret etmişti.*

“Celal Hoca Pasaportunu Aldın mı?”

Yedi yıllık imam hatip okullarının kurucusu olan Celaleddin Ökten Hoca, *Hac'ca gitmek istiyordu.* Celaleddin Hoca, *bunun için, aylarca uğraştı, çalmadık kapı bırakmadı, fakat bir türlü pasaport alamadı... Yine bir*

gün yatsı namazını müteakip, Hoca Efendi'nin odasında, oturduğu yerde, uyuklamaya başladı...

Hoca Efendi Celal Hoca'ya eğilip gülümseyerek '*Celal hoca pasaportunu aldın mı?*' dedi. Celal Hoca da gülümseyerek, '*Aldım efendim!*' dedi. Zirâ Celal Hoca o anda, *rüyâsında pasaportunu almıştı*. Ertesi gün de Ankara'dan pasaportu geldi¹¹².

“Siz Bizi Seveceksiniz ki, Biz de Sizi Sevelim”

Hoca Efendi'nin bir öğrencisi anlatıyor:

Bir defâsında câmide herkes, *ayağa kalkmış saygıyla*, Hoca Efendi'nin gelişini bekliyorduk. Gençliğin verdiği vurdumduymazlıktan olacak, "*Bu kadara da ne gerek var?*" diye düşünmüştüm. *Hoca Efendi yerine geçti*, gözümün içine baka baka, "*Siz bizi seveceksiniz ki, biz de sizi sevelim!*" dedi. Çok utanmışım¹¹³.

“İmâmette İnfitar Sûresi'ni Okumayı Planladım”

Yukardakine benzer bir olay da Ali Rıza Demircan Hoca'nın başından geçmiştir:

Bir gün İskenderpaşa Câmisi'ne gelmiştim. *Henüz Hoca Efendi'ye bir gönül bağım yoktu*. Süleymâniye Câmisi İmam Ve Hatibi olmam vesîlesiyle gittiğim her yerde, *bizi imâmete geçiriyorlardı*. Böyle olur mülâhazasıyla, *imâmette İnfitar Sûresi'ni okumayı plânladım*. Bu arada Hoca Efendi geldi, *direkt imâmete geçti*, İnfitar Sûresi'ni okumaya başladı¹¹⁴.

¹¹² Temiz M., *Mehmed Zâhid Korku (RhA) Hazretleri*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, http://www.mtemiz.com/bilim/MEHMET%20ZAH%C4%B0T%20KOTKU%20_RhA_00.pdf, En Son Erişim Târihi: 18.02.2015.

¹¹³ Temiz M., *Mehmed Zâhid Korku (RhA) Hazretleri*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, http://www.mtemiz.com/bilim/MEHMET%20ZAH%C4%B0T%20KOTKU%20_RhA_00.pdf, En Son Erişim Târihi: 18.02.2015.

¹¹⁴ Temiz M., *Mehmed Zâhid Korku (RhA) Hazretleri*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, http://www.mtemiz.com/bilim/MEHMET%20ZAH%C4%B0T%20KOTKU%20_RhA_00.pdf, En Son Erişim Târihi: 18.02.2015.

“Sadaka Alacak Kadar Âcizsin Diyerek Nefsime Ders Verdim”

Eski bir bürokrat anlatıyor:

Bir defâsında Hoca Efendi ile Medine’deyiz... *Mescid-i Nebvî’nin önünde bir yerde*, Hocamız oturuyorlardı. *Hoca Efendi’nin yanında bir bayan da vardı*. Oradan geçen bir Müslüman, *sadaka almak için oturmuş ihtiyaç sâhibi sanarak*, Hoca Efendi’mizin yanına yaklaşıyorlar. Hocamız **100** riyâli alıyorlar, *îtiraz etmiyorlar*.

Yanında bulunan o hanım, “*Vah, bu da ne biçim Hoca Efendi, dilenci gibi para aldı!*” diye, *içinden geçirmiş bir insanın ruh hâliyle*, Hoca Efendi’ye bakmış... Hoca Efendi de başını çevirip, *şöyle kendine has bir bakışla*, ona bakmış ve *şöyle demiş*:

“*Bilir misin hanım kızım, bu parayı almamda ne hikmetler vardır. Birincisi, eğer almasaydım, bu sadakayı veren adamın kolunu kanadını kırmış olurdum. Bir daha sadaka vereceği zaman gene terslenir miyim diye düşünürdüm. İkincisi, ben sadakayı aldım ki, “Ne kadar acizsin! Bak sadaka alacak kadar acizsin diyerek nefsimde ders verdim*¹¹⁵ “.

Resûlüllâh Gibi Hareket Ediyordu

Merhum Ali Ulvi Kurucu (RhA), *Hoca Efendi’nin kendisini en çok etkileyen, yönünü şöyle anlatıyor*:

“*En tesir eden hâli, sünnetleri ihyâ etmek, Peygamber gibi yaşamak... Yâni, hâl ve hareketlerini Efendimiz’e uydurmak...*”

Hoca Efendi sanki Resûlullah’ı görüyor da, *o nasıl hareket ediyorsa, öyle hareket ediyordu. Sâdece kendisini tâkip eden talebelerin anlattıkları değil*, Çarşambalı Ali Haydar (RhA) Efendi gibi, *âlimlerin söyledikleri de*, Hoca Efendi’nin İslâm’ı yaşama noktasında ulaştığı noktayı gösteriyor. Ali Haydarî Ahiskavî (RhA)’in onunla ilgili:

¹¹⁵ Temiz M., *Mehmed Zâhid Korku (RhA) Hazretleri*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, http://www.mtemiz.com/bilim/MEHMET%20ZAH%C4%B0T%20KOTKU%20_RhA_00.pdf, En Son Erişim Târihi: 18.02.2015.

“Hasip Efendi’yi tanırım, büyük zattı. Aziz Efendi’yi de okuduğum bir yazısı ile tanıdım, o da büyük bir insandı. Amma şu Bursalı’yı görüyor musunuz? Büyükler büyüğü Gümüşhâneli’nin tâ kendisi...”

şelindeki sözleri de bu gerçeği desteklemektedir.

Tavsiye Edilen İki Hakîkî Mürşit

Merhum Râif Cilâsun anlatıyor:

“Merhum Hasan Basri Çantay Hoca’mızla da ilişkim vardı. Günün birinde Hasan Basri Hocam’a dedim ki:

“Sen Hacı Bayram-ı Velî’nin mensubusun, ben de sana intisap etmek isterim!” dedim.

Hasan Basri Çantay Hoca:

‘Benim bu hususta hiç bir yeteneğim yok.’ dedi. ‘Sana iki hakîkî mürşit tavsiye edeceğim: Biri Sâmi Efendi Hazretleri, diğeri de Mehmed Zâhid Efendi Hazretleri’dir. Git selâmımı söyle, onlardan hangisine intisap edersen et; ikisi de haktır.’ dedi¹¹⁶.“

İki Paket Çay

Rüstem Altınbaş, Ankara’nın Sincan kasabasının bir köyünden, Yıldız Teknik Üniversitesi mezunu olan, *Elektrik Mühendisi* bir arkadaştır. Şu satırların yazarı olarak, *ben de onun köyüne gidip*, onda bir gece misâfir olmuştum. Onun ağzından dinleyelim:

“Hoca Efendi Ankara’ya gelmişti, Hoca Efendi’yi ben de köyüme dâvet ettim. Hoca Efendi nihâyet dâvetimi kabul ederek geleceğini söyledi. Ben hemen köye giderek misâfirimi karşılamak için hazırlıklara başladım.

¹¹⁶ Temiz M., *Mehmed Zâhid Korku (RhA) Hazretleri*, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, http://www.mtemiz.com/bilim/MEHMET%20ZAH%C4%B0T%20KOTKU%20_RhA_00.pdf, En Son Erişim Târihi: 18.02.2015.

O sırada yeni evlenmiş olduğum için, hoca efendinin bu gelişi ‘hayırlı olsun’ tipinden bir nevî düğün ziyâreti idi.”

“Nihâyet geldiler, cemaat kalabalık... Yemekler yendi... Çay suyu kaynıyor, sıra çay servisine geldi.”

“Hoca Efendi’nin çayı çok sevdiğini herkes biliyor. O yüzden ‘Bunda bir aksaklık olmaması benim için çok önemli!’ diye düşünüyorum.”

Rüstem Altınbaş

“Ama ey vah! Ne oldu biliyor musunuz? Her şeyi eksiksiz yaptık güyâ... Su kaynıyor ama evde çay yok!”

“Hanım sabahleyin hatırlattığı hâlde, akşam gelirken çay almayı unutmuşum! Bundan sonra köyde nereden çay bulacaksın! Evde yemekler yenmiş sıra çaya gelmiş! Hemen komşulara koştuk... Yok, yok... ‘Sende olmayan, başkasında olmaz.’ demiş atalarımız... Gerçekten doğruymuş!”

“Hoca Efendi geldiğinde düğün hediyesi olarak bir tencere getirmiş, mutfağın bir kenârında duruyor... Ortalığı kaplayan ümitsizliğin verdiği psikoloji içinde, hanım tencereyi bulunduğu yerden kaldırmak için eline alıyor, gayrı ihtiyarı kapağını açtığında ne görsün! Tencerenin dibinde yan yatmış vaziyette iki paket çay durmuyor mu?”

“‘Oh be!’ deyip derinden birer nefes alıyoruz! Sinirler gevşiyor, sevinç ve mutluluk içinde hemen çayları bardaklara koyuyor, servise başlıyoruz.”

Hoca Efendi, *iki paket çayla imdâda yetişmeseydi*, vaziyeti nasıl kurtaracaklardı? Aile, *mutsuz olmamak için*, artık gerisini düşünmüyordu ama o durum akıllarına geldiğinde, Allah’a (CC) *durmadan şükrediyorlardır*, herhâlde...

Hoca Efendi’nin, Tercüme-i Halleri

Mehmed Zâhid Kotku (RhA) efendi’nin kendi dillerinden tercüme-i halleri:

“1315 H.-1313 R. senesi’nde Bursa’nın *Türkmenzâde Mahallesi*, *Çıkmaz* aralığında 10 no’lu evde dünyâyâ gelmişim. Peder ve vâlidem, Kafkas muhâcirlerinden olup 1297-1879 târihinde Bursa’ya gelmiş... Pederim *Hamzabey Medresesi*’nde tahsilini ikmal eylemiş ve vâlidem ile evlenmişler... Bizler de dünyâyâ gelmişiz.

Bir ağabeyim vardı. Harb-i Umûmi’de Kafkas Müdafaası’nda altı yerinden yara ile bir ayağını kaybetmiş... 1336-1917 senesinde de Âhiret’e intikal etmiş...

Ben de ilk tahsilimi Bursa’da Oruçbey Mahalle Mektebi’nde ikmal ederek sonra Bursa Sanâyi Mekteb-i İdâdîsi’nde iken İstanbul’a gelip Ömer Ziyâüddin Dağıstanî Hazretleri’nden Nakşîbendî Tarîkatı’na intisap ettim. Bilâhare, Mustafa Fevzi Hazretleri’nden (Tek-furdağlı) feyz alarak, beni iki defâ 40 gün halvete sokarak, hilâfetnâmeysi verdiler. Sonra Râ-muzü’l-

Ehâdis-i Şerif, Kaside-i Bürde, Delâil-i Hayrat icâzetlerini de aldıktan sonra Hacı Hasib Efendi'den Kur'an İlmi ve fıkıh derslerinden icâzet aldım.

*Bilâhare, dergâhların kapatılması üzerine tekrar Bursa'ya gittim. Önce Veled Vezîri Câmîi'nde fahrî hatiplik, sonra Hazreti Üftâde Câmîi'nde İmam-Hatiplik yaptım. Oradan da kardeşimiz Abdülaziz Efendi'den, irtihâli üzerine, arkadaşlarımızın dâvetleriyle, 1952 yılında, İstanbul'da Zeyrek'teki Çivizâde Câmîi'ne naklen geldim. Ve oradan da, istimplâk sebebiyle, **İskenderpaşa Câmîi**'ne gelerek vazîfeye başladım.*

*İşte burada vazîfe görmekte olan âciz köle, kıtmır-î Gümüşânevî, şimdiye kadar (1975 yılına kadar) 20 kere (daha sonra 5 defâ daha) Hac yaptım. Sülâlemizin **Hazret-i Ali** (K.V.)'ye bağlandığını babam rahmetli İbrâhim Efendi'den işittim.”*

Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri, bize gün geçtikçe kötü ve şerli insanların arttığını söyleyerek, yukarıdaki duâlara ilâve olarak “Allahümme innî (çoğul için innâ) eûzu (çoğul için neûzu) bike min azâbi Cehennem'e ve min azâbil kabri ve min fitnetil mahyâ velmemâti ve min şerri fitnetil mesîhid-Deccâl-Allah'ım! Cehennem ve kabrin azâbından, Dünyâ ve Âhiret'in fitnesinden ve yalancı Deccâl'in fitnesinden sana sığınırım! (çoğul için: sığınırız” duâsını da ilâve etmemizi tavsiye etmişti®.

® Mehmet Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri, Nakşî-bendiyye Tarikatı'nın, 'Altın Silsile'nin, Peygamberimiz (SAV) Efendimiz'den itibâren 39. uncusudur:

1. Hazret-i Muhammed Mustafâ (SAV)
2. Hazret-i Ebû Bekir-i Sıddîk (RA)
3. Hazret-i Selmân-ı Fârisî (RA)
4. Hazret-i Kâsım İbn-i Muhammed (RhA) Hazretleri
5. Câfer-i Sâdık (RhA) Hazretleri
6. Bâyezîd-i Bistâmî (RhA) Hazretleri
7. Ebül-Hasan-ı Harkânî (RhA) Hazretleri
8. Ebû Aliyyini'l Fârmedî (RhA) Hazretleri
9. Yûsuf Hemedânî (RhA) Hazretleri
10. Abdülhâlık-ı Gucdüvânî (RhA) Hazretleri
11. Ârif-i Revgîrî (RhA) Hazretleri
12. Mahmûd İncir-i Fağnevî (RhA) Hazretleri
13. Ali-i Râmitenî (RhA) Hazretleri
14. Muhammed Baba es-Semmâsî (RhA) Hazretleri
15. Emir Külâl (RhA) Hazretleri
16. Şâh-ı Nakşibend Muhammed Behâeddîn-i Buhârî (RhA) Hazretleri

-
17. Alâeddîn Attâr (RhA) Hazretleri
 18. Yâkûb-u Çerhî (RhA) Hazretleri
 19. Ubeydullah-ı Ahrâr (RhA) Hazretleri
 20. Muhammed Zâhid Parsâ (RhA) Hazretleri
 21. Muhammed Dervîş (RhA) Hazretleri
 22. Hâcegî Muhammed Emkenekî (RhA) Hazretleri
 23. Muhammed Bâkî Billah (RhA) Hazretleri
 24. İmâm-ı Rabbânî Ahmed Fâruk Serhendî (RhA) Hazretleri
 25. Muhammed Masûm Serhendî (RhA) Hazretleri
 26. Muhammed Seyfüddîn-i Serhendî (RhA) Hazretleri
 27. Nur Muhammed Bedvânî (RhA) Hazretleri
 28. Şemseddin Cân-ı Cânân Mazhâr (RhA) Hazretleri
 29. Abdullah ed-Dehlevî (RhA) Hazretleri
 30. Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî (RhA) Hazretleri
 31. Ahmed İbn-i Süleyman el-Ervâdî (RhA) Hazretleri
 32. Ahmed Ziyâüddîn-i Gümüşhânevî (RhA) Hazretleri
 33. Kastamonu'lu Hasan Hilmi (RhA) Hazretleri
 34. Safranbolulu İsmâil Necâtî (RhA) Hazretleri
 35. Ömer Ziyâüddîn-i Dağıstânî (RhA) Hazretleri
 36. Tekirdağlı Mustafa Feyzi (RhA) Hazretleri
 37. Hacı Hasib Efendi (RhA) Hazretleri
 38. Abdülaziz Bekkine (RhA) Hazretleri
 39. Mehmed Zâhid Kotku (RhA) Hazretleri